

1.CONSTITUȚIONALISM

Sinteze.Memorii :1918 -1940

Opinii în timpul guvernărilor : 1928 -1940

Autorii,în ordinea introducerii pe calculator :

1.)Constituția românească și revizuirile.

1866 ,1879, 1884, 1914,1922/'23

("Parlamentul românesc", 8 , II , 1931, p 10-11)

I .Constituția din 1866

dată de poporul român, prin reprezentanții săi eminenți, nu otcroiată de Domn sau Rege -a fost copiată aidoma după Constituția belgiană.Ea prevede și când și cum poate fi revizuită : când condițiile politice și istorice sunt de mult schimbate și nu se mai potrivesc cu dispoziții învechite

II.Revizuirea din 1879: art.7

Congresul de la Berlin (1878) a impus o revizuire a art. 7 în schimbul ei urmînd să ni se recunoască independența."N-am avut ce face și a trebuit să ne supunem ! "

În 1879,sub gov.I.Brătianu, s-au făcut alegeri generale, pentru **Adunările Constituante** . În țară,domnea un puternic curent antirevizionist, din cauza umilirii care ni se făcea, ca popor ieșit învingător contra turcilor , în alianță loială cu Rusia.

Opoziția contra gov. Brătianu și a revizuirii, a culminat prin alegerea la iași a lui Vasile .Conta,filozof și prof. univ.,orator popular și antisemit.

...Camera și Senatul au discutat îndelung revizuirea ,și au votat revizuirea art.7,în sensul că religia nu putea fi o piedică pentru încetățenirea unui străin.

S-au rostit discursuri remarcabile (B.Counta, 4-5 sept.'79)

III.Revizuirea din 1883: 25 articole

În 1882, după proclamarea independenței('77)și a regatului('80),din propriul impuls,guvernul liberal s-a gîndit la o revizuire de Constituție (25 articole) .

După citiri și dezbateri , parlamentul este dizolvat, și se fac alegeri (apr.'83).

La 10 mai 1883, se deschide parlamentul "revizionist".

Sunt supuse revizuirii 13 art. privind legea electorală ;12 art. privind titlul de Regat; cu încorporarea Dobrogei ; libertatea presei ; desființarea gărzii naționale .

IV.Revizuirea din 1914:amânată

La 4 ian.1914,guvern liberal, condus de I.I.C.Brătianu.Dizolvă parlamentul, alege un parlament revizionist, cu scopul de a introduce votul universal, exproprierea moșiilor și o nouă împroprietărire.După 3 lecturi consecutive, prevăzute de Constituție,parlamentul se dizolvă și se alege unul constituant.Izbucnește războiul și totul se amînă.

V.Revizuirea din 1919:votul universal,exproprierea, împrăștierea

În 1916, Parlamentul se mută la Iași; în 1919 , primul parlament cu vot universal;

VI.Constituția 1923

[LD: în 1923, în afară de **anteproiectul guvernamental**, au mai fost elaborate alte 3 anteproiecte de constituție:al **P.Țărănesc (redactat de Stere)** ,al **P.Poporului(Averescu)** și al **Partidului Național Român** (al prof. de drept constituțional de la Universitatea din Cluj, **Romulus Boilă**)] Este interesant de remarcat că toate proiectele , într-o formă sau alta , însciau în consens că în statul român **<nu există nici o deosebire de clasă>** (cf.Romulus Boilă) ceea ce în Constituția a fost consacrat cu sintagma **<nu se admite în stat nici o deosebire de naștere sau de clase sociale>**ceea ce a determinat comentarii sarcastice în comentariile istoriografiei comuniste . În alegerile din **1922, guv.Brătianu**, transformă parlamentul în **constituantă**,și procedează la **revizuirea Constituției României Mari** .

2)PNL-CIC Brătianu :Noua Constituție ,1921-1923

(Ionl.C.Brătianu,**Activitatea Corpurilor Legiuitoare și a guvernului de la ianuarie 1922, la 27 martie 1926**.Edit.Cartea Românească, București, 1926)

[LD:**mai 2000**.La trei luni de la venirea la guvern,au început operațiunile de adoptare a proiectului de Constituție.În 1922,**Senatul** (la 12 martie)și **Adunarea Deputaților** (19 martie) au ales câte o **Comisie constituțională** ,întrunite sub președinția lui M.Pherekdyde și având raportor pe senatorul CGDissescu.

Cercul de studii al PNL,a tipărit un anteproiect ,rod al activității unor subcomisii pe specialități: politice, financiare,administrative,religioase, juridice ,etc etc.Toată vara -toamna-iarna '22 s-a lucrat la acest anteproiect, în colaborare cu guvernul.

La 23 ianuarie 1923,proiectul a fost depus spre deliberare la Cameră.

[LD, **27 martie 2007**.Recitind considerațiile făcute acum câțiva ani ,când nu parcusesem întregul traseu constituțional românesc.

Rămâne însă o întrebare retorică :**de ce**,în dec.1918,la întoarcerea Regelui și a Parlamentului la București,sau în acel moment solemn **când s-au primit actele de unire ale delegațiilor** din provinciile românești ,moment ce se poate numi **km.0 al României Întregite** ,nu s-a dat (și votat),un **decret -lege ,o lege** ,de extindere a Constituției Vechiului Regat,pentru România Întregită ?

urmând ca la momentul propice să se convoace constituanta și să se voteze o nouă Constituție ?

Sau imediat,în 1919,**guvernul Arthur Văitoianu** -care a organizat primele alegeri sub regimul votului univereal - de ce nu a dat **o lege provizorie de extindere a Constituției Vechiului Regat** ,mai ales că ,în decretul de convocare a electoratului ,se menționa caracterul de

"**constituantă**" a primului parlament la nivelul României Mari ?

Sigur trebuie ținut cont de împrejurări de o complexitate inimaginabilă :sfârșit de război;hotare schimbate;structuri administrative în prefacere ;rezistențe antiromânești;revoluții bolșevice la hotare ;tratative de pace .Dar un asemenea act legislativ ar fi scutit țara de disputele "constituționale" de mai târziu, deoarece încă nu se produsese

"răsgândirile" ,"inamicițiile","vrăjmășiile" , ce au urmat]

-M.Djuvara (PNL) :

▣Problema constituției

(M.Djuvara ,**Noile ținuturi ,Constituțiunea și Constituanta**, 1921;**Noua Constituție a României**, 1922)

(Broșura cu același titlu,București , 1921.)

PNL a considerat că ,în condițiile în care s-a produs unirea lor cu țara ,vechile provincii românești trebuiau să intre ,firec, **"în organizarea de stat a Vechiului Regat ,deci sub constituția**

acestui :

Basarabia și Bucovina, pe baza continuității juridice incontestabile între Moldova dinaintea de 1859 și Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești , de după.

Transilvania , ca o contopire organică în **dreptul politic al statului român** , inclusiv a **recunoașterii constituției Vechii României**.

Starea de drept , devenită definitivă în baza actelor de unire , căpătase deplina consfințire istorică prin votul primei Adunări Naționale a României întregite , în ședința din 29 decembrie 1919 , prezidată de Nicolae Iorga

3.) **Al. Averescu, Manifestul Ligii Poporului , 23 dec. 1918**

("Îndreptarea " , 23 dec. 1918) [Documentar ISISP, L.D.]

1. **Reforma constituțională!**

Revizuirea întregii Constituții, pentru **aranjarea României Mari pe temelii largi democratice**, cu **îngrădirile necesare** pentru ca **drepturile națiunii să nu mai poată fi știrbite**.
PP-Averescu, dec. '18

4.) **Proiectul de Program al P.Ț., aprobat la Congresul din 20-21 nov. 1921.**

("Proiectul Program al Partidului Țărănesc din România , aprobat de Congresul General din 20-21 noiembrie 1921, Edit. "Viața Românească" , București, 1921.

[LD: vezi în Documentar ISISP])

Proiectul trebuia **să fie răspândit** în toate organizațiile partidului, **citit și explicat țăranilor**, facut observații, **dezbătut în județe, definitivat și votat la Congresul** din nov. 1922. -

▫ **Convocarea constituanței !**

P.Ț. va lupta pentru alegerea și adunarea imediată a Constituanței.

Ea va alcătui o singură adunare națională, cu îndatorirea de a alcătui și vota **Constituția României Mari, care va desăvârși unirea**, așa cum au dorit și provinciile care s-au unit cu țara. Constituția va trebui să garanteze o **viață cetățenească liberă și puternică**.

(se dezvoltă obiectivele)

- **C. Stere :**

▫ **Anteproiect constituțional**

(C. Stere , *Anteproiect de constituție*, București, 1922)

Publicat de Cercul de studii al P.Ț. Stere considera că **nu era suficientă revizuirea Constituției din 1866, ci "zidirea constituțională a statului român"**.

P.Ț.-Mihalache, 1921, 1923

5.) **Programul Partidului Național Român, 1921**

("Patria", 29 apr. 1921) [Documentar ISISP, L.D., p. 327-333]

[LD: **Rezoluția de la Alba Iulia nu a fost un "statut constituțional"**, nu cuprindea dispoziții legislative , nu avea caracter juridic. Cea mai bună dovadă , că ea însăși cerea o Constituantă Din acest

p.d.v., teza național-țărănistă a fost mai mult decât un pretext ,a avut câteva dedesubturi mai padânci , mărturisite sau nu .]

PNR își întinde organizația politică asupra întregului teritoriu al României Mari,avînd la bază Hotărîrile dela Alba Iulia ,și ca postulat politic , desăvîrșirea unirii.

PNR va lupta ca această realizare să se facă prin legiferare ,care va avea la temelie următoarele principii democratice,naționale și sociale :[.....]

▣Revizuirea Constituției !

Pornind dela principiul suveranității naționale,fixat în constituția statului român,în înțelesul căruia toate puterile emană dela națiune,

-PNR pretinde revizuirea Constituției,în conformitate cu stările de fapt,și în special cu principiile adevăratului parlamentarism.

-PNR cere unificarea treptată și sistematică a întregii legislații din România, ținînd seama de dezvoltarea istorică din diferite provincii .

-PNR pretinde înființarea unei Comisii speciale juridice în acest scop.

-În privința minorităților din țară,PNR pretinde respectarea angajamentelor internaționale depuse și în programul dela Alba Iulia."

-Romulus Boilă:

▣1923.Principiile constituției noi în Noua Constituție a României

("Patria", [Cluj] V(1923),27 febr.)

PNR susținea că Proiectul guvernului liberal nu ținea seama de conținutul Rezoluției de la Albalulia (1 dec.1918),care și-a exprimat în mod imperativ dezideratele :votul universal, pentru ambele sexe, de la 21 ani ;libertatea presei ,de asociere, de întrunire ;reformă agrară radicală; dreptul minorităților de a se administra în limba națională.

--

-M.Djuvara (PNL) :

▣Problema constituției

(M.Djuvara ,Noile ținuturi ,Constituțiunea și Constituanta, 1921;Noua Constituție a României, 1922)

(Broșura cu același titlu,București , 1921.)

[LD:Rezoluția de la Alba Iulia nu a fost un "statut constituțional", nu cuprindea dispoziții legislative ,nu avea caracter juridic.Cea mai bună dovadă ,că ea însăși cerea o Constituantă

Rămâne însă o întrebare retorică :de ce,în dec.1918, nu s-a dat (și votat) o lege de extindere] a Constituției Vechiului Regat ,pentru România Întregită ,urmînd ca la momentul propice să se convoace constituanta și să se voteze o nouă Constituție ?

Sigur că trebuie ținut cont de împrejurările complicate (de o complexitate inimaginabilă: sfârșit de război;hotare schimbate;structuri administrative în prefacere ;rezistențe antiromânești;revoluții bolșevice ;tratative de pace), dar o atare lege .adoptată în primul parlament întrunit la București ,în acel moment ce se poate numi km.0 al României Întregite, ar fi scutit țara de involburările de mai târziu.]

PNL a considerat că ,în condițiile în care s-a produs unirea lor cu țara ,vechile provincii românești trebuiau să intre ,firesc, "în organizarea de stat a Vechiului Regat ,deci sub constituția acestuia".

Basarabia și Bucovina,pe baza continuității juridice incontestabile între Moldova dinainte de 1859 și Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești ,de după.

Transilvania ,ca o contopire organică în dreptul politic al statului român ,inclusiv a recunoașterii constituției Vechii României.

Starea de drept ,devenită definitivă în baza actelor de unire ,căpătase deplina consfințire istorică prin votul primei Adunări Naționale a României Întregite ,în ședința din 29 decembrie

1919 ,prezidată de Nicolae Iorga

PNR/1921-1923

6.) Alex. Papacostea, "România politică", 1909-1925,

[LD: p.d.v."conservator"- PP-Averescu?]

Al.Papacostea

▣Constituția din 1866.

Încercare dibace și reușită de a circumscrie lupta numai cu acele elemente ,asupra cărora el avea ofensiva. Acest liman era producția capitalistă.

Regimul censitar instituit la 1866 ,a fost digul de apărare ce s-a ridicat în fața țărănimii ca să nu inunde calea pe unde trebuia să treacă burghezia românească.

Astfel, la adăpostul acestui dig, partidul liberal a introdus cultura capitalistă a moșiiilor (arenda, arendașii)

Al.Papacostea / 1923

7.) ȘT. Zeletin,

"Neoliberalismul, Studii asupra istoriei și politicii burgheziei române "

Edit. "Pagini agrare și sociale, București, 1926,

(Scrisă în 1923, cu prilejul frământărilor prilejuite de constituantă, publicată în 1926 și 1927)

În Parlament, presă, larmă fără pildă : lupta în jurul Constituției.

/Unii spun că e bună, înaintată, sunt pro-

Alții că e rea, reacționară , sunt contra-

Juriștii, cu definițiile lor abstracte, lipsite de orizont sociologic, au întunecat și mai mult chestiunea.

▣ Constituția ▣ Constituția liberală ▣ Constituție neoliberală ▣ Concluzie

Zeletin / '23

▣Constituția (definire)

Cf. Lassalle , este "*expresia raporturilor de forță între clasele sociale*"

(recurs istoric privind sisteme constituționale moderne)

/Izvorăște din ciocnirea forțelor sociale

/Consacră predominarea burgheziei

/Variază în conformitate cu interesele burgheziei

Zeletin / '23

▣Constituția liberală

Expresia intereselor burgheze, a Marelui Finanțe , a oligarhiei, care se bucură de o îndoită dictatură : economică și politică.

...Marii proprietari rurali au dispărut ca clasă

...Țărăimea este o clasă nepregătită politicește și forță economică

...Proletariatul este slab

Zeletin / '23

▣Constituția '23=constituție neoliberală

Constituția are la temelie principiul intervenției forței de stat. (ex naționalizarea subsolului);

Constituția urmărește independența economică a țării, și este în strictă conformitate cu momentul istoric prezent.

...Imputări și carențe

Ce se impută proiectului?

-Că nu este expresia voinței naționale, rezultată din conlucrarea tuturor în care țară se întâmplă asta? Ea este rezultatul unei lupte burgheze.

-Că este reacționară pentru că burghezia este reacționară, iar adversarii ei sunt "democrați" Este o obiecție fără sens, este ceva strâmb în ea. Ar fi trebuit ca să contrazică nevoile timpului.

-Că știrbește libertatea, concepînd-o ca "funcție socială"

Este o atitudine neistorică. Faza actuală a capitalismului presupune nu numai crearea forței economice, ci și organizarea sa, de aceea încalcă libertatea de mișcare a indivizilor, spre a putea armoniza deosebite funcții sociale.

Zeletin / '23

#Reacția contra = incultură, ignoranță

Pretinsa democrație a grupărilor coalizate contra Constituției este cea mai goală reacțiune, din partea unor partide fantomă, fără legătură cu necesitățile țării.

Și totuși de ce această inversare? De ce se vorbește de "despotism"?

Vinovată este incultura, ignoranța.

Corifeii burgheziei au neglijat totdeauna acest aspect, cheltuesc bani grei în campanii electorale, dar sunt zgîrciți cînd e vorba de luminarea poporului.

...Zidul de gheață între burghezie și popor

"Între burghezia noastră și națiune e un zid de gheață. La adăpostul ignoranței, orice se spune împotriva burgheziei, găsește în public o lesnicioasă crezare.

[.....]dacă burghezia actuală își va putea impune Constituția [...] nu o va putea face decît cu forța brută. La o înțelegere a operii sale din partea țării nu trebuie și nici nu are dreptul să se aștepte."

Zeletin / '23

6.) PPNegulescu, "Partidele politice", [1923], 1926

Cap. VI.

«Doctrina constituțională și reprezentarea intereselor

(p. 183--)

Regimul democratic întemeiat pe principiul suveranității naționale, s-a lovit de dificultăți tehnice în organizarea lui practică.

Națiunile moderne, alcătuite din milioane de cetățeni, nu se pot guverna direct, ca orașele -cetăți antice.

Pentru a evita această dificultate, națiunea se subdivide în unități mai mici, --cicumscripții electorale-- care aleg reprezentanți. (vezi fișier Parlament)

PPNegulescu / '23

8.) M. Manoilescu, "Rostul și destinul burgheziei românești" [1937], 1941

(p. 362-363)

«Constituția 1923

"Constituția dela 1923, a partidului liberal, reflecta pustiitoarea lipsă de idei și de comprehensiune a liberalilor pentru sensul veacului."

Această constituție, pe care Zeletin o socotea "documentul de naștere

al "neoliberalismului" și "cel mai revoluționar act." nu era de fapt decît reeditarea

Constituției "pașoptiste" din 1866, cu adausul art. referitoare exproprierea pămîntului și naționalizarea subsolului.

"Nimic nu a fost mai inutil și mai searbăd decît această Constituție [...]"

9.)PNȚ.Rezoluția de fuziune (PT și PNR)10 oct.'26

Programul PNȚ (votat de cele două congrese),10 oct.1926

("Adevărul " , 28 sept.și 13 oct . 1926)[Documentar ISISP,L.D.,p.571- 580]

«Constituția României

Constituția României întregite trebuie să izvorască din consensul voinței cetățenilor,liber manifestat, și să fie astfel întocmită încît să reprezinte o cheazășie pentru dezvoltarea nestînjinită a forțelor vii ale națiunii.

Ea va trebui să cuprindă toate garanțiile drepturilor și libertăților cetățenești,precum și mijloacele de apărare legală împotriva oricărui abuz de putere.

Ea trebuie să mai prevadă o reală responsabilitate ministerială și a funcționarilor publici, organizarea unei **justiții independente**,impartiale și inamovibile.

PNȚ/ '26

10.)Constantin Argetoianu,Memorii.(1923-1926) (1926-1930)

"Memorii.Pentru cei de mîine,amintiri din vremea celor de ieri,"

Ediție și indice,Stelian Neagoe,Edit.Machiavelli,1991-1997

Vol.VII,Partea VI (1923-1926) Vol.VIII,Partea VII (1926-1930)

[L.D.:avînd în vedere că memoriile lui C.A.sunt scrise tîrziu,avînd în vedere caracterul lui pătimaș și pronunțat -subiectiv ,avînd în vedere labilitatea lui politică,care l-a desemnat ca tip caracteristic de "fripturist",de pasăre migratoare ,de "zburător" prin mai toate partidele,voi lua ca toate rezervele posibile ,opiniile lui .În măsura în care ele corespund și unor caracterizări obiective sau au pecete evocatoare pitorească....le voi folosi ...]

«1925.Problema constituțională

Argetoianu ,Vol.VII,1925/ (p.227-228)

[Context:tratativele pentru fuziunea P.N.R cu PT,1925,discuțiile programatice din casa lui Argetoianu]

Problema **constituțională** a fost lăsată la o parte,și asta dovedea cît de ahtiați de putere erau "democrații" noștri...

...P.N. (fracțiunea Maniu,înainte de fuziunea cu Iorga și Argetoianu) și PT declaraseră în Cameră **că nu vor recunoaște și nu vor aplica constituția "liberală"**.

A continua "nerecunoașterea " intransigentă,însemna înlăturarea dela succesiunea liberalilor, deoarece Coroana chema la putere pe baza ei.

..."Maniu declarase că **nu recunoaște Constituția în drept,dar că o recunoaște în fapt,ca lege fundamentală provizorie a statului.**

...**Tărăniștii nu mai declaraseră nimic**,și lăsasera lucrurile încurcate,așteptînd să le descurce Dumnezeu.

...**Și unii și alții au primit sugestia mea**,și anume să lămurească că , prin declarații anterioare,**înțeleseseră numai votarea unei noi Constituții,cînd va fi posibil** .

PNȚ/'26

11.)Nae Ionescu,"Între ziaristică și filosofie", 1926 -1938

Texte publicate în "Cuvîntul", (15 aug.1926- 26martie 1938)Editura Timpul,Iași,1996

▪**Constituția=cartă acordată de Rege**

[LD: faza în care Nae Ionescu era un fervent monarhist,pro-carlist (*vezi fișier Carol II*)]

[Curentul,23 mai '29] Problema "*constituțională* " este pusă mereu în discuție.

"Greșala fundamentală stă probabil că **se consideră constituția ca un contract bilateral.**

Asta e fals.Constituția nu este un contract de drepturi și îndatoriri între rege și țară,ci o cartă ACORDATĂ țării de rege!

Așa fiind,nu mai avem de a face cu persoana pozitivă a **regelui,ci de o natură deosebită** de fiecare din noi.[...] **caracterul acesta ,deosebit de al nostru,al persoanei regale, deplasează dintr-o dată realitatea pactului fundamental** de pe planul existențelor pozitive ,pe cel al **existențelor mistice.**"[...]

Nae Ionescu / '29

12.)Partidul Național Agrar-Goga ,program,1932.

Cf.C,Zotta,N.Tulceanu,"Partidele politice din România.Istoricul și programele lor.",1934

O fracțiune a P.P.,întrunindu-se la **10 apr.'32.Programul .Acest program** [apr.1932] a suferit ulterior unele **modificări esențiale** (Cf."*Țara Noastră*" 1933):[Numerotare L.D.]

#Schimbarea Constituției !

(p.44-49)

1)Regalitatea ca singură formă de stat,care ne asigură astăzi ,aici în coastele **Rusiei bolșevice ,consolidarea națională și civilizație proprie.**

"Credem deci în **Monarhia Constituțională**,în care **regele** ,în plină strălucire ,îndeplinind pravilele trecutului, **să se încoroneze la Alba Iulia . "**

2) În ordinea politică :"*Vrem România a Românilor* ."**Pretindem ca stăpînirea politică, economică și culturală a națiunii** alcătuitoare în Stat,să se afirme dezrobită de orice amestec parazitar.

3)"Pentru aceasta cerem:schimbarea constituțiunii ca să transforme corpurile legiuitoare într-un instrument ordonat și util,prin reducerea numărului deputaților și senatorilor,prin **noi atribuțiuni și o nouă organizare** ,avînd la bază o reală **reprezentare** a tuturor **categoriilor de muncă și producțiune** din țară."

O.Goga / '32

11.)**Liga național -Corporatistă** (președ.**M.Manoilescu**),1934

C.Gr.C,Zotta,N.Tulceanu,"Partidele politice din România.Istoricul și programele lor.",1934, pag.19-28. (*Vezi fișier Corporatism*)

▪Revizuirea Constituției !

/Cf teoriei corporatiste .

M.Manoilescu,ing.,prof.univ.,exministru,creatorul și animatorul **Ligii**, prin revista "**Lumea Nouă**",care dorește **România ,stat corporativ**, (cf.lucrării cu **principiile corporatismului** publicate în 1933).

/**Național-corporatismul** ,nu înseamnă nici dictatură,nici fascism,nicilovitură de stat, ci **un nou regim constituțional** ,instituit pe baza **revizuirii normale a Constituției actuale.**

Ideile sunt cuprinse în **35 de puncte** și alcătuesc **Programul** .

M.Manoilescu / '33

-----**finis lucrările generale**-----

13.)Nicolae Iorga(PND) ,Intervenție,1 8 nov.'30

(DAD, MO 2, ședința din 18 nov.'30, p. 10-11)

[Fără îndoială , **Iorga joacă rolul de "apostol"** al neamului,de multe ori avînd dreptate; sfătuiind, muștrînd, sugerînd , insinuînd **critici** la adresa inutilelor (pentru el)**partide** ,încercînd **să croiască treptele spre soclul** pe care se va ridica, treptat,**tînărul rege Carol .]**

♣În apărarea Constituției !

#PNȚ nu a votat-o, a boicotat-o !

"N-am ieșit din parlament **nici atunci cînd au ieșit reprezentanții** majorității de astăzi **[PNȚ !]**,care,**în momentul de față sunt cu Constituția** , la votarea căreia **n-au luat parte** ,pe cînd eu am luat parte,am căutat în măsura cunoștințelor și a puterilor mele să aduc oarecari îndreptări acestei **Constituții**, care, **o fi bună, nu o fi bună, este singura pe care o avem** pînă în momentul cînd **cine știe ce tenebroasă Constituție** o ieși din **întunecatului buzunar al cuiva care toată viața s-a jucat cu alcătuirea unei Constituții "** [aluzie la Stere]
Iorga, 18 nov.'30

14.)D.Bogos(PNȚ-Basarabia) ,discurs la mesaj, 28 nov.'30

(DAD, MO. 8, ședința din 28 nov.'30, p. 91- 97)

[LD : xerox integral; în calculator, dispersat problematic ;sublinieri, supratitluri , paranteze, LD]
Bogos / nov.'30

#Constituție "burgheză" într-un stat de țărani

"**Presa a dat alarma** că **suntem în ajunul unui nou 1907**,că **astăzi toată țara conspiră**, că **astăzi toți așteaptă altceva** ,că **toți vor ceva**, și că viața publică a țării este angajată în prefacere.[...] așa înregistrează lucrurile **seismograful nostru public :presa**.
Deoarece, într-adevăr **avem o presă conștiincioasă și bună** în țara noastră, spre fericirea și și cinstea acestei țări, **cred că tot ce înregistrează presa corespunde, în mare măsură , cu realitatea.**" [---]

Acest lucru, despre care vorbește presa,-spune Bogos - este foarte frumos surprins de prof. **Negulescu** în tratatul său de **Drept administrativ** (p. 93):<**La noi structura statului fiind țărănească ,constituția belgiană ,bazată pe burghezimea și opinie publică, nu se poate potrivi ; căci noi nu avem nici burghezie nici opinie publică. >**

Bogos / nov.'30

15.)A.C.Cuza (LANC) ,continuarea discursului (13 dec.) la mesaj, 15 dec.'30

Memoriul LANC , către Carol,din 20 sept.'30

(DAD, MO.20, ședința din 15 dec.'30, p.326-341)

[LD:Eu cred că **este o sugestie regală** :citirea **Memoriului LANC**(20 sept.'30) în parlament , ca un sondaj , pentru a vedea reacția partidelor ,**Carol** fiind interesat în anihilarea **regimului guvernării prin partide.]**

Cuza / 15 dec.'30

♣Memoriul LANC către Rege ,20 sept.'30

"Îngrijit de această situație foarte gravă, așa cum suntem noi între noi,în" **Liga Apărării Naționale Creștine**", ca o frăție, - ferească Dumnezeu, nu ca partid ! -am zis prietenilor noștri :

hai să ne întrunim și să ne sfătuim asupra situației -aceasta a fost la 2 august -și ei m-au însărcinat pe mine să fac un "Memoriu" pe care l-am remis MSRegelui la 20 septembrie, traînd tocmai despre această problemă politică , încă de pe atunci."

Cere permisiunea să prezinte acel Memoriu...

[LD Indiferent de vulnerabilitatea unor opinii cuziste, este fără îndoială ,un document serios, coerent, argumentat , care - cred eu - va fi inspirat tendințele și tentațiile tânărului rege Carol, multe din tezele lui Cuza găsindu-și aplicări în regimul instaurat de el în 1938]

Cuza / Memoriul LANC ,sept.'30

«Constituția "belgiană" din 1866

#Regii României au domnit ,nu au guvernat

"Sire,

Criza generală de care suferă țara este o criză de guvernare.Fericiții întru pomenire ,Premergători ai Maiestății Voastre , regele Întemeietor al Regatului, Carol I ,și regele Întregitor al neamului, Ferdinand I , în lungile Lor glorioase Domnii ,**au domnit și nu au guvernat.**

Faptele mari, ale domniei Lor, le-au săvârșit cu nația întregă.

#Guvernarea în seama partidelor

Administrația treburilor publice ,de toate zilele,**au lăsat-o în seama guvernării partidelor.**

Această guvernare **Le-a fost impusă**, prin întocmirea anume ,și apoi prin interpretarea vicioasă a Constituției.

#Nația română =creație fictivă constituțională

Constituția de la 1 iulie 1866 ,copiată întocmai după Constituția Belgiei ,zice :

< Art.33.Toate puterile statului emană de la națiune ,care nu le poate exercita decît numai prin delegațiune .>

În Belgia:acest principiu era expresia unei realități,a nației conștiente de drepturile ei, emanînd puterile statului ,emanate de la dînsa.

În România :era numai o ficțiune, din cauza stării de dezvoltare și de cultură a nației românești, ca nație agricolă , împrăștiată pe cîmpii , și rămasă în urma dezvoltării celorlalte popoare.

"În lipsa nației reale,prevăzută de Constituție ca bază necesară a ei,s-a format **<nația constituțională > a politicianilor, grupați în partide.**

Aceste partide au guvernat țara fără control.

Nici de jos, întrucît nația reală nu-l putea exercita după starea de cultură în care se afla.

Nici de sus, întrucît **Regele este oprit de la orice act de guvernare** , prin interpretarea abuzivă a Constituției .

#Falsificarea guvernării de către partide

Constituția zice :< Art. 87.Regele este inviolabil.**Miniștrii lui sunt răspunzători** >

Prin acest articol, **partidele au înlăturat controlul Regelui.**

Constituția zice : <Art.88.Regele numește și revocă miniștrii săi.>

"Prin interpretarea arbitrară și cu nimic justificată a acestui articol, **partidele au introdus** ca Regele , în loc să numească miniștrii săi,**să încredințeze numirea miniștrilor unui <șef de partid >**,care el își numește miniștrii dintre membrii partidului său,și după considerații de partid.**Guvernele** astfel constituite ,de către **șeful de partid**, **exercitează puterea în numele Regelui .**

Constituția zice : <Art. 92.Guvernul exercită puterea executivă în numele Regelui, în modul stabilit pri Constituție.>;<Art.93.Ministrii întruniți,alcătuiesc **Consiliul de Miniștri**, care este prezidat ,cu titlul de președinte al Consiliului de Miniștri, de acela care a fost însărcinat de Rege , cu formarea guvernului. >

"**Dar nicăeri în Constituție ,nu stă scris că** acela care a fost însărcinat de Rege cu formarea guvernului, **trebuie să fie <șef de partid >"Se invocă indicația corpului electoral.**

Această **indicație** însă, este întotdeauna **posteroară** însărcinării ce a dat Regele șefului de partid, ca să formeze guvernul sau în vederea acesteia. În tot cazul, **însărcinarea** dată de rege șefilor de partid, **însemnează nu aplicarea, ci încălcarea regimului constituțional.**

#Falsificarea controlului parlamentar

Căci **guvernul de partid**, astfel format, o dată stăpîn pe administrația țării, **vine apoi și siluește corpul electoral**, impunîndu-i să aleagă alți membri ai partidului, ca **<reprezentanți ai națiunii >**, formînd **Adunările Legiuitoare**, a căror misiune constituțională era să **controleze guvernul** !Așa dar : **partidul guvernează și tot partidul se controlează pe sine.** "**Această falsificare, de către partide**, a textului și spiritului Constituției, **înlătură dar și controlul Regelui, și controlul Corpurilor legiuitoare**, care este esențial regimului parlamentar.

#1866-1930-regimul politic constituțional=dictatura partidelor

" Din cauza aceasta, **guvernul**, fără control și fără răspundere, **partidele** s-au transformat în **adevărate societăți anonime de exploatare a statului**, în folosul partidelor și sub presiunea acestora. **Singurul scop** al partidelor este **satisfacerea <intereselor de partid >** [.....] " Acesta este **viciu organic al partidelor noastre, datorat principiului constituțional**, că **< toate puterile statului emană de la națiune >**, care la noi **nu este decît o ficțiune.** În puterea acestei ficțiuni, **partidele guvernează țara cu puteri absolute, dictatoriale.** "**Dictatura partidelor**, aceasta este **adevărata denumire a regimului politic**, de care nația românească a fost guvernată **de la 1866 la 1930**, formînd o epocă în istoria ei, **epoca partidelor.**" [.....]

Cuza / Memoriul LANC, sept'30

[LD: eu cred că **Memoriul** acesta departe de a fi al LANC, ca sugestie făcută regelui, mai degrabă este "**opera**" unui **nucleu ad-hoc**, format din inamicii sistemului, sub directă **inspirație a lui Carol**, menit să sondeze reacția partidelor, a opiniei publice, a personalităților, ș.a.]

«Guvern constituțional numit de Rege!

"Sire,

"Pentru înlăturarea partidelor, cerută de **conștiința unanim revoltată a nației**, și, sub **presiunea ei tot mai afirmată** în ultimul timp, s-au propus diferite măsuri. Ele se reduc la **următoarele formule** mai principale : guvern de **concentrare**, guvern de **personalități**, guvern **corporativ**, guvern de **dictatură**. [...]

...Înlăturarea partidelor de la guvernare !

"**Toate** aceste măsuri propuse **pentru înlăturarea guvernării partidelor**, se vede dar că **sunt și mai rele**, dacă se poate, și decît guvernarea lor. [...] Căci o concluzie se impune cu necesitate logică în fața ruinei obștești: **Nu guvernarea partidelor poate să înlătore criza generală**, datorită guvernării lor. Altfel **nu s-ar fi produs**. Sau ar fi fost **înlăturată** de mult . "**Remediul crizei generale** stă **numai în înlăturarea partidelor ca organe de guvernare directă**, restabilind Constituția."

...Regele să reintre în drepturile sale

"**Regele să-și numească miniștrii Săi**, direct **și nu prin șefii de partid**, cari falsifică **voința națională și administrația țării**. Prin această **singură măsură**, nu de încălcare, ci de **aplicare exactă a Constituției**, totul reintră în ordine.

"**Miniștrii**, numiți de Rege, guvernul investit cu răspundere, fiecare pentru administrația sa, sub conducerea unui **Președinte al Consiliului, numit tot de Rege.**"

...Parlamentul -funcția de control al guvernului

"**Corpurile legiuitoare**, de data asta **liber alese**, pentru că **nimeni nu va avea putința și interesul să violenteze voința alegătorilor**, [...] **vor controla cinstit și obiectiv activitatea guvernului.**

Regele rămânând **inviolabil, în rolul Său constituțional**. [...]

"Un asemenea guvern, **nu ar fi guvern de partid**, pentru că niciun partid nu l-ar constitui .

Nu ar fi un guvern de concentrare a partidelor, pentru că nu partidele ar fi chemate să-l formeze. **Nu ar fi guvern de personalități** politice [...]

Nu ar fi un guvern corporativ , pentru că Parlamentul ar rămâne ce este , ca să reprezinte națiunea [...]

Nu ar fi guvern de dictatură [...]

Nu ar fi un guvern anticonstituțional, ci singurul cu adevărat constituțional, înlăturînd călcarea Constituției, de pînă acum." [...]

(p. 335) [.....]

Cuza / Memoriul LANC, sept.'30

≡ **Eliminarea art 7 din Constituție -la origina creării LANC**

[LD **Atenție ! substratul antisemit** al tuturor **țintelor lui ideologice**: fie constituționale, fie de partid, fie față de tratatele de pace. Nu-i poate fi contestată consecvența

De asemenea, există **nuanța de legalitate, constituționalism, parlamentarism, care o va deosebi de mișcarea legionară.]**

" **La 1923, în momentul chiar al dezbaterii Constituției -Noui, impuse României prin tratatele internaționale, cu darea de drepturi tuturor străinilor, fără deosebire, prin desființarea articolului 7 ocrotitor, din vechea Constituție de la 1879, am înființat Liga Apărării Naționale Creștine** [.....] (Cf. "*Călăuza bunilor români*", Iași, 1923.) [.....]

Cuza / Memoriu LANC / sept.'30

≡ **Apelul LANC către Rege**

"Sire,

Nu se poate governa decît prin adevăr. **Partidele, care au la bază minciuna constituțională, și care prin însăși organizarea lor, nesocotesc adevărul în orice moment, nu pot fi organe de guvernare directă, utilă.**[.....]

"O dată cu Domnia glorioasă a Regelui Carol al II-lea, a încetat epoca silnică a dictaturii partidelor, și a început o epocă nouă de guvernare liberă, a nației românești, prin ea însăși, cu aplicarea Constituției." (p. 338)

ACCuza / sept, dec.'30

Guvern Vaida Voevod. Legislatura II .Sesiunea extraordinară. 10 aug.-oct.'32

16.) I. Hudiță (PT-Lupu) ,discurs la mesaj, 24 , 26 aug.'32

(DAD, MO 16 , 18, șed. din 24, 26 aug.'32, p.)

[LD : este și el unul din **istoricii de profesie** care s-a implicat în politică militantă.

Ar fi interesant dacă... ai emite vreo opinie despre **capacitățile politice ale istoricilor !**

Ca impresie generală, de sigur da ! (motivează, legitimează , decupează, compară, exemplifică, citează, încearcă un "sistem") Iată : **Iorga, George Brătianu ,Al. Lapedatu, Iamandi, CCGiurescu , Hudiță** , sunt istorici - parlamentari .

I-a ajutat Istoria , sau sunt "dependenți " politic ? De la caz la caz .Istoria este aservită susținerii doctrinei în care sunt înregimentați. În cazul lui Hudiță -"Țărănismul"]

Hudiță / 24 aug.'32

≡ **Constituția 1923=constituție neoliberală**

/Principiul proprietății -" **funcțiune socială** "

"Pe măsură ce procesul economic s-a dezvoltat , "**libertatea economică** " clamată de

liberalismul clasic, necesita o îngrădire. De la sfârșitul sec. XIX , și -a făcut drum printre juriștii statului actual burghez , **teoria <funcțiunii sociale >** , mai ales în materie de proprietate .
Ea este admisă astăzi aproape în întregime și "trebuie să recunoaștem că Partidul Liberal , căruia i se reproșează a fi **cel mai reacționar din partidele românești -cea ce nu este exact -și-a însușit această teorie la 1923 ,și a pus-o la baza Constituției de astăzi.**
"Într-adevăr , **Constituția de la 1923 este alcătuită în spiritul acestei teorii ,a <funcțiunii sociale >** ,o teorie superioară **<concepțiunii individualiste >** ,care a dominat evoluția societății europene a secolului al XIX-lea;

▣Constituția 1886 =constituție liberală

căci **Constituția de la 1866** (copiată după modelul constituțiilor din Occident , belgiană , italiană și franceză,**redactate la rîndul lor în spiritul <concepției individualiste>**, proclama libertatea individuală și proprietatea **< sacră și inviolabilă >**) pe cîtă vreme

Constituția de la 1923 declară că libertatea individuală și proprietatea sunt numai <garantate>,adică numai în măsură în care interesul general o permite. "

-**Mihai Jakota** :Trebuie să recunoașteți , dar,că **Partidul Liberal a trecut la socialismul de stat**

-**Hudiță** : Da, trebuie să recunosc , ca să fiu obiectiv, **că Partidul Liberal a acceptat și el teoria "funcțiunii sociale "** De aplicarea acestei teorii ,depinde, în fond, tot sfârșitul luptei, care este angajată **între statul burghez și cel socialist."**

I.Hudiță / aug.' 32

17.)**prof.I.Botez (PNL-1)**,discurs la mesaj,Senat, 24 aug.'32

(D. S., M. O. 9, șed. din 24 aug.'32, p. 199- 204)

[LD:chiar aduce în Parlament o undă de generozitate ,de calm și argumentare rațional-afectivă , care contrastează cu patosul agresiv al radicalismelor , fie de "stînga" , fie de "dreapta".

"**Profesorul**"(senator de drept, ultimul "**generos**" din PNL) și "**fostul elev**"(senatorul Ligii Corporatiste ,reprezentând profesiile),se confruntă civilizată despre **votul universal și votul diferențiat**(capacitar).Vezi la **fișier Doctrine]**

I.**Botez** / 24 aug.'32

#Corporatismul

Manoilescu este un om care , n-a avut vreme să facă realizări,dar **a avut elanul să facă o ideologie ,care nu i-a fost simpatică d-lui Corodeanu,care face colecție de ideologii.**

-**Corodeanu** : vă las asta în sarcina dvs, nu fac colecție de ideologii, nu fac un muzeu.

...Modelul sovietic

[LD:apropo de **filierea ideologică**.În epocă (și mai târziu)**corporatismul** părea să fi început cu Mussolini în Italia sau Hitler în Germania ,de unde contamina și iradia "**modele**" .

Prof.Botez atrage atenția contemporanilor săi că ,dincolo de "**cortina de fier**"---pentru că a existat în interbelic o autentică **cortină de fier** în această parte a Europei ,de la care României i s-a tras cuvântul de ocară de "**jandarmul Europei**" --deci dincolo de acea cortină de fier ,în URSS ,exista și acolo Stat și Constituție,vot și Soviete,în care se experimenta un **vot corporatist**, sui -generis .Uitasem pe moment că , înainte de război, Mussolini și Lenin fuseseră colegi de Internațională , împărțîșind aceeași ideologie și crez socialist]

-**I.Botez** : " Di Manoilescu a vorbit despre **statul corporativ**.**Ideea de stat corporativ** , cea mai însemnată **constituțională** adusă cugetării omenești de la constituționalismul englez,**este adusă de Soviete**.Nu sunt bolșevic, dar nu pot să nu recunosc **ideile noi și contribuțiile noi** la cugetarea omenească ,cugetare **isvorită cu prețul a milioane de cadavre omenești. "** Va discuta cu Manoilescu .

...Modelul englez-preluat de Constituția românească

"Și dovadă că evoluțiunea Partidului Liberal în Țara Românească a fost pe baza realităților, așa cum a fost evoluțiunea partidelor vechi din Anglia, este că acest element de structură de stat, elementul corporativ, este prevăzut și în Constituția noastră, făcută de liberali. "Ce înseamnă senatori profesioniști, ce înseamnă generalii, ce înseamnă înalții prelați, ce înseamnă chiar senatorii de drept după 10 legislaturi, cari, după ce natura l-a despuiat de multe bunuri, i-a dăruit măcar cu înțelepciunea ca să vină aici și să ne lumineze? Elementul adus aici de specialiști e competența, pentru că Statul în evoluțiunea lui și cu dezvoltarea științei și a industriei, neconținut trebuie să-și însușească elementele competente, nu numai politice, ci elemente de competență tehnică, de competență economică; [---]Elementele de esență corporativă, introduse cu timiditate și menținute de Ionel Brătianu, acestea, probabil, că se vor dezvolta din ce în ce mai mult, pentru că Statul capătă din ce în ce mai mult o structură economică.[...] desigur că, din acest p.d.v. se va mai progresa [...]" "generosul" I. Botez / 24 aug.'32

▫Votul universal

"...dar mă ridic împotriva d-lui Manoilescu și îi reproșez - nu cu aversiunea de luptă, ci cu regret. D. Manoilescu să fie convins că, fără suflet generos, nici cea mai profundă inteligență nu poate fi fecundă în politică. Nu cu pumnul tare - și guvernul trecut a fost un exemplu - poți intra în istoria unui neam, ci numai cu suflet mare. D-l Manoilescu, ceea ce mă mîhneșe, vorbește cu o sfidare castelană de < apele stătătoare ale votului universal. > Ei, nu! Nu sunt apele stătătoare, sunt apele vii, care desrobesc un popor. Nu trebuie d. Manoilescu să sfideze votul universal, ci să se înscrie cu toată puterea și cu tot sufletul în apărarea lui."

-prof. N. Corodeanu : Cum împăcați aceasta cu votul corporativ ?

-prof. I. Botez : Legea electorală, într-adevăr, ia mult din principiul votului universal, pentru că dă votul universal dar desființează alegătorii. De aceea trebuie schimbată.

M-Manoilescu (intervenție)

▫Sistemul corporativ electoral

-Votul universal diferențiat(nu egal)

-prof. M. Manoilescu : Îmi dați voie, d-le senator Botez ? Dvs sunteți singurul coleg care mă intimidează, fiindcă sunteți singurul -fac o destăinuire care poate nu vă va fi plăcută -care mi-ați fost profesor. Evident nu este prea măgulitor să spui cuiva că are un elev senator. De aceea, îmi dați voie

-Corodeanu : Eu cred că are motive să fie supărat ...

-Manoilescu : Numai din p.d.v. al vârstei. Și atunci, îmi dați voie, să vă fac, cu toată condescendența, o întrerupere. Eu am vorbit cu o mare economie de cuvinte, dar cred, cu toată preciziunea, pentru oameni de finețea dvs. Eu nu am vorbit împotriva votului universal. Știți foarte bine, că eu am foarte mult curaj în politică, și mai ales, afortiori, am curaj în afirmarea ideilor mele doctrinare și teoretice.

Eu m-am ridicat împotriva votului universal egal, și aici este mai mult decât o nuanță. Votul universal egal, este votul de astăzi. Așa cum îl prevede Constituția, vot care este ca o < apă stătătoare >, în care se amestecă și generalul de corp de armată, care a comandat bătălia în fața inamicului, și savantul cu renume mondial, și omul care reprezintă, din p.d.v. intelectual, abia o licărire de conștiință și de inteligență.

Contra acestui vot universal egal m-am ridicat eu.

Sistemul corporativ, care nu trebuie confundat - cum am spus - cu sistemul fascist, sistemul corporativ se bazează tot pe voința exprimată a națiunii, tot pe votul universal, dar nu pe votul universal egal, ci pe votul universal diferențiat, împărțit pe colegii speciale, profesionale. Și cred că, între a condamna votul universal în bloc, și între a vrea o corectare, o atenuare, -recunosc, radicală - a votului universal, pe calea colegiilor diferențiate, este o mare diferență.

-Corodeanu : "Dacă ați putea împăca statul corporativ cu votul universal, ați face o minune "

Botez (replică):

-Votul primar,instinctiv,al mulțimii

-I.Botez:"Tocmai am să răspund d-lui Manoilescu că **am și eu mulțumirea mea sufletească** , că, avându-l elev,între noi doi, **profesorul bătrîn este mai înaintat în idei decît tînărul elev senator.Eu aprob ideea statului corporativ** , care trebuie să crească aici, **în Senat,-o aprob - dar nu aprob ciuntirea votului universal** așa cum este,**fără distinguo de intelectualitate și capacitate**,ci prin **expresia poporului întreg**,bazat pe **instinctele și intuiția lui primară**,care totdeauna a dovedit că **simte în mod vag** ,dacă nu cu luciditatea inteligenței,**ce trebuie să facă**. Îmi place să văd acest **instinct turbure**,această **intuițiune să se exprime și ea în sfatul țării și să ținem seama de această expresie**,alături de intelectuali și de cei care își dau seama cu mintea dialectică.De multe ori în istoria popoarelor,**mintea poate greși** ,dar **instinctul de conservare al mulțimii nu greșește niciodată**.Iată de ce trebuie aceste ambe elemente **amestecate**.De aceea mă diferențiez profund de d-voastră,care,admițînd **aristocratismul intelectual**, prin aceasta m-ați clarificat.

-Manoilescu :**"Diferențierea funcțională a reprezentării "**

-I.Botez :**"Dvs ați mai spus ceva,care iarăși mă face să privesc în cutele sufletului dvs.Mă faceți să admir inteligența d-voastră**.Dar, de multe ori, omul nu-și dă seama de ce are ascuns în sufletul său,și d-voastră, prin cîteva cuvinte,**arătați că suferiți de junismul din trecut care deși era intelectualicește deasupra țării, nu-i bătea inima cu această talpă a țării** ,și anume : **ați împărțit pe cetățenii unei țări** ,cu oarecare ironie sarcastică,**în oameni care alimentează și oameni care se alimentează** .Ei, d-lor,**într-un stat ,toți cetățenii muncesc**.Mi-a venit în minte , atunci, un cuvînt rostit de **Constantin Arion** ,cînd noi luptam pentru împămîntenirea țaranilor, pentru pulverizarea latifundiilor ,care prea mult întîrziaseră.Atunci ne-a aruncat în față : **<Dar ce sunteți voi ? Voi sunteți proprietarii de idei ? >-ca și cum ideea și dezvoltarea minții nu înseamnă nimic în evoluția unui popor."**

De aceea cred că **ideologia d-voastră este posibil să mai sufere schimbări.Îmbrățișați cu inima caldă** , fără nici o rezervă,**această clasă primară și încă brutală** a Țării Românești ,și să **o ridicăm noi, care am învățat pe banii ei,ca să o facem culturală "** (apaluze prelungite,generale) (p. 201-202)

18.)**Al.Vaida -Voevod:necesitatea revizuirii Constituției ,31 ian.'32**

(DAD, MO 30, 31 ian.+33, p. 916-920)

[LD: la debarcarea lui Maniu]

«Schimbarea Constituției !

...Ardelenii au visat altă Constituție...

...Țărăniștii visau altă Constituție ...

În Ungaria **nu era Constituție scrisă**.Regele depunea jurămînt că va respecta legile.

...Cînd ,la unire, am venit " aici " **am găsit o Constituție.Noii, ardelenii,"nu eram mulțumiți** pentru că noi, aceia care ne-am alipit Patriei Mume , **altfel de Constituție am visat** , și **altfel de constituție visaseră** și **aceia care au dat mîna cu noi** [țărăniștii],speram ca țara noastră să poată progresa între celelalte state culte și progresiste . Pe atunci, **dr Lupu era alături de noi Actuala Constituție am combătut-o cu toată înverșunarea** ,ba am făcut declarații împreună ,partidele pe atunci nefuzionate [PNR, PȚ]că **o recunoaștem " de fapt " , nu "de drept "** Iuliu Maniu caracterizase Constituția ca **"o pată națională " , " o rușine europeană "** -dr.Lupu :**Ceream o Constituție mai largă, mai democrată** .Dvs , acum , o încălcați și pe asta . -Vaida :**"Vă mărturisesc , de la locul de răspundere pe care-l am,că atîta timp cît Constituția nu va fi reformată,țara noastră nu va progresa cu adevărat "** (aplauze , bravo la PNT)

-dr.Lupu :**Ați schimbat toate legile, acum schimbați și Constituția !**

-O-Goga :**Ați jurat pe această Constituție ! [-----]**

Guvern IG Duca .14 nov.'33

19.)Iul.Maniu ,declarațiile de la Cluj,15 nov.'33

("Universul " , 17 nov.'33)

Maniu / 15 nov.'33

-Reformă electorală !

-Revizuirea Constituției !

-Reforma Senatului !

"Toate aceste mari reforme , care ating adânc așezarea economică și socială de azi,pretind discuții libere ,perfectă libertate de opinie și de discuție.[-----]
De aceea,**am susținut totdeauna inadmisibilitatea unei stări de asediu ,am cerut reforma electorală**, și cred că este **absolut necesară revizuirea constituției** .
Satisfacerea unor necesități inexorabile sociale și economice ,se izbește de îngrădirile acestei constituții ,făcute în alte împrejurări.**Copilul a crescut, hainele sunt prea strâmte."**
"Dacă ea [Constituția] va dăinui, azi, mâine,**vor fi mai mulți senatori de drept decât cei aleși**.De data aceasta ,**vor intra aproape 10 senatori de drept noi**,și dacă mai vrea Dumnezeu o dizolvare ,care se va produce în scurtă vreme,cu siguranță e de prevăzut,**cu ocazia viitoarei legislațiuni ,vor intra aproape toți parlamentarii minoritari și noi toți din provincii** care am avut fericirea să intrăm prima dată în Parlamentul României Unite și a ne păstra,cu toate vicisitudinile ,până azi,**mandatele de senator de drept, împreună cu colegii din Vechiul Regat , aproape 50-60 la număr ! Iată o adevărată parodie a reprezentanței naționale ."**
Maniu / 15 nov.'33

20.)Întrunirea electorală PNT,organiz.București,sala Tomis,18 dec.'33

("Dimineața" , an 29, nr.9.691,19 dec.'33) **Maniu , Madgearu**

[LD :de remarcat faptul că, paradoxal cau caracteristic, lui **Maniu** i se potrivește **postura de opozant**. Este activ, redevabil, curajos, belicos .Începând cu 15 nov'33, după căderea guvenului Vaida ,ca și când ar fi explodat după o lungă tăcere auto- impusă ,**Iuliu Maniu atacă !**
Și țintește cel mai sus : **MSRegele !**Oare nu aceasta este cheia spre descifrarea personalității "**Sfinxului de la Bădăcin** " ?În 1933 , Maniu împlinise 60 de ani.**Maniu a mers** - după opinia mea - **prea departe în perpetua sa opoziție** ,față de această realitate românească .
Din acest p.d.v., **PNL a fost o victimă a viziunii sale.Atac principal :Constituția !**]

Iuliu Maniu / 18 dec.'33

≡Modificarea Constituției !

[LD : este acesta "fixul", obsesia cea mai repetitivă ,a lui Maniu ! Pentru această marotă,este capabil să instige lumea la "manifestațiuni" și nesupunere .Dar afară de etichetări exagerate ,

tot nu explică ce nu-i place la această constituție hulită]

...Constituția'23=după chipul și asemănarea PNL

"Aceste mari reforme trebuie făcute chiar și în ceea ce privește întocmirea de stat. Este o absolută necesitate reformarea constituției liberale, care este o pacoste pentru țară. Știți foarte bine că această constituție s-a otcroiat asupra națiunii. Au făcut-o liberalii printr-un parlament care a ieșit din teroare și furt de urne. Am protestat contra acestei constituțiuni și am declarat în mod solemn că o vom schimba, că nu o vom tolera, nu numai pentru că a ieșit dintr-o nelegiuire, ci și pentru că s-a făcut după chipul și asemănarea partidului național-liberal, contra intereselor națiunii

...PNȚ nu a avut timpul prielnic ptr.revizuirea Constituției

[LD:din motivări de acest gen i s-a pus lui Maniu eticheta de "*pertractator*", "*amânător*". Uneori cred că adversitatea lui față de Constituție, față de Parlament, față de Vechiul Regat, față de PNL, față de București, a ascuns o statornică mâhnire (frustrare, bosumflare, gelozie) că nu i s-a recunoscut statutul de "*prim bărbat al țării*" (eventual președinte de republică ?).] Dar dvs veți întreba: *Cum vă trăsnește acum în cap să faceți reforma constituțiunii - aceasta vă doare pe dvs ? Dar nu ați fost dvs la putere atâta vreme, de ce nu ați făcut-o ?* Iată de ce. Totdeauna a fost în vederile noastre revizuirea acestei constituțiuni, schimbarea acestei constituțiuni.

...Când am venit, încă din 1928 la putere și am avut fericirea să prezidez guvernul, era Regenta, și constituția spunea categoric că sub Regentă nu se poate face revizuirea constituțiunii.

...A ocupat regele Carol tronul său glorios. [iun.1930] Am stat 3 luni la putere și a trebuit să plec. Ce se putea face în 3 luni ? A venit dl Mironescu și a stat 5 luni. Se putea face revizuirea constituțiunii ? Afară de aceasta, trebuia să ținem seama că suveranul nu putea, imediat ce venise acasă, să ia cuțitul de operație, ci trebuia să lăsăm timp ca suveranul să cunoască însăși problemele mari care se pun în această țară.

...A venit guvernul d-lor Iorga și Argetoianu. N-a făcut nimic.

...După d-lor, a venit guvernul Vaida, care a stat 4 luni; apoi eu, care am stat 3 luni și iarăși d.Vaida care a stat 6 luni.

În asemenea condițiuni, cum putea să se facă o revizuire de constituție ?

...Manifestații ptr revizuirea Constituției "

"Așa că, la alegerile acestea toți cetățenii constienți să voteze PNȚ, iar dacă s-ar fura urnele și n-ar ieși partidul nostru biruitor din aceste alegeri siluite să facem mari manifestațiuni în țara aceasta pentru revizuirea constituțiunii."

lul. Maniu / 18 dec. '33

Virgil Madgearu / 18 dec. '33

≡Revizuirea Constituției !

"Într-o singură împrejurare se putea admite și justifica o dizolvare a parlamentului : chemarea adunărilor constituante pentru schimbarea Constituției . Am simțit noi în cursul guvernării, picăci din cauza Constituției . Le-am prevăzut cu zece ani în urmă

...Lupta PT contra Constituției'23

Voi, cetățenii Capitalei, ați fost martorii luptelor pe care le-am dat noi, pentru a împiedica guvernul neconstituțional din 1922, prezidat de Ion Brătianu, de a impune cu sila Constituția nelegiuită pe care a făcut-o atunci.

Am prevăzut atunci că această Constituție va împiedica, într-o bună zi, bunul mers al statului. Și, într-adevăr, în cursul acestei crize [economice], care pricinuește prefaceri

adânci ,se impun reforme radicale pentru a păstra echilibrul înlăuntrul națiunii.

Dar vă întreb :**partidul căruia țara îi datorește această Constituție** ,era acela care putea să fie chemat la putere ,în ipoteza aceasta ,**ca să facă modificarea Constituției ?Desigur că nu.** **Constituția nu poate fi modificată decât în urma unor alegeri prezidate de un guvern al unui partid popular sau de un guvern neutru . "**

Virg.Madgearu / 18 dec.'33

Guvern Tătărescu .Legislatura I Sesiunea ordinară .1 febr.'34

21.)Virgil Madgearu , Declarația PNȚ la mesaj, 24 febr.'34

(DAD, MO 11, șed. din 23 febr.'34, p. 428- 431)

Madgearu / 24 febr.'34

#Reformă constituțională !

[**LD** : Dacă textul nu ar fi atât de eclectic, poate aș putea să-l analizez mai ușor.Așa cum este ... mă mărginesc să ridic doar câteva semne de întrebare ,pe care urmează să le clarificăm ceva mai târziu :

-De ce trebuia modificarea constituției pentru **reforma administrativă și descentralizare ?**

-**"Primatul muncii "** și **"interesul colectiv "** , opus **"intereselor private "** ,**ascunde lupta de clasă ?**

-Întru cât **constituția existentă putea duce la dictatură** , încât trebuia schimbată ,pentru a se evita dictatura?]

...10 ani sub constituția liberală

" Oricine a urmărit cu atenție **împrejurările din ultimii zece ani**, s-a putut convinge **de necesitatea unei reforme constituționale**

#Manifestul-program PNȚ

În Manifestul nostru , program din 1933 ,am afirmat că această reformă trebuie să fie astfel întocmită ,încât voința națională se devie o realitate, în măsură de a înlătura orice piedică și în stare de a supravghea toate organele chemate să acționeze în numele ei.(aplauze pe băncile PNȚ)**Ea trebuie să creeze un cadru legal ,care să permită reforme administrative largi, potrivite caracterului statului român [tărănesc] ,nevoilor și dezvoltării normale a țării,menite să cheazășuiască ,pe baza unei reale descentralizări ,o gospodărie locală la sate și orașe cât mai intensă și cu cheltuieli de personal cât mai puține**

(Aplauze bășcălioase la PNL , întreruperi la PNȚ;Madgearu le promite că PNȚ nu vă va rămâne dator cu aceste întreruperi]

-Primatul muncii și interesul colectiv

#Împotriva intereselor private

Reforme economice sociale și politice cerute de transformările adânci ,produse de criza generală ,și,**pe baza primatului muncii și interesului colectiv** să libereze statul de ipotecile puse asupra lui ,**în Constituția de astăzi** ,pentru a înlesni astfel **apărarea statului împotriva unor interese private.**"(aplauze la PNȚ)

#Prevenirea dictaturii

"Avem convingerea că numai printr-o asemenea reformă constituțională se poate realiza o

temeinică organizare a statului ,în cadrul regimului parlamentar și constituțional ,înturându-se primejdia dictaturii , care la noi , ar însemna aventura și catastrofa "

(aplauze la PNȚ)

Virgil Madgearu / 24 febr.'34

22.)ACCuza , discurs la mesaj, 2 mart.'34

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 543 - 553)

LD : discurs foarte lung. Pentru sistematizare , am dat titluri , subtitluri problematice :

[LD : nici nu știu ce nume să dau teoriilor lui Cuza:

Conservatorism -apropo de forme fără fond ?

Autoritarism -apropo de susținerile antidemocratice, antipartidiste ?

Diversionism -apropo de faptul că LANC nu era partid ?

Demagogie -pro-monarhistă -pentru a veni în întâmpinarea dorinței manifeste a lui Carol ?

Obsesie maniacală -dacă putea fi diagnosticată, de om bătrân ?

Se întoarce la evenimente cu 75 de ani în urmă,la detronarea lui Cuza ,la venirea lui Carol ... pe care dorea să le "corijeze "

Dar : este șeful unei formații politice parlamentare, cu influență la populație ;este consecvent ;și-a elaborat teoria pe bază de argumente , etc etc

lar argumentele lui erau pe placul lui Carol al II-lea

Trebuia, oare , să fie tratat cu "indulgență " sau râsete ? .]

♣1923.Eliminarea Art.7 din Constituție ; ♣1934.Reintroducerea Art.7 din Constituție

♣ Prima reformă preconizată de LANC :Reforma constituțională

♣ Inversarea consultării electorale.

ACCuza / 2 mart.'34 / retro' 4 mart.'23 /

#1923.Eliminarea Art.7 din Constituție

...11 ani de la crearea LANC

"În 1923, în urma tratatului de la Versailles , ni s-a impus schimbarea Constituției .

Ce înseamnă aceasta ? Însemna înlăturarea art.7 din vechea Constituției .

Ce era acesta ?Acest articol 7 conținea apărarea noastră constituțională împotriva jidanilor.

Iar la 1923 ,în martie, pe când dvs votați aici Constituținea,făcând enorma greșeală de a nu

ne lăsa pe noi să pătrundem în Parlament,ca să reprezentăm protestul națiunii împotriva

acestei încălcări flagrante a drepturilor suveranității noastre naționale,în timpul acesta ,

eu n-am avut alt mijloc de protest și de apărare pentru viitor,decât înființarea "Ligii Apărării

Naționale Creștine " ,anume, la 4 martie 1923- vor fi 11 ani , mâine , de la acea dată.

...Lipsa apărării constituționale

De ce "apărare" națională creștină ?Am să vă spun : pentru că lipsea apărarea

constituțională ,pe care ne-o asigurase până atunci art.7 ,și nu se mai putea decât prin

trezirea conștiinței și activității întregii nații românești ,pentru ca țara să se poată apăra

împotriva acestei primejdii.

...Grava greșală:înlăturarea LANC din Parlament

Iată , d-lor , ce este apărarea națională :o necesitate a organizării noastre de stat ,

și dacă atunci, la 1923, nu se făcea enorma greșeală politică să fim înlăturați din Parlament ,

cel puțin noi am fi reprezentat protestul națiunii împotriva acestui lucru .

Atunci am fost gătuți , sub înrăurirea jidanilor .

Ionel Brătianu a fost un patriot , dar incontestabil , în momentul când s-a votat Constituția ,

aceasta a fost cea mai mare greșeală pe care a putut-o face.[-----]

lar în 1923 , și mai mult ,ne-ați înlăturat din Cameră ,când ați fi avut interesul să ne aduceți în Cameră, și să ne spuneți : **protestați cât mai energic ,ca să se vadă că țara nu primește cu buna ei voie această modificare și această siluire a voinței sale suverane "**

(aplauze LANC)

ACCuza / 2 mat.'34 / retro ' 1879

≡1879.Introducerea Art.7 în Constituție

"Dlor, **citiți art. 7 de la 1879** ,și luați **dezbaterile parlamentare** de atunci **să vedeți cum a lucrat bătrânul I.Brătianu**.Erau cu toții înțeleși și fiind vorba ca să treacă această dispoziție, **ce li se impunea și atunci de străinătate** voiau însă să o treacă cu protestul cât de energic al nației .Și această protestare de la 1879 , din Cameră, a reprezentat-o gruparea aceea a opoziției , formată mai ales din moldoveni, în frunte cu **Vasile Alexandri**, în Senat, și cu **Vasile Conta și bătrânul Gheorghe Mârzescu** , la Cameră .
și a impus puterilor -și numai așa au putut să impună art.7 ,care a fost operă admirabilă din punctul de vedere al apărării noastre naționale.Aceasta dovedește **cât crescuse înrâurirea jidanilor asupra acestei țări încă la 1879. "** [-----]

≡1866/1923 Anomalii constituționale

[LD:reia ,în mare parte, argumentele susținute în *Memoriul* înaintat lui Carol în sept.'30, și prezentat în parlament în dec.'30 .Vezi mai sus]

" Cu aceasta ajung la expunerea **programului Ligii Apărării Naționale Creștine** ,în care vom arăta **măsurile** pe care le considerăm absolut necesare pentru **restabilirea suveranității națiunii românești , pe pământul ei , România .**

"Prima problemă care trebuie rezolvită și pe care **nu o puteți rezolvi dvs**,este problema **politicii constituționale .**

Această problemă constă astăzi imediat în **reintrarea în Constituție .**

Constituția zice : < Art. 33. Toate puterile emană dela națiune >

Această **Constituție , votată la 1866** , în nepotrivire cu fondul social de la noi,**avea un mare defect :nu era "națiunea"** de la care să emane toate puterile .Și atunci ce s-a întâmplat ? Întrucât **nu era o națiune conștientă și bine organizată,o țărănime cultă și conștientă, o poporațiune de la orașe** cunoscătoare și, mai ales, independentă, așa cum existau și există în țările de unde ne vine Constituția ,ce s-a întâmplat ?

..."Națiunea constituțională"

...Puterea partidelor

"S-a întâmplat că s-a format **"națiunea constituțională "** ,adică **grupările de partide , de la care apoi au emanat toate puterile statului:puterea legiuitoare, puterea executivă , puterea judecătorească ,confundate toate în una :puterea partidului.**

...Suprimarea funcției regale

"La aceasta s-a adăugat și **faptul istoric că a venit să aplice** , la noi în țară, această **Constituție** , nepotrivită cu starea socială de la noi, **un principe tânăr, de 26 de ani** , fără experiență, și care venea **într-o țară în care se produsese dezordinea actului de la 11 februarie 1866** , act , la care , din nenorocire , participaseră și elemente din armată .

În mod fatal, ce s-a întâmplat ?

În loc ca Regele , potrivit art.88 din Constituție să numească și să revoace pe miniștrii Săi, Regele a numit un șef de partid , care ,**acela, apoi , a numit el pe miniștrii lui .**

Prin urmare,**s-a suprimat din Constituție funcțiunea însăși a Regelui ,prin faptul că Regele nu a mai numit miniștrii săi, ci a numit numai pe unul,care acesta își numea miniștrii."**

...inversarea consultării electorale.

" Și atunci , evident , **care era problema** care se punea **aceluia care fusese însărcinat cu formarea guvernului ? :să facă alegerile în așa fel ,**încât să-și creeze majorități.****

Așa se explică de ce , de la 1866 și până azi, **să se facă această comedie** ,sângeroasă , gălăgioasă , **a alegerilor siluite** ,violente și falsificate prin furturi de urnă ,care au produs **o adâncă nemulțumire** în țară și **o adâncă dezorganizare a spiritului mulțumii** ,prin faptul că statul însuși ,chemat să garanteze legalitatea ,**tocmai statul acesta este acela care turbură și falșifică această legalitate** . (aplauze la LANC)

Ce se cere dar , pentru a ieși din această situațiune nenorocită ?**Se cere să intrăm în Constituție**. Pentru aceasta , în primul rând , trebuie ca **alegerile să nu mai fie făcute de partide**,pentru ca nația să-și poată exprima liber voința

"Nu se cuvine ca **dvs , astăzi, să aveți o majoritate de 300** ,când ieri erați 20,**iar d- lor (PNT) să fie realeși la o minoritate de 25 ,când ieri aveau,aici, o majoritate de 300**

Nu vă dați seama că aceasta este un mare rău ?

-**Șt.Mihăescu** : și d.dr Lupu a cerut același lucru .**Vă potriviți cu dr.Lupu** .

-**ACCuza** :**Îmi pare foarte bine** că , cel puțin pe această chestiune ,mă potrivesc cu dl dr.Lupu

Dacă s-ar potrivi și dl dr.Lupu cu noi , în multe alte privințe,cine știe ce s-ar putea întâmpla(ilaritate)

▫**Alegeri supravegheate de magistrați !**

[LD:Nu poate fi respinsă propunera lui ACCuza , numai pentru că alte idei ale sale nu erau "democratice".El rostește un adevăr privind metehnele democrației românești, printre care buclușele alegeri.Dar nu știu dacă, pentru asta , era nevoie chiar de revizuirea constituției sau de eliminarea partidelor din mecanismul parlamentar !]

▫**Guvern ales de Parlament**

"Prin urmare **să se facă această reformă constituțională** ,ca **alegerile să nu se facă de partide**,și să fie prezidate de oricine care **nu are nici o legătură cu partidele** și care va fi chemat ,prin încrederea Regelui,magistrați,care , după alegeri,să meargă la MSRegele cu **rezultatele** .Apoi, **dintre reprezentanții Parlamentului ales**, în deplină libertate ,**se vor numi guvernele, oricare vor fi** ."

ACCuza / 2 mart.'34

23.)Al.Lapedatu (ministr.de stat), discurs final la Mesaj, Senat, 2 mart.'34

("Universul" an 51, n3.61, 4 mart.'34)

Al.Lapedatu / 2 mart.'34

-**Revizuirea Constituției ?**

"E curios că ,**deși probleme mai grele sunt de rezolvat**, **mai toți oratorii s-au ocupat de revizuirea Constituției**.M-am întrebat ce motive îi determină să ceară această modificare.

...**Spirit de imitație**

Explicația asta n-o pot găsi **decât din spirit de imitație**.Căci mă întreb , întrucât reforma Constituției ar ușura situația grea de astăzi.?

Constituția aceasta noi o avem de 70 de ani și pe baza ei s-a organizat și s-a dezvoltat statutul român.

-**Retragerea votului universal ?**

[**Atenție LD** : previziune ! exact ce s-a întâmplat în febr.'38]

...**Doar prin lovitură de stat !**

Sunt unii - **Partidul Poporului -Averescu , Național -Agrar -Goga și dl Manoilescu** - care cer reforma Constituției , **spre a retrage votul universal**.Dacă este un partid care a suferit de pe urma votului universal ,este tocmai acel care l-a acordat ,**Partidul Liberal**. Și eu n-am auzit niciodată, **nici pe Ionel Brătianu, nici pe Vintilă Brătianu, nici pe Ion Duca, vorbind contra**

votului universal.

-DRIoanișescu :*Prima electorală care falsifică votul universal !*

-Lapedatu : PNL este cel care nu numai că a dat votul universal,dar și-a dat toate silințele să facă și educația politică a masselor.

Votul universal dat , nu se mai poate modifica ,decât prin lovitură de stat .

Votul universal trebuie neapărat să rămână.

[**combate teoriile corporatiste ale lui Manoilescu** ,ușurința cu care,din **spirit de imitație ,se importă doctrine din străinătate** , o ilustrează cel mai bine **acest caz**]

Al.Lapedatu / 2 mart.'34

24.)Averescu-Argetoianu-Goga -Vaida :modofocarea Constituției!,mart.'34

"Facla",7 mart.'34

▫Condiție la perfectarea fuziunii

[LD: mai ales partidele mici,partide de "*lideri migratori*" ,înjghebând dizidențe din partidele mai mari ,erau foarte vocali în a pretinde modificarea Constituției ,dorind întărirea executivului și a prerogativelor regale]

Partidul Poporului se reîntregește Știrile au apărut în ziarele partidelor respective,"*Îndreptarea "* și "*Pământul nostru*" **Bazele acordului**, sunt ținute , deocamdată ,**secrete**.

Unul din cele mai de seamă puncte ,**prevede modificarea Constituției** .

Averescu(PP) și Argetoianu (Un.Agrară) **consideră actuala Constituție depășită** .

Aceeași opinie o au și Octavian Goga (PNA) și **Al.Vaida -Voevod** (Fr.Rom.)

Ei ar dori o constituție redactată într-un spirit "**de dreapta**" ,care să ducă la **întărirea**

executivului și la **întărirea prerogativelor regale**

2-6 mart.'34

25.)Oct.Goga (PNA),Interpelare,3 mart.'34

"*Rolul nefast al elementelor neromânești din întreprinderile statului ,cele particulare și profesiile libere* "-adresată prim-ministrului, ministr.Interne, ministr.Apărării Naț.

(DAD, MO 17, șed. din 3 mart.'34, p. 568- 579)

[LD:Structurat ca o **demonstrație privind incapacitatea românilor** de a-și lua în stăpânire administrarea țării și avuția națională .**Acuzarea liberalismului legislativ și instituțional** ,lipsit de componenta apărării intereselor naționale .Vezi pe larg la **fișier PNA**]

Oct.Goga / 3 mart.'34

...Stare de spirit .

"**Pe toată scara socială ,de sus și până jos**, s-a ivit o **efervescență necunoscută** încă ;este , cum spuneam deunăzi,**un fel de cutremur molecular** ,care angajează organismul moral al societății noastre .Mulți și-au pus întrebarea : **de unde vine această frământare ?**[.....]

#Poporul român nu este stăpân în țara sa!

Întrucât mă privește ,însă, cercetând **starea sufletească a poporului** nostru în această fază, am ajuns la constatarea că **este un fenomen cu totul nou ,un sentiment încă necunoscut**,

care **s-a ridicat la suprafață** și care astăzi angajează toate fibrele nervoase ale societății românești.Este , d-lor, cred eu, **un sentiment penibil** , constatarea că ,**după 15 ani de Țară Românească** , de unire, care s-a născut din sânge ,din lacrimi ,din visuri ,**constatarea , pe care o face poporul nostru,că nu este stăpân la el acasă."**

"**Poporul acesta** , care în adâncimea lui , a elaborat linia de continuitate istorică a frământărilor românești , **după 15 ani** de când se practică ideea noastră de stat ,uitându-se împrejur ,**face descoperirea : noi suntem în țara noastră, oarecum,puși la o parte ;există anumite cercuri de interese** , care **se joacă peste capul nostru** ;în orice caz, **punctul arhimedic** al vieții acestui

stat , azi, zic ei ,**nu se găsește în mâinile noastre.**

Străinii - aceasta a devenit o axiomă populară - **dețin încă cheia de boltă a vieții noastre de stat pe toate țărâmurile .**"Această constatare nu se strigă din vârful piramidei noastre sociale ; ea pornește de jos, vine de la mase, vine ca un dicton al mulțimilor ; **clasa conducătoare** reprezintă oareșicum , și în această materie,ca și în multe altele , **elementul de transacțiune**,pe câtă vreme **instinctul popular rostește marile adevăruri** ,care se aruncă în cumpăna istoriei noastre."

O.Goga / 3 mart.'34

#Spiritul greșit al Constituției

#Sistemul legislativ dăunător ideii naționale .

"Și din acest spirit, pe care îl cred greșit [idea că este terminată opera națională și că , pentru consolidare, trebuie un fel de liberalism , de egalitarism, de libertate absolută] și pe care urmările ni-l arată fatal intereselor noastre , s-a înighebat Constituția , pactul nostru fundamental.

Dlor,**din această Constituție și din spiritul ei greșit ,derivă toate legiurile noastre în cei 15 ani care au urmat.**"[--ex.legea administrativă -----] [-----]

()Ion Brătianu despre Constituție

" Vă voi arăta, tocmai pentru că am fost provocat , care a fost părerea ,chiar a regretatului **Ion Brătianu, asupra acestei legi.**Trebuie să vă atrag atenția că **legea administrativă** n-a rămas în forma de la început.Ea a evoluat ,**a fost schimbată** și ,după ce a fost schimbată ,am avut o **convorbire cu Ion Brătianu** în care i - am spus :

- < **nu se poate să guvernăm cu această lege !>**

I- am arătat că **pierdem din mână** posibilitatea de a stăpâni **osatura țării**,și în special **pierdem din mână** posibilitatea de a conduce orașele din provinciile alipite .Au fost mai multe discuții în această privință și-mi aduc aminte cum **Ion Brătianu , dându-mi dreptate pe toată linia , într-o formă glumeață mi-a spus :**

< **Vezi,acestea derivă din Constituție. Eu nu pot să violez această Constituție ,fiindcă sunt părintele ei și ar fi un caz de incest ; însă mă învoiesc să o violezi d-ta . >**

Așa mi-a spus Ion Brătianu , ca o rezultată a discuțiilor pe care le-am avut cu privire la această lege ."

Oct.Goga / 3 mart.'34

26.)Eug.Titeanu (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart ' 34

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, p. 619 - 629 - lipsă fraza de început)

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

#Declarația PNT

" Declarația **PNT** , la prima lectură , în afară de partea electorală, poate să surpridă ,și surprinde nu prin îndrăzneală , **surpinde prin candoarea ei.**" **PNT face o declarație** , compusă din două părți :o parte politică și una economică.

...Constituția -țap ispășitor !

"În partea politică se eșafodează câteva **vagi considerații de ordin constituțional** și se vorbește de **anunmte cerințe de ajustare a textului constituțional .**

Evident,nici o lege nu este eternă . A spus-o chiar la votarea Constituției ,Ion ICBrătianu . Dar nu e comic de a proclama Constituția vinovată de situația actuală ?

Constituția ,iată țapul ispășitor Cea mai facilă **derobare a PNT de la gravele răspunderi !**

...Mihalache : Senat corporativ !

" D-lor, am citit declarația ,dar am mai citit ceva : am mai citit și discursurile repetate ale dlui Mihalache ,în acest domeniu.Vă mărturisesc un lucru : între atitudinea fermă și hotărâtă , între ideile preconizate de dl Mihalache și textul sibilinic al declarației ,eu nu văd o similitudine perfectă.**DIMihalache este** - a spus-o în repetate rânduri - **pentru o schimbare** a compoziției Senatului , pentru **un Senat corporativ.** "

...Partidul -reajustarea Constituției !

"Declarația partidului, declarația oficială , vorbește vag de necesitatea de a aduce o reajustare a Constituției fără însă să indice nici deziderate , nici formulele .

Și atunci , vedeți , nu se poate discuta aprofundat această problemă , fiindcă se pune o chestiune prealabilă; aceea **de a ști ,dacă partidul , în totalitatea sa** - mai ales când știm ce **frământări au fost pentru redactarea acestei declarații** - **se găsește sau nu de acord cu șeful său.**

O întrebare firească când e vorba deacest partid ! [-----]

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

Eug.Titeanu / 6 amrt.'34

27.)Ion Nistor (ministru secretar de stat) , discurs final la Mesaj, 6 mart..'34

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, pag. 627 - 634) **Discurs integral, fișier PNL**

▣ **Constituția**

▣ **Doctrina liberală românească**

▣ **Minoritățile naționale**

I.Nistor / 6 mart.'34

▣**Constituția 1923**

-**PNL:nu modificarea Constituției !**

"**Unii oratori** au mai preconizat și **modificarea Constituției** ,în sensul programului lor politic.

[-----]**Deviza guvernului nostru este : legi puține , dar bine studiate și prompt aplicate .**

În condițiile acestea ,este firesc să nu ne gândim serios la modificarea Constituției

Constituția , ca orice operă omenească, ar putea fi și ea modificată ,dacă nevoile de dezvoltare ale națiunii ar cere-o imperios.

" Pentru moment, **aceste nevoi nu se evidențiază .De aceea, planuri de modificare nu intră în preocupările guvernului ."**(Aplauze prelungite la PNL) [-----]

"Suntem un partid mare, activ și creator ,și desigur cel mai chemat să facă față față greutăților vremurilor de astăzi . Ca **exponent al conștiinței naționale** trează și activă,

el va urma imperativului categoric ce pornește din această conștiință .

lar pentru aceasta,nu trebuie nici noi organizațiuni politice , nici schimbări de

Constituție, ci simț de jertfă și de disciplină ,precum și inimă și hotărâre românească !

(aplauze frenetice la PNL) [-----]

-**A consacrat unirea**

"**Mai mulți oratori** au atins în discuțiunile lor problema provinciilor unite.

"**Alipirea** acestor provincii la țara mamă s-a făcut, precum se știe , în mod liber și independent , în memorabilele adunări naționale de la Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia.

Pe temeiul acestor acte , **provinciile au intrat cu drepturi depline și egale în structura statutului român unitar .**

"**Constituția din 1923,pe nedrept criticată de unii oratori** de la această tribună ,a venit să

consacre această contopire de drepturi și datorii .Prin aceasta, **actul unirii politice s-a**

consumat. " [---]"Iar astăzi când , prin sforțări comune , **această luptă seculară s-a terminat**

cu izbânda dreptei cauze românești,ar fi mai preferabil să ne bucurăm de ea,

decât să ne adâncim în neputința unui criticism anihilant,care distruge inițiativa și

paralizează orice acțiune vie și creatoare .(aplauze la PNL) [-----]

I.Nistor /

-Drepturi egale ptr minoritari

[LD : iată naționalismul liberal . Ce lecție extraordinară le dă Nistor ! Subscriu .]

" Oratorii care s-au perindat la această tribună , mi-au arătat îngrijorarea lor .

O împărtășim și noi și ne vom strădui să o împărțiem. Aceasta nu se poate face

decât cu răbdare , și, mai presus de toate, **cu muncă creatoare și încordată.**

Dnii Cuza și Cătuneanu recomandă asimilare pentru unii și eliminare pentru alții .

Soluția pare prea simplistă , ca ea, în condițiuni normale, **să poată fi aplicabilă.**

" Drepturile garantate fiecărui cetățean român prin Constituție și legile țării

nu pot fi desconsiderate cu nici un preț." [-----]

I.Nistor / 6 mart.'34

28.)**Victor Iamandi** (subsecretar Interne) ,răspuns la interpelări, 10 mart.'34

O.Goga : pericolul străin // naționalism integral //

ACCuza : pericolul evreesc // xenofobie antisemită //

Gh.Brătianu (PNL-g) : pericolul străinilor // naționalism moderat //

("Universul " , an 51, nr.69, 12 mart.'34 ;DAD, MO 21, șed. din 10 mart.'34, p. 710- 718)

[LD : subiect de prim -ordin în dezbaterile din sesiune ;în discursurile la Mesaj , care au atins

problema :**Gh.Cuza, Goga, Iunian** , ș.a.în interpelările lui **Octavian Goga** (Cameră, 3 mart.) și

Nicolae Iorga (Senat , 9 dec.) ;în interpelările lui **ACCuza și Gh.Brătianu** (Cameră, 10 dec.')

Discursul :mostră de argumentare a tuturor problemelor prin prisma **doctrinei naționale** ,

democratice și liberale a PNL]

▫Goga Constituția din 1923

▫Constituția 1923 : intervenționismul de stat

▫Armonizarea claselor sociale

▫ Includerea minorităților etnice

▫ Curentele naționalist extremiste : " reformatorii " !

Victor Iamandi / 10 mart.'34

#1920-'21.Proiectul"federalist" al PȚ (Stere)

Goga a mers mai departe,și **a pus în discuție Constituția din 1923** ,considerând-o **izvor al tuturor neajunsurilor și anomaliilor** , pe care le-a semnalat cu lux de argumente și date , etichetând-o ca **având un caracter "federativ "**

"Eu știu că la 1920-1921 ,**Partidul Țărănesc** , pe atunci **nefuzionat cu P.N.din Ardeal**,**publica o broșură asupra proiectului de Constituție**, și , un cuvânt introductiv**al prof.Stere** , în care , evident, cu destule citate și cu impresionante și ampleexplicații teoretice, **se preconiza pentru România,necesitatea unui stat federativ**,ținând socoteală **de valoarea unității provinciale a tuturor ținuturilor care ,prin actul Unirii , ajunseseră ale României Mari.**

"Dar , prin **Constituția noastră de la 1923, Statul Român** este considerat **stat național unitar**, **înlăturându-se pentru totdeauna orice posibilitate de federealizare** [-----]

#Ardelenii:Statele Unite ale Austriei

Dacă ne ducem cu mintea în trecutul mai îndepărtat , anterior războiului,**în Ardeal au fost fruntași politici-Aurel Popovici** -care preconizau **Stale Unite ale Austriei**

Nu știe dacă **Goga** a împărtășit această formulă .

▫Constituția 1923.

"În orice caz, dacă a fost vorba cândva **despre federealism,nu a fost în Vechiul Regat** ,unde și experiența clasei conducătoare ,și omogenitatea neamului care se găsea aici, și toate celelate considerațiuni, **pledau în mod hotărât în favoarea statutului național unitar** , așa cum Ion

Brătianu l-a înscris în Constituția din 1923 " (aplauze la PNL)

Constituția a mers mai departe , și în afară de consacrarea celor două mari reforme - **votul universal și exproprierea** - a prevăzut într-un art.**naționalizarea subsolului**, avându-se în vedere tocmai interesul național,**ca statul român să devină stăpân pe tot teritoriul său.**"[-----]

V.lamandi / 10 dec.'34

-Intervenționismul de stat

[LD :deosebit de important pentru **caracterul neoliberal al Constituției, al politicii PNL IIC Brătianu** care considera valabilitatea acestei Constituții cel puțin un pătrar de veac,adică până prin 1953, și a cărei existență va fi curmată de Carol II în 1938 ,apoi repusă în vigoare , după război,peur scurtă vreme ,între 1944-1947...]

"**Constituția**,pactul fundamental din care izvorăsc **toate directivele și toate principiile** , transformate în **legi de reorganizare a statului**, este un mare progres și în domeniul vieții sociale și în domeniul vieții naționale."

"**Pactul acesta fundamental** , pe care **Ion Brătianu**, în discursul pe care l-a ținut în 1923, înainte de a se vota **Constituția** ,**îl considera valabil cel puțin un pătrar de veac** , pactul acesta fundamental **prevedea** ,între altele ,**ca punct luminos de directivă** ,**puterea intervenției statului în toate direcțiile vieții economice și sociale** .

Era un câștig imens ,pentru că **statutul**, ca reprezentant și ca exponent al **politicii naționale** , în toate împrejurările , **oricând s-ar fi ivit nevoia**, ar fi fost în măsură să **recurgă la mijloacele cele mai serioase** ,**în acord cu aceste principii.**

-"Funcțiuni sociale" -drepturile și libertățile individuale

Și , în același timp, **însăși drepturile individuale ,libertățile cetățenești ,au fost transformate în adevărate funcțiuni sociale ."**

-Armonizarea categoriilor sociale

Recunoaște că **s-au făcut unele erori**, care explică situația prezentă.

"Dar, în orice caz, **PNL a făcut tot timpul** ,în cadrul acestei **concepții naționale a politicii sale de stat ,o politică de armonizare a tuturor categoriilor sociale și a tuturor claselor sociale "** (aplauze la PNL)

-Încadrarea minorităților naționale

De la Unire încoace, a căutat ca **această concepție de armonizare** a claselor și categoriilor sociale ,**să o întindă și asupra minorităților etnice.**Ele trebuie să devină **factori de producțiune și progres,recunoscând** în mod hotărât și direct ,**suveranitatea statutului românesc** și conlucrând ,**în cea mai desăvârșită libertate** ,la perfectarea vieții acestui stat , îndrumându-l cu noi toți,**pe drumul progresului "**

Prin urmare,din acest p.d.v,**PNL nu se găsește într-o stare de inferioritate față de trecut** .[-----
Vict. lamandi / 10 mart.'34

#"Reformatorii "

[LD,mai ,2002.Deliberat sau nu, lamandi tratează aceste **curente în osmoză-cum** în realitate erau -fără a nominaliza **grupările sau liderii**,înglobându-le **doctrinile, platformele, lozincile,influențele ,acțiunile**,etichetându-le în "**periculoase**" sau "**pașnice**"]

"**Cui se datorește** această așa-zisă **reacțiune naționalistă ?**

Reprezintă această reacțiune naționalistă,**un fel de rezultantă a ultragierii**,pe care **clasa noastră conducătoare** ar fi aruncat-o **problemmelor vitale ale națiunii noastre ?**

...criza economică

Nu, d-lor,**reformatorii au ieșit numai în momentul când criza mondială** ,abătută asupra țării noastre, **a găsit un câmp de proiecțiune** destul de însemnat și **la noi**,când **criza economică și financiară s-a agravat** -când nevoile s-au înmulțit ;când pletora destul de numeroasă a **titraților**

a început să umple piețele publice ,fără posibilitatea unei întrebuintări imediate -**atunci au apărut reformatorii !**

...spiritul de imitație

"**Reformatorii** aceștia , **luând exemplul de aiurea** ,unde situațiile sunt cu totul altele,în special - pentru ca să spunem lucrurile deadreptul ,**din Italia** ,și, în ultima vreme ,**din Germania -onfundă situația din Italia de la 1920-1921** ,premergătoare marșului asupra Romei ,**cu situația din țară** ,deși însuși Mussolini a declarat că **fascismul nu este marfă de export** , iar că ,din punct de vedere extern,**cine urmează indicațiunile fascismului,riscă să-l pună în conflict cu interesele permanente ale țării** și să provoace neajunsuri cu urmări incalculabile .
"Acești reformatori cu orice preț, au început acțiunea lor pe **două țărâmurî :pe țărâmul teoretic** ,cerând **reforma statutului** ,și **pe țărâmul violenței** ,**al revolverului și al bombei** .

#Intelectualii "reformatorii"

[LD, 19 mart.2007.Exemplară această "execuție" liberală ,de la un istoric și doctrinar ,folosind aceeași armă -"teoria statului",dacă , în cazul lui, timpul s-ar fi oprit în loc .

Pentru că cine-i contrapune opțiunile ,tot teoretice,care l-au determinat să devină unul din "reformatorii" regimului autoritarist carlist, îi poate aplica etichete nu prea măgulitoare .

Și totuși ,dacă în această contradicție ,totul este aparență ?

Este un paradox existențial care-mi dă serioase motive de derută]

...compromiterea statului democrat

"**Reforma statului?**S-au găsit, de sigur, **câțiva intelectuali** , care să o susțină.

Intelectualii,cu cât sunt mai rafinați, cu atât mai ușor **găsesc justificări** pentru toate situațiunile și **pentru toate teoriile**. Aceasta **nu înseamnă că ei spun adevărul și indică linia reală** , pe care trebuie să meargă un stat.

Reforma statului ? Cum ?**Statutul actual, așa zis democrat , pe care îl cunoaștem, nu mai corespunde misiunii pentru care a fost constituit.Trebuie să-l reformăm.**

...dictatură, corporatism ...

Unii [**CZCodreanu ? Goga ?**]nici nu ne dau rețete prea ample :**ei vor dictatura !**

Alții [**Manoilescu**] zic : trebuie să formăm **statutul corporatist !**

...corporatism"democratic"

Ei au mers până acolo și au spus :**corporatist și democrat !**

Îmi pare un nonsens ,care **provoacă ilaritatea** , împerecherea noțiunilor de stat "**corporatist**" și "**democrat**" . Nu intru acum în discuțiune asupra valorii acestor formule de stat.

...corporații și bresle

...întoarcerea la tradiție- ca evoluție "**a rebours** "

[LD :să legi această profesiune de credință ,de **metamorfozarea lui Iamandi** (și a țărănistului **Ralea**)care ,a avut ,ca inovație instituțională,tocmai realizarea acelu **parlament corporatist și reorganizarea breslelor** Sau , poate explicația se găsește doar în conjuncturi ?]

"Noi știm că **corporațiile și breslele au dispărut o dată cu revoluția franceză** și că **reparația lor** ,oricât de stilată ar fi forma, **înseamnă o evoluția " a rebours "** ,împotriva cărora se ridică toată conștiința politică a acestei țări "

"**Ea nu se poate realiza decât cu prețul sacrificării tuturor intereselor** legate de acest stat " .
(aplauze la PNL)

...tinerimea ca instrument de manevră

Dlor ,deci **reforma statutului și dictatura** ;iar ca instrument de manevră :**tinerimea "**

«PNL:reformarea statului?:în cadrul ideilor democratice

" În orice caz, dacă va fi cândva vorba să se reformeze acest stat ,el va trebui să se reformeze **nu după indicațiunile unei tinerimi nepregătite și incapabile,din cauza situației care nu-i îngăduie să pătrundă în inima lucrurilor ,ci de toată intelectualitatea acestei țări,** atunci când chestiunea va fi coaptă și când se va socoti necesar să se facă această reformă . **Și în orice caz, o reformă a statutului , nu va fi posibilă decât tot în cadrul ideilor democratice ."**

Vict.Iamndi / 10 mart.'34

29.)Opinii despre Constituție și spiritul ei ,13 mart.'34

Legea stării de asediu , în discuția Camerei , 13 martie '34

(DAD, MO 23, ședința din 13 mart.'34 , p. 758 - 776)

Victor Antonescu (ministr.Juстиției) ; **H.Aznavorian** (raportor)

Armand Călinescu (PNT) ; **GH.A.Cuza** (LANC) ; **P.Petrescu** (PRTJ -Iunian)

C.Argetoianu (Un.Agrară) ; **I.Petrovici** (PNA-Goga)

H.Aznavorian - concluzii ; **Vict.Antonescu** - concluzii

a)**C.Argetoianu** (Un.Agrară)

(p. 768- 769)

[LD ,mai 2002 .Foarte interesantă abordare , din p.d.v. al **dublei mentalități,** cu substratul doctrinar conservator , **al formei fără fond .**

În orice caz, parlamentul era în situația de a cunoaște toate argumentele **pro- și contra -** în cazul unei asemenea grave legi.

Este clar , că , din p.d.v.politic, **Argetoianu este un adept al guvernării autoritare ,** că , între cele două instituții - Guvern , Parlament - el acordă guvernului o mai mare putere și răspundere . Parcă simt că , după atacurile național-țărăniște, radical-țărăniște , cuziste , care atăcaseră guvernul din diverse direcții, discursul lui Argetoianu ...

bătea în pânzele executivului . Numai că , după toată demonstrația ...

Argetoianu argumentează de ce nu va vota legea.

Cine avea dreptate ? Cine s-a dovedit , mai târziu , că a avut dreptate ?

Din acest p.d.v. , Parlamentul era o veritabilă școală .

Și cele mai substanțiale discuții le-am găsit la dezbaterea legilor]

«Dubla mentalitate în construcția statului modern român

-Mentalitatea occidentală (de împrumut)

-Mentalitatea băștinașă

"Proiectul de lege care ni se prezintă astăzi , constituie, cred eu, **o nouă dovadă a dublei mentalități** care domină întreaga evoluție a statului nostru modern :pe de o parte,**o mentalitate împrumutată, occidentală ,care ne dictează texte :** pe de altă parte, **o mentalitate băștinașă,** sub influența căreia **aplicăm aceste texte.**

"După Constituție, starea de asediu nu poate să fie stabilă ,**decât în baza unei legi speciale.** **Acest text al Constituției noastre celei mai noi [1923] ,** n-a fost pus acolo fără o matură chibzuință . În Constituțiunea veche[1866]se spunea că **starea de asediu** poate să fie introdusă și **printr-un simplu Decret Domnesc** sau **Regal.**Prin urmare a fost o intenție vădită.

-**Victor Antonescu** : Aceasta era **legea din 1864**[Cuza -Kogălniceanu]

-**CCArgetoianu** : Da, da,**Și prin Constituția dvs - căci dvs ați făcut-o - ați vrutsă reacționați**

împotriva acestui drept dat puterii executive de a introduce starea de asediu ,îngrădindu-l cu garanția votării unei legi.

Cred că a fost o greșeală , fiindcă introducerea stării de asediu este un act prin esența lui, guvernamental. A cere puterii legislative încuviințare pentru acest act al puterii executive , este o reminiscentă al aceluși romantism politic al luptelor dintre libertățile democratice și tendințele absolutiste monarhice de la începutul veacului al 19 -lea."

C.Argetoianu / 13 mart.'34

≡Principiul separațiunii puterilor în stat

"Noi,avem principiul separațiunii puterilor în stat.

Puterea legislativă are un drept de control asupra puterii executive și ,dacă puterii legislative nu-i convine, la un moment dat , ca un guvern să introducă starea de asediu, poate să-i refuze încrederea , să-i dea un vot de blam,și atunci, guvernul este obligat să demisioneze și, împreună cu dânsul,poate să cadă și starea de asediu.

-Pentru întărirea puterii executive

Însă o amestecare directă a legislativului în drepturile executivului, cred că nu corespunde concepțiunii moderne a statului."

C.Argetoianu / 13 mart.'34

b)Aurelian Benteoiu(PNL),3 apr.'34

Legea lichidării datoriilor agricole și urbane, 3-5 apr.'34
(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1567-1573.)

Aurelian Benteoiu (raportor) - discurs final

≡Revizuirea Constituției ?

#Propuneri colaterale, hazardate

DI Argetoianu spunea că legea nu va fi eficace, și că am dat prea puțin ;că trebuia făcută și o reformă monetară ;că trebuie revizuită Constituția

≡Constituția, bară fixă,de nemodificat

"În afară de instituția contractului, avem neapărat nevoie de stabilitatea structurii noastre de stat , și , în această privință,bara fixă este Constituția, pe care nu putem s-o modificăm ."(aplauze prelungite la PNL)

Aurelian Benteoiu / 3 apr.'34

Vacanța parlamentară, vara 1934

30.)M.Manoilescu ,România, stat național- corporativ ,1934

Tipografia ziarului " Universul " , București.

[LD:Manoilescu cu a sa Ligă Corporatistă , nu reprezenta mare lucru în structurile politice din acel moment .Dimpotrivă.După peregrinarea sa(și implicarea) la averescani,în restaurația lui Carol, în guvernarea PNȚ,era un comandant [doctrinar, teoretician) fără armată (partid).

Activitatea lui publicistică(economică și politică) - împărtășită ,combătută sau respinsă în epocă -a fost prolifică ,având un destin aparte :este **printre pușinii doctrinari români receptați de lumea științifică internațională** contemporană și postbelică .Vezi pe larg la **fișier Manoilescu**]

Manoilescu / '34

«Reformă constituțională

În **aprilie 1932**, în primul număr al revistei "**Lumea Nouă** ", el lansa **ideea corporativă**, pornind de la necesitatea funcționării statului , în interesul țării, **deasupra partidelor,regelui revenindu-i dreptul exclusiv să conducă aceste interese .**

Deviza era : "**Regele și Parlamentul Corporativ !** "

În acest scop, s-a organizat "**Liga Național Corporatistă** ", al cărui președinte era **Manoilescu** ,senator ,reprezentând **Corpului industriașilor**.

În ediția revăzută a studiului ,Manoilescu **renunța la ideea unei singure Camere** reprezentative, **optând pentru sistemul bicameral**,compus dintr-o **Camera economică** și un **Senat social-cultural** destingând existența a **două mari clase de corporații**

Liga nu preconiza o revoluție politică , ci o serie de **reforme legale**,a căror **bază** trebuia să fie **o reformă constituțională**. (p. 29)

M.Manoilescu / 1934

-Țelul reformei

Țelul Ligii era să faciliteze **soluționarea problemelor economice,sociale și culturale** ale țării și să permită **realizarea unui echilibru mai drept între români și minorități**.

-Principiile :

Principiile Ligii erau astfel enunțate :

a)"**Noua concepție funcțională** asupra individului :**definirea doctrinară și încadrarea calității funcționale în texte pozitive de lege**, în virtutea căror **rolul individului se va confunda cu profesiunea sa,înlocuind dreptul cetățenesc cu dreptul funcțional ;**

b)Acordarea de **drepturi absolut egale cu ale bărbatului,tuturor femeilor** care împlinesc funcții sociale permanente;

c.)Idea ierarhizării intereselor :**interesul general al țării** - interesul colectiv **al corporațiilor** - **interesul individual**

-Parlament corporatist

Parlamentul să fie alcătuit din **Camera economică și Senatul social-cultural** .

...Camera Economică

Camera economică urma să fie compusă **numai din reprezentanții activităților economice** naționale, repartitia celor **300 de mandate** fiind următoarea :

agricultura - 150 ; **industrie și meserii** - 110 ;

comerț și transport - 30 ; **bănci și asigurări** - 10 .

Deci o jumătate aparține agricultura .

...Senatul social-cultural

Camera social-culturală urma să fie compusă din **300 senatori** :

biserica ortodoxă și alte culte - 50 , **armata** - 20 , **justiția** - 50 ;**sănătatea publică** - 50 ,

științe - 25 , **artele**- 15 , funcționari publici - 40 (p. 37)

-Guvernul

În concepția național-corporatistă ,**guvernul nu mai trebuia constituit pe principiul solidarității ministeriale** (adică schimbarea totală a echipei)

Pentru a se păstra continuitatea , **șefului guvernului, era numit și revocat numai de**

Suveran ,după libera sa apreciere . (p. 38)
M.Manoilescu / 1934

Guvern Tătărăscu .Legislatura I Sesiunea extraordinară .14 iun.'34 -

31.)PNL:declarații politice ,iul.-aug.'34

(Adevărul " , 21 iul.'34)

La consfătuirea PNL de la Tg.Ocna (20 iul.'34)
lau cuvântul Mircea Cancicov și Victor Iamnadi

a)Mircea Cancicov / 20 iul.'34

▫Modificarea Constituției

-Cu respectarea formelor constituționale

[LD :spusele sale dau semnale privind **tentativele oculte de revizuire a Constituției** ,întârziate și dejucate ,atunci, pentru o perioadă Va trebui să surprinzi undeva și cumva ,evoluția și împlinirea acestor tendințe în 1938.]

"Desigur,nu se servește ideea de ordine atunci când ,**din senin, nu se știe cum,nu se știe de unde, nu se știe de ce, se provoacă îngrijorarea opiniei publice** prin **aruncarea intempestivă a formulei modificării Constituției** .

" **Opinia publică** a reacționat .**Partidul național - liberal** reacționează.**Partidul național-liberal** a dat dovadă în trecut ,chiar **sub regimul censitar** , zis oligarhic,nu numai că **nu se teme de modificările constituționale** ,dar **le poate determina** atunci când necesități naționale sociale și politice le fac necesare,dar numai cu respectarea tuturor formelor constituționale,și după un prealabil proces de opinie publică ,chemată și provocată să delibereze asupra unor noi orientări.

...1913.Ion Brătianu:Modificarea Constituției

Inițierea modificării Constituției ,în 1913, **de Ion Brătianu**,a permis în România Mică **o adevărată deliberare a păturii conducătoare** ,prin contribuția pe care a dat-o într-o polemică ce va rămâne **un moment de cugetare și documentare** în toate **revistele timpului**,cu caracter social și politic.La această discuție largă **au participat toți frunzașii politici** ai țării,**toate Cercurile de studii** ale partidelor politice,toată **intelectualitatea și întreaga presă** .

#1934?-atentat contra tinerii democrații

"Pe când **astăzi,prin șoapte** ,pornite din **oficine ascunse,răspândite tainic** de oameni care pot compromite chiar ideile bune, **din senin,se vorbește de modificarea Constituției** , care capătă astfel aspectul unui **adevărat atentat contra tinerii democrații**, care tocmai **începuse să dea roadele,unei orientări cuminti și așezări definitive** , în acești **15 ani de aplicare** .

Care sunt relele ce decurg din aplicarea Constituției și **care sunt principiile sau textele** anume ,**care au împiedicat instaurarea unui regim politic normal** în ultimii ani în România ?

...criză politică "anormală"

[LD:19 mart.2007.Mărturisesc că, până în 1989, personal, cunoșteam doar din cărți și documente cum se desfășurau "**crizele politice**" din România și aveam despre ele o impresie penibilă.Acum ,cu experiența trăită în cei aproape 18 ani de reîntoarcere la democrației ,constat

că este un **fenomen frecvent**, la noi și aiurea .Chiar acum ... se desfășoară "criza" dintre președ. Băsescu și ...Partide, Parlament,ș.a .

Dar când aflu că ,după unii observatori străini,în România crizele sunt "**anormale**" ,apărând "**rapid și neașteptate**" ,mă duce gândul la ceva "**specific**" românesc , care ar ține de [LD :de ce ?] mentalități,de moralitate , de incultură politică ?]

Într-un editorial de la începutul lunii iunie ,marele ziar parizian "**Le Temps**" ,comentând zvonurile alarmante cu ocazia crizei din mai ,se exprima astfel :<**Sunt exagerări ,în România nu s-a proclamat dictatura** .**Trebuie să constatăm că în România este ceva anormal în felul cum rapid și neașteptat se deslănțuie crizele politice** .

Lipsește astfel stabilitatea; cea mai bună politică externă ,ca și cea mai bună politică internă, nu pot da rezultate sperate .>

Desigur, zice și **opinia publică românească** , că e **ceva anormal**.Dar toată lumea este convinsă că **aplicarea sinceră a Constituției , ar înlătura tocmai acest anormal .**

...aventurierii politici -vor normalizarea "anormalului"

" **Modificarea Constituției ar fi profitabilă numai aventurierilor politici**,cari ar dori **stabilizarea și normalizarea anormalului.**"

PNL, în permanentă evoluție și în continuă adaptare, azi, ca și în trecut ,când nevoia s-ar prezenta, **va aborda cu curaj** orice problemă ,care ar implica **modificarea Constituției**. **Nu permite** , și nu va putea permite ,însă, **ca această problemă gravă să se pună și să se tranșeze în mod ocult**, prin înlăturarea procedurii legale prevăzută ,ca orice normă de procedură, tocmai pentru **respectarea drepturilor cetățenești.**"[-----]

b)Victor Iamandi / 20 iul.'34

«Doctrina și programul PNL

[LD : Ce se va întâmpla cu **Iamandi între 1934- 1938** ... de va deveni unul dintre colaboratorii lui Carol, **sprijinitor al Constituției**, pe care o respingea cu atâta vehemență ?

Vom vedea ! .]

"Azi însă stăm pe temeiul inebranabil [fr.*inébranlable* = ferm,de neabătut]al **doctrinei și al programului partidului liberal** -așa cum le-a formulat înainte de venirea noastră la guvern, nemuritorul spirit creator și intuitiv al lui IG.Duca .

Doctrina democrației , adică a **suveranității populare** ,sintetizată în **sistemul reprezentativ al parlamentarismului** ,al **libertăților publice** consacrate de **Constituție și al respectului tuturor instituțiilor isvorâte din aplicarea principiilor ei.**" [.....]

Victor Iamandi / 20 iul.'34

«Constituția'23 :trebuie să stăpânească întreaga epocă de consolidare a României

" Pentru îndeplinirea aceste misiuni [**programul PNL**] **nu e nevoie de nici o transformare bruscă a pactului nostru fundamental** ,ale cărui idei cardinale și a cărui elasticitate de adaptare la situația reală a țării se înfățișează , cel puțin **pentru câteva decenii de acum înainte** ,ca **singurele criterii de funcționare a statului.**"

Constituția din 1923 , votată de adunările naționale constituționale ,sub directă conducere a lui I.C.Brătianu ,**trebuie să stăpânească întreaga epocă de consolidare a României reîntregite** "

...Contra modificării Constituției !

A se ațâța chestiunea unei modificări a Constituției -fără ca conștiința obștească să ceară așa ceva și fără ca interesul țării să o reclame ,**înseamnă a se provoca frământări interne inutile și periculoase.**[.....]

...Contra octcroaerii Constituției

[LD: atenție! vricică scrierea corectă și sensul acestui arhaism lingvistic]

"Dacă suntem categoric împotriva modificării Constituției , pe care n-o cere nimeni și care

nu poate folosi la nimic, **suntem cu atât mai înverșunați adversari ai schimbării pactului nostru fundamental pe calea octcroazei ."**

c.) Gh. Tătărașcu, declarații , București , 3 aug. '34

("Adevărul" , 4 aug. '34)

La restaurantul Vișoiu, o masă a grupării "**Părerii libere** " , a tineretului liberal.

Au participat : **Gh. Tătărașcu** , **Gr. Dumitrescu** (guvernatorul BNR), **Gh. Gheorghiu** (secretar g-ral la Ministerul Muncii) , etc.etc.

Tătărașcu / 3 aug. '34

PNL nu are în program modificarea Constituției

Referindu-se la polemicele din presă privind modificarea Constituției, el a arătat că

**PNL nu a avut în Programul de guvernare o asemenea reformă ;
nicăeri în țară, nu i s-a cerut așa-ceva ; nici Suveranul nu a cerut-o;**

"Cei care vorbesc în Țara românească de dictatură, trebuie să fie dementi.

Atunci când **factori de drept** ar cere modificarea Constituției,
aceasta nu se va putea face decât **pe căile legale** .

Cine ar face altfel, ar fi un trădător al intereselor neamului "

Gh. Tătărașcu / București / 6 aug. '34

Gh. Tătărașcu, Dinu Brătianu, declarații politice , **Timișoara** , 6 aug. '34

(**Adevărul** " , an 48, nr. 15.513 , 7 aug. 1934)

a) Consfătuire PNL . b) Conferință ministerială .

[-----]

d.) Dinu Brătianu , 6 aug. '34

(**Adevărul** " , an 48, nr. 15.513 , 7 aug. 1934)

La consfătuirea PNL, București , 6 august '34

NU!-revizuirea Constituției

Se discută revizuirea Constituției . **"Nu trebuie să alunecăm pe un teren periculos.**

Constituția este opera partidului, care , după ce a încheiat într-o singură țară toate provinciile locuite de români, **a dat statului o operă democratică , bine concepută , bine întocmită ,** în care **poporul nostru se poate dezvolta liber** , dându-i putința **să-și dirijeze singur soarta** , dând și guvernului posibilitatea să administreze , **evitând anarhia și dictatura ."**

... "**stânga**" - "**dreapta**" : variante egal de periculoase

"În ce direcție s-ar face o revizuire : într-una din **extrema stânga** , care **ne-ar duce la neputința de a guverna** , sau într-**alta de extrema dreapta** , care **ar suprima libertățile existente ?**

Și una și alta sunt egal de periculoase.

O revizuire a Constituției **ar fi și inoportună și inutilă ."**

...greșeli în guvernare, nu ale Constituției

"Nici un guvern **nu se poate plânge** că **dispozițiile constituționale sunt o piedică în realizările ce a dorit să facă.** Greșelile ce s-au comis **sunt ale guvernelor , ale oamenilor** fără **experiență și fără conștiința datoriei lor** și ele sunt reportate prin schimbări în personalul de conducere și prin sancțiuni în contra celor ce **au abuzat în scop interesat** de puterea ce li s-a dat .

Primul ministru a împrăștiat echivocul

" Primul nostru ministru , în ultimele zile, a împrăștiat echivocul ce părea că domnește în partidul nostru în privința modificării Constituției , arătând că o asemenea chestiune nu trebuie pusă. "[-----]

e)Gh.Tătărăscu ,6 aug.'34

În aceeași zi cu Brătianu,la o consfătuire la granița de vest,Timișoara

▣Modificarea Constituției ?inactuală !

(Adevărul " ,an 48, nr. 15.513 , 7 aug.1934)

[LD : același p.d.v. cu Dinu Brătianu. Dar nu aceeași apreciere a Constituției și o porțiță deschisă spre revizuire , dacă ...Coroana sau Parlamentul ar dori-o !]

"S-a vorbit de o acțiune în vederea revizuirii Constituției noastre.

Am spus și repet : oricâte ar fi imperfecțiunile și lipsurile Constituției noastre ,partidul național-liberal a considerat problema revizuirii Constituției ca inactuală.

De aceea guvernul nostru nu a înserat-o în programul său."

...dacă Coroana, dacă Parlamentul...

"Dacă Coroana sau Parlamentul ar ridica această chestiune,guvernul va aviza și, luând contact cu forurile de conducere ale partidului, se va rosti.

lată punctul de vedere al guvernului."

#PNT, Mihalache :vor revizuirea Constituției !

...Stat țărănesc !

Partidul național-țărănesc, prin glasul șefului său, [Ion Mihalache] a anunțat însă o revizuire a Constituției pentru a putea realiza statul țărănesc.

Suntem desigur în fața unui fapt nou .Mă voi rosti asupra lui cu alt prilej , și voi spune atunci care trebuie să fie, după părerea mea, atitudinea noastră față de această nouă ofensivă demagogică "

GH.Tătărăscu / 6 aug.'34

30.)Conferință ministerială(Tg.Jiu) ,consfătuire liberală(București),23 aug.'34

Gh.Tătărăscu (expozeu) ;Dinu Brătianu (scrisoare)

("Adevărul " ,24 august '34)

[LD : 23 febr.2003] cercurile politice atribuiă o mare importanță manifestării de la Tg.Juiu , fief-ul lui Gh,Tătărăscu, locul de unde , și altă dată , își anunțase marile opțiuni.

Inițial , fuseseră convocați doar parlamentarii olteni, pentru un schimb de vederi ,

pentru nevoile provinciei. Pe urmă însă, și-au anunțat sosirea peste 200 de deputați și

senatori din toate ținuturile țării, membrii " grupării H " , mulți membri ai Cabinetului.

În culise, cercurile liberale vorbeau de o nouă orientare a guvernului și partidului liberal !

Și cred că, într-adevăr , așa a fost.Vezi fișier Guvern Tătărăscu

▣ Atmosfera politică internă ▣ Ofensiva anti- liberală ▣ Revizuirea Constituției ?

a)Gh.Tătărăscu,expozeu, Tg.Jiu,23 aug.'34

#Ofensiva anti- liberală

"Executarea acestui program , reclamă pace și ordine.La rândul nostru , noii cerem țării să ne dea răgazul necesar pentru a ne îndeplini misiunea.[.....]

"Împotriva noastră se ridică numai cohorta profesioniștilor agitației și ai aventurii , pândind evenimentele , speculând durerile și lipsurile ;împotriva noastră se ridică numai specialiștii

demagogiei, gata să-și vânture **făgăduielile și formulele atâțătoare** și cari **se pregătesc să pornească o nouă ofensivă.**

Preludiul acestei ofensive, îl simțim. Înregistrăm de câțeva vreme **un val nou de neastâmpăr și de agitație**, care periodic **tulbură opinia publică** "

"Această nouă agitație a fost provocată de o **discuție asupra revizuirii Constituției**, iar acum, în urmă, de o **ofensivă împotriva aplicării măsurilor excepționale.**

"Socotesc necesar ca, cu prilejul acestui examen al situației generale, să mă rostesc definitiv **asupra lor**" [---urmează opinia despre Constituție și legile excepționale ----]

Gh. Tătărașcu /23 aug.'34

«Revizuirea Constituției ?

[LD :Revizuirea Constituției se cerea tot mai insistent. Ea se va face - cum se va face - în 1938.

Tătărașcu are dreptate ,privind deficiențele și lacunele Constituției ;

are dreptate privind opoziția față de substratul năzuințelor "țărăniste".

Accentul pus pe voința ragală - constituțional ,altfel - va mări **apetitul dictatorial a lui Carol** ;

Iar agitațiile extremiste și conjunctura internațională vor constitui **mediul politic** în care va crește curentul **revizuirii ,în sens nedemocratic.**

Cine a contribuit la asta ?Care sunt vinovații morali ?Eu am mai scris-o în **România în vâltoarea** , încă din 1985,dar acum urmează să o aprofundez .]

...lacune și imperfecțiuni

"Desigur că **Constituția** noastră ,ca orice lucrare omenească,**are lacune și imperfecțiuni** , cari s-a vădit de altfel cu prilejul aplicării ei.

#Structura Senatului

"Imperfecțiunile și lacunele acestea ,privesc mai cu deosebire **structura Senatului** .

Alegerea senatorilor de către **Colegiile comunale și județene s-a dovedit nefastă** pentru independența și continuitatea vieții administrative locale ;iar **alegerea senatorilor prin sufragiul universal** ,redus prin **condițiuni de vârstă,nu a dat rezultatele sperate.**

Pe de altă parte ,**senatorii de drept, tind să înăbușe numărul senatorilor aleși**

"Subliniez în treacăt numai câteva din principiile de bază ,**care nu dau Senatului** puțința **să fie acel corp ponderator visat** de primii noștri constituanți."

#Dispoziții perimate sau insuficiente

"De sigur, **așezământul nostru fundamental** cuprinde **dispozițiuni** cari s-au dovedit , în practică ,**insuficiente** pentru a asigura adaptarea vieții statului la nevoile vremurilor ,după cum **alte dispozițiuni** , reclamate de aceste nevoi, **lipsesc.**

«Guvernul :are alte preocupări

" În ce moment și cum ar trebui făcută această revizuire ?

"**Am spus** , încă din ceasul în care chestiunea a fost dezbătută în presă,că **guvernul are în acest moment alte preocupări.** Avem încă în fața noastră probleme de **refacere economică și financiare** nerezolvate ;**aceste probleme** trebuie să absoarbă **toate eforturile noastre .**"

#Varianta PNȚ-Mihalache

"**Totuși problema este pusă și agitată !Partidul Național-țărănesc** , prin glasul șefului său [Mihalache] a anunțat în repetate rânduri **necesitatea revizuirii constituționale** ,în vederea **posibilităților organizării < Statului Țărănesc >** .

Vom cunoaște , în scurt timp, [urma congresul PNȚ]în ce constă **această nouă organizare** .

Din ceea ce se poate cunoaște până acum, **rezultă că marea reformă** anunțată **este inspirată din faimoasele proiecte constituționale** elaborate în primii ani ai **" țărănismului "**

și la care **credeam că partidul național-țărănesc a renunțat pentru totdeauna .**

Suprimarea Senatului sau reducerea rolului Senatului , anunțate de d. **Mihalache** , constituie **semnul acestei mentalități.**"

«Poziția PNL față de...

"Împotriva unei revizuiri având drept bază asemenea năzuinți, partidul nostru trebuie să ia poziție. Nu trebuie să uităm că noi suntem autorii Constituției României Mari și că problema revizuirii nu ne poate lăsa indiferenți; de aceea trebuie să urmărim de aproape manifestările opiniei publice, îndrumându-le și pregătindu-le astfel încât, de pe acum, să înfrângem orice ofensivă pentru o revizuire constituțională cu caracter demagogic.

"De altfel, o modificare a Constituției, nu se poate face decât cu consimțământul Coroanei și în deplin acord cu ea, și numai pe căile indicate de Constituție însăși.

"Față de această îndoită garanție, putem să urmărim liniștiți executarea programului nostru de guvernare, rezervându-ne libertatea de acțiune pentru momentul în care problema revizuirii Constituției va fi pusă oportun și util, pentru dezvoltarea statului nostru "

Gh. Tătăreanu / 23 aug. '34

32.) PNȚ: Reforma justiției revizuirea Constituției ?, 26 sept. '34

Pe marginea *Raportului* lui Rădulescu -Mehedinți, (la congres), 25 sept. '34
("Adevărul", an 48, nr. 15.548, 26 sept. '34 + foto Rădulescu -Mehedinți)
Scrutator /

-Justiție comunală= modificarea Constituției !

Raportorul ajunge la concluzii precise : revenirea, pentru lumea de la țară, la justiția comunală - care constituia și un mijloc de educație cetățenească - justiție care să fie distribuită sub controlul judecătorului ambulant. [-----] Dar aici raportorul vine în contradicție cu Constituția, care nu admite alte organe de justiție decât formele judecătorești propriu-zise.

-Reformarea Senatului = modificarea Constituției !

Rădulescu -Mehedinți și-a documentat cu îmbelșugare concluzia că trebuie negreșit modificarea Constituției, ajungând și la necesitatea suprimării Senatului actual, care să fie înlocuit cu ceva viu și viabil, și a cărui misiune să fie constituționalitatea legilor, care astăzi se face de Consiliul Legislativ. Senatul să constituie legătura între puterea judecătorească și cea administrativă. Acest Senat, alcătuit după anumite norme, să aibă și atribuția de a judeca membrii guvernului, să valideze alegerile pentru permanent și să pronunțe dizolvarea parlamentului. "

Scrutator /

Ideea unui Senat, cu atribuțiile expuse, nu este ceva nou. Ex. Franța. Dar oare este atât de important și de urgent ?

DI. Rădulescu - Mehedinți se bizuie pe realități. Mai ales cele rele. Se pune însă întrebarea : este posibilă și potrivită, acum, modificarea Constituției ?

Trebuie să se țină cont de greutatea economică și de neliniștile din opinia publică.

" Dacă ne aflăm numai în fața expresiei unei ideologii, atunci totul este în regulă.

Dacă se crede, însă, că programul care se pregătește trebuie să-și găsească aplicația imediată, practică, atunci este de văzut dacă momentul a fost bine ales. "

Rădulescu -Mehedinți / 25 sept. '34

Guv. Tătăreanu .Legislatura PNL .Sesiunea a II-a ordinară .14 nov..'34 - 20 apr.'35

33.) Leon Scridon (PNA -Goga) , la Mesaj ,4 dec.'34

(DAD, MO 8, șed. din 4 dec.'34 , p. 82-83)

[LD : Goga lipsește din parlament, deși este în țară. Mesajul său este transmis de **Leon Scridon Fără echivocuri**. Motivat prin **starea internațională** (germenul conflagrației mondiale) și **internă** (anarhie, conspirații , demagogii): **antidemocrație , autoritate , ordine , guvern de mână forte** .Scridon , pe un ton ultimativ, **respinge Răspunsul la Mesaj**, cerând **revizuirea Constituției**, și **instaurarea regimului** preconizat de PNA]

«PNA:revizuirea Constituției !

" Pe drumul pe care am orbecăit până acum, **nu se mai poate merge.**

La o viață nouă, **se cere o haină nouă**. Noi nu vedem puțința de renaștere a României de astăzi **fără o schimbare temeinică a așezărilor noastre constituționale.**

" De aceea, în așteptarea marilor prefaceri, care să consacre faptul istoric al învierii noastre naționale ,mărturisim deschis că **nu mai așteptăm nimic de la metodele folosite până acum.**

" Partidul Național Agrar declară, prin urmare că **nu poate vota Răspunsul la Mesaj "**

Leon Scridon / 4 mart.'34

Vacanța parlamentară

34.)"Parlamentul Românesc " - Oficiul de Studii Legislative - 8 nov.'35

(" Parlamnetul Românesc "an VI, 181-184, Număr special , 8 nov.'35)

Revistă a lumii politice .Dir. **N.Russu Ardeleanu**

Revistă a lumii politice .Dir. **N.Russu Ardeleanu**

Președ. OSL- **PPNegulescu** ;dir.OSL- **Iuliu Pascu**

Sumar :

-**Statul nostru de mâine.**

-**Revizuirea Constituției** - prof. **PPNegulescu** ,
președ. Oficiului de Studii Legislative ,fost președ. Camerei, fost ministru Învățăământ.

-**Schimbarea Constituției** - **Octavian Goga**

-**Statul Românilor! Constituție Românească !** - prof. **ACCuza**

-**Statul țărănesc și Statul liberal** - prof. **C.Rădulescu -Motru**

-**Puterea selectivă** - prof. **Simion Mehedinți** ,membru al Academiei Române.

-**Condițiunile organizării Statului nou** - prof. **Octav Onicescu** , membru OSL

-**Reforma juridică în Statul țărănesc** - **V.Rădulescu -Mehedinți** , senator.

-**Parlamentul în Constituția de mâine** - **George Fotino** , vicepreșed. Cameră, m. OSL

- **Forțele active ale noii Constituții** - conf. **Ion V.Gruia** ,

- **Pedeapsa cu moartea în viitoarea Constituție**, **George Vrăbiescu**

- **Puncte de revizuit** - **Ion C.Filiti** , membru OSL

- **Reforma Statului** - **Emil Slătineanu** , membru OSL

- **Originalitatea Constituției românești** - dr. **I.Bour**

- **Controlul constituționalității legilor** - **Const.G.Vasilii** , membru OSL

-**Statul de astăzi și concepția marxistă** - **DISuchianu** , membru OSL

- **Noile Constituții** - **Corneliu Rudescu** , membru OSL

-**De la statul liberal la statul intervenționist** - dr. **V.Scărlătescu** , membru OSL

-**Separățiunea puterilor în statul modern** - **M.G.Constantinescu** , membru OSL

34.a.)PPNegulescu , Revizuirea Constituției , 8 nov.'35

[LD:dintre toate ideile vehiculate ,opinia prof.univ.PPNegulescu -specialist în drept constituțional -era sobră,logică,înțeleaptă, ponderată.Membru și ministru în guvernarea Averescu, devenise "neutru" după alegerea sa ca președ. al Consiliului Legislativ.

Numai că ... și în cazul său, există un "numai că":cu aceeași sobrietate și logică va aproba, lauda și argumenta înlocuirea ei cu **Constituția Carol II** din 1938 .De aceea am eu mari dificultăți la etichetarea regimului carlist ca dictatură, ca regim totalitar etc etc .]

«Constituția

...Să nu ne jucăm cu acest edificiu !

Constituția durează de puțină vreme.Ce poate legitima schimbarea ei ?

O prudentă elementară ne cere **să nu ne jucăm cu un asemenea edificiu.**

Teoretic,dacă o studiem cu lupa,**Constituției** noastre **îi pot fi descoperite defecte** .

"**Doctrinarii** binelui suprem sau ai perfecțiunii ultime **se pot juca oricât ,de dragul subtilităților** dialectice , cu formule abstracte , luând asupra-le răspunderile inevitabile , ce **ar putea să fie mari și grele.** "

Viața politică se desfășoară pe **câmpurile deschise și bătute de toate vânturile,ale conflictelor de interese îndărătnice, sau chiar violente,într-un vârtej obscur, furtunos.**

...Răspunderea politicianilor

"**Conducătorii vieții politice** trebuie să desprindă cu **limpezime**, cu **prudență**, **liniile mari** ale **formelor de organizare** ,satisfacerea justă și legitimă a intereselor respective.

Tocmai de aceea, **legile unei țări nu trebuie schimbate oricând, orișicum,după bunul plac al oricui ,la repeziciunea unui nerăbdător** - oricât de impunătoare i-ar fi personalitatea , sau funcția.

...Răspunderea șefilor de stat

"Conducătorii statelor ,**cu ambiții de "mari reformatori"** ,cu care să treacă apoi în istorie , **nu pot justifica o schimbare** decât **după experimentarea legilor în vigoare** ,pe o durată capabilă să justifice sau să infirme nădejdea pusă în ea .Și dacă acestea sunt valabile pentru orice lege,cu atât mai mult **răspunderea este imensă pentru Constituție**-legea fundamentală a unui stat care-i hotărăște **întreaga structură politică,economică și socială** .

PPNegulescu / 8 nov.'35

«De ce schimbarea Constituției ?

Unii cer revizuirea Constituției.

Se poate spune că dispozițiile de căpetenie ale ei, **au fost sincere și cinstit aplicate ?**

Se poate spune că aplicare lor,sinceră,**a împiedicat bunul mers al țării ?**

A împiedicat biata Constituție -**neconținut violată** !-vreo unul din guvernele noastre **să dea țării o administrație bună ,corectă ?**

A împiedicat ea vreun ministru **să administreze cu răspundere avuțiile încredințate ?**

A silit ea pe vreun om politic -mic sau mare-**să abuzeze de situația lui , în scopuri personale sau de partid ?**

A oprit ea Parlamentele **să controleze , cât de puțin, guvernele ?**

A îndemnat ea corpul electoral să-și dea voturile **unor oameni dubioși sau compromiși ?**

A interzis ea Coroanei să îndrepte greșelile de acest fel ,să cheme la guvern oamenii pe care i-a socotit mai capabili pentru guvernare ?

NU!Concluzia se impune de la sine .Constituția nu e vinovată de neajunsurile de care suferim.Nu modificarea ei le-ar putea " vindeca" .

Țara ar fi degeaba turburată , fără nevoie și fără folos.

PPNegulescu / 8 nov.'35

▫Partidele politice și revizuirea Constituției

...atmosfera tulbură

Lumea noastră politică este destul de **divizată**. Dușmăniile dintre tabere, **destul de mari**. Trebuie, oare, **să le mai încăierăm** și pe problema **revizuirii Constituției ?!** De ce să provocăm, iar, **o propagandă demagogică, în plus ?** Nu este **corpul electoral destul de zăpăcit** și așa, prin numeroase **deformări, defăimări, calomnii**, proferate în mod deplorabil **de unele partide politice? Atmosfera în țară este tulbură și încărcată. Nemulțumirile clocotesc, protestările se înmulțesc, învinuirile aduse guvernanților devin violente, fățișe. Ce efecte ar avea într-o astfel de atmosferă acțiunea partidelor politice angajate într-o reformă constituțională ?**

▫Variante modificatoare alarmante

...reducerea drepturilor și libertăților

"După unele **zvonuri**, se intenționează **o reducere considerabilă a drepturilor și libertăților cetățenești**-a căror suspendare parțială, prin menținerea stării de asediu, de doi ani încoace - trebuia doar să-i obișnuiască. Ar fi vorba de **întronarea, legală și definitivă, a unui regim dictatorial**, pus la dispoziția unor oameni.

...modificări prin decrete-legi

Cerculă cu persistentă **zvonul** că această modificare **să se opereze prin decrete-legi, sub pretextul de a nu tulbura țara**, acum, cu "revizuirea" Constituției pe căile obișnuite . **O asemenea cale este însă și mai periculoasă** deoarece poporul se va întreba de ce a fost ocolit, de ce nu a fost consultat ?

...dezvăluiri senzaționale prin presă

Într-o vreme când **presa este plină de dezvăluiri senzaționale**-excrocherii, fraude, delapidări - privind gospodărirea banilor publici ;când **oamenii politici își aduc grave acușări** ;când **țara sărăcește din ce în ce, iar unii se îmbogățesc**, poporul nu mai știe în cine să mai creadă ,și atunci dă vina pe guvernanți.
Ce va zice el **dacă i se vor lua și libertățile cetățenești ce le avea** ?[- -]

▫Formule de redefinire a Statului

"Există oameni politici care **vor o schimbare mai profundă** a structurii Statului, **și , în consecință , a Constituției .**

.../național/țărănesc/corporatist/sovietic/

Astfel de formule : **Stat național ,Stat țărănesc ,Stat corporatist,Stat sovietic Regimul nostru constituțional** ,pe care astăzi, îl critică atâta, **nu este rău în el însăși. Abuzurile în aplicarea lui , l-au făcut așa , deci oamenii care l-au pus în funcțiune. Decât o revizuire a Constituției , mai degrabă revizuirea oamenilor , a conștiințelor."**
PPNegulescu / 8 nov.'35

▫Coroana și revizuirea Constituția

Unii vor reformarea Constituției, **rămânând credincioși regimului constituțional.** Ei voiesc **numai să sporească prerogativele Coroanei**, pentru a-i da mai multă putere și libertate de acțiune ,pentru a" mântui"țara .
Ori, nici până acum, **nu i-a lipsit această libertate :**

-numește și revocă ministrii

are **dreptul de a revoca ministrii**, fără condiții, fără să aștepte votul parlamentului sau al corpului electoral . **Guvernul** numit de rege **trebuie să cucerească sprijinul Parlamentului**, ceea ce s-a

dovedit a nu fi așa de greu

-convoacă și dizolvă Parlamentul

Suveranul are dreptul să dizolve Parlamentul, dacă este ostil guvernului și să se procedeze la noi alegeri. Nu se cunoaște **nici un caz**, în istoria noastră politică, **ca un guvern nou, numit de Suveran, să fi fost răsturnat la alegeri.**

(Caracteristic, guv. Iorga - Argetoianu, din 1931: grupările lor fără putere electorală; miniștii fără partide susținătoare; a obținut la alegeri majoritățile convenite. Și a fost destituit, nu prin vot de blam parlamentar, ci prin dorința Suveranului!)

Deci, evident, **nu trebuie sporite prerogativele Coroanei, din moment ce le are.**

Tot "moderații" **vor să sustragă controlului parlamentar unele ministere - interne, externe, justiție, finanțe - care ar urma să atârne numai de Coroană. Dar nu se poate spune că Parlamentul a fost o piedică în calea lor!** "[.....]

PPNegulescu / 8 nov.'35

34.b) George Fotino, Parlamentul în Constituția de mâine, 8 nov.'35

(vice-președ. Ad. Deputaților; membru al Oficiului de Studii Legislative.)

(rev. "parlamentul românesc", VI, 181-184, p. 28-29 + foto și semnătura autograf.)

George Fotino / 8 nov.'35

▫ Constituția de azi = Constituția de mâine, aplicată

I s-a cerut acest studiu cu acest titlu. El pune, de la început, o întrebare: **pentru ce < în Constituția de mâine? > Mâine vom avea, oare, o altă Constituție? Eu nu cred.**

Și când spun că nu cred, e o formă de a spune că **sper că nu vom avea o alta.**

Constituția de astăzi nu și-a dat întreaga măsură. Și cum și-ar fi dat-o, când **ea nu și-a aflat aplicare de cât fragmentar și numai la răstimpuri?**

Numai prin confruntarea ei cu viața - deci prin aplicare - **Constituția de astăzi**, (dacă s-ar dovedi **neândestulătoare**) ar justifica-o pe cea de mâine. Dar **până atunci** - și mi se pare că mai e până atunci! - **Constituția de mâine nu poate fi alta decât Constituția de astăzi, aplicată "**

George Fotino / 8 nov.'35

▫ Regimul parlamentar

-Intrarea în funcția rezervată constituțional

" Constituția de astăzi are o concepție despre Parlament .

Și dacă Parlamentul ar sfârși prin a avea, el însuși, despre sine, concepția care a inspirat, în ce- l privește, **Constituția actuală**, el **ar reintra în rolul ce i s-a rezervat** și pe care, atunci, **l- ar juca deplin**, spre folosul cert al unei țări așezate **pe temelii democratice.**"

-Demnitate...nu propria renunțare, propria abdicare

#Expropriatorii (guvernul) abuzează de slăbiciunile expropriaților (parlamentul)

[LD: Fotino îmi răspunde la frecvența mea uimire privind **resemnarea, abdicarea**, cu care Parlamentul s-a lăsat, treptat, treptat, **anexat de executiv**, scăpând din mână nu numai controlul, ci și legiferarea! Am consemnat aplauzele "**majoritarilor**" (semnalate în paranteze în stenogramele de dezbateri) atunci când un ministru forța o știrbire a prerogativelor instituției în care fuseseră trimiși de "**națiunea suverană**". Am numit aceasta o deficiență morală, și am trata.o ca atre. **Vezi fișier Etică, mentalități, moravuri**]

"El trebuie să mediteze asupra unui fapt: că **nimic nu anemiează mai mult o instituție decât propria-i renunțare la rosturile ei și propria-i abdicare de la îndatoririle și drepturile ei.**

Expropriatorii apar imediat în drumul celor cari se lasă a fi expropriați "[-----]

"Parlamentul nu va putea și nu trebui să fie mai puțin decât ceea ce este în Constituția de

astăzi: o putere politică de trăinicie și de eficiență "

Iar **Constituția de mâine nu va putea și nu va trebui să fie decât Constituția de astăzi, aplicată. "**

George Fotino / 8 nov.'35

34.c.)Iuliu Pascu , Reorganizarea puterii judecătorești , 8 nov.'35

(Rev."Parlamentul Românesc" , 8 nov.'35, pp41-44)

[LD .dir.OSL ...rezumat și citate .Fișe de mână]

Iuliu Pascu / 8 nov.'35

«Răspunderile puterilor în stat

I.Regele

Conform **Constituției** noastre ,**Regele este inviolabil dar răspunzător** (art. 87)

[<în fața lui Dumnezeu și a Istoriei >- spune art. 19 al Constituției poloneze]

pentru a păzi Constituția și legile poporului român ,a menține drepturile lui naționale și integritatea teritoriului" (art. 82)

II.Parlamentul

Răspunderea puterii legislative poate fi **controlată și sancționată :**

-de el însuși ,**putând modifica sau abroga prin alte legi, legile greșite sau perimate**

-de **opinia publică:neîncredere, noi alegeri**

-pe **cale disciplinară** -de organele administrative superioare

-de **puterea judecătorească**

-de **parlamentari** -interpelări, anchete parlamentare

III.Guvernul

Răspunderea puterii executive poate fi **controlată și sancționată** prin :

-Calea recursului ierarhic ;

-Calea disciplinară -organele ierarhic superioare)

-De puterea judecătorească

-De Parlament -interpelări , anchete parlamentare

IV.Puterea judecătorească

[LD :**20 martie 2007**.Revoltată față de mersul acestei "puteri judecătorești" în România de după 1989.Perplexă privind reglementările constituționale și legile organice ce reglementează organizarea justiției,ca într-un labirint kafkian .

Cu gândul că pare a fi o meteahnă specific românească,explicată simplist prin zicala <**Cine-mparte ,parte-și face !** > (că doar juriștii dau forma consacrată prin "**lege**")

Iuliu Pascu avansează necesitatea ca **normele fundamentale ale exercitării puterii**

judecătorești ,a drepturilor și îndatoririlor sale,să fie prevăzute în Constituție, așa cum erau prevăzute ptr celelate Puteri în Stat (Rege, Parlament, Guvern)

Deci ptr Justiție,**nu erau prevăzute**.Și atunci se pune întrebarea firească :

Puterea judecătorească este deasupra tuturor ?

Puterea judecătorească de cine este controlată și sancționată ?

El relevă serioase deficiențe, rostindu-se **împotriva impunităților ,a privilegiilor în fața justiției**.

Face un **veritabil rechizitoriu** la adresa **judecătorilor partinitori,a avocaților speculativi, a portăreilor incorecți,a tuturor birocraților** care au făcut din **proces și judecată** o adevărată **sursă de afaceri, nedreptăți, abuzuri** etc etc.

LD: atenție ! Nu cumva această **carență constituțională** a determinat ca **Justiția** să fie veriga slabă din lanțul mecanismelor de putere din România interbelică?]

Pentru **controlul și sancționarea responsabilității** Regelui, Constituantei, Parlamentului , Guvernului ,**Constituția noastră prevede aproape tot.**

Dar, pentru ca principiul să devină efectiv, **Pactul nostru fundamental ar trebui să mai prevadă** că **orice deținător politic sau administrativ al unei părți** cât de mari sau cât de mici **din autoritatea publică, imediat ce a comis un abuz sau o ilegalitate**, chiar și fără voia sa, **nu mai are calitatea de reprezentant al statului** sau oricărei administrațiuni publice autonome, **ci este un cetățean ca oricare altul, răspunzător cu libertatea sa, cu averea și avutul său, pentru fapta-i ilegală** "

"Numai puterea judecătorească, străină de coteriile administrative, numai ea să judece funcționarii puterii administrative .[-----]

Constituția ar trebui să prevadă normele fundamentale ale **exercitării puterii judecătorești**, pentru a birui dreptatea și adevărul.

Ar trebui reformulate drepturile și îndatoririle puterii judecătorești.

Iuliu Pascu / 8 nov.'35

34.d.)C.G.Vasilu, Controlul constituționalității legilor, 8 nov.'35

(rev." Parlamentul românesc" , VI, 181-184, 8 nov.'35, p.62)

[LD :(membru OSL)el considrea că reglementările aveau o serie de lacune, de scăderi, și propunea o serie de modificări .]

Controlul constituționalității

Constituționalitatea legilor era asigurată de :

a)Consiliul Legislativ:controlul preventiv

Pentru proiectele de legi ce urmau a fi prezentate parlamentului

În Constituția noastră, controlul preventiv revenea **Consiliului Legislativ**, organ de tehnică legislativă și de control constituțional ,care colabora și cu Guvernul și cu Parlamentul.

b)Curtea de Casație:controlul represiv

Exercitat după adoptarea legilor El era încredințat **Curții de Casație**, organ al puterii judecătorești.[-----]

-Necesar: Curte Supremă de Control Constituțional

Ar trebui o nouă organizare a controlului constituționalității, atribuțiile **Curții de Casație** să treacă pe seama unei **Curți Supreme de control constituțional**, care să fie formată din **delegați** ai Parlamentului, Judecători, Consiliul Legislativ ,un fel de **instanță de arbitraj**, între **cele trei puteri în stat.**

C.G.Vasilu / 8 nov.'35

33.e.)Corneliu Rudescu, Noile Constituții, 8 nov.'35

(" Parlamentul românesc" , 8 nov.'35, p.66-69) (membru OSL) Studiu comparatist

[LD :Atenție ... poate de la aceste semnale poți porni la abordarea **freneziei modificărilor Constituțiilor** în acea epocă, semnalând **fie că în România a fost "o modă"**, fie că România ,a simțit și ea nevoia unor schimbări, fiind vorba de **"sincronism"**.

Studiul este interesant pentru că semnalează **fenomenul reformelor constituționale** pe plan internațional :**Austria, Polonia, Brazilia, Franța**, cu accentul pus fie pe **concentrarea puterii de către șefii de stat**, fie a necesității **întăririi executivului**, fie a **reprezentării corporatiste**

Ei bine, toate aceste **tendite și presiuni** s-au manifestat și în România, iar în final (1938) se va impune toate trei : **întărirea puterii regale, a executivului și reprezentarea corporatistă]**.

Corneliu Rudescu / 8 nov.'35

Regim constituțional versus practică constituțională

"Sistemele constituționale evoluează. **"Rigiditatea"** unui text constituțional ,nu are drept scop de a zădărnici funcția de adaptare a societății ,ci de a asigura normelor constituționale un minim de stabilitate ,împotriva " dezordinii" ce caracterizează opera legislativă ordinară. Asta nu înseamnă că această stabilitate trebuie să ducă la stagnare ,să devină o frână periculoasă în calea evoluției societății.

O conducere politică înțeleaptă ,**trebuie să evite o atare eventualitate.**

Țara noastră cunoaște de câțiva ani , **frământări de acest sens** .Ele sunt legate mai mult de **practica regimului constituțional ,decât de regimul constituțional** ,deoarece între aceste două fețe **nu a fost totdeauna concordantă.**

...Litera constituției versus moravurile politice

" Litera constituțională" a trăit o viață "exclusiv teoretică " ,alături de " **practici opuse"** , **provocate de moravurile politice .**

▣Fenomene similare

În ultimul timp, asistăm la **manifestări în favoarea unei reforme a Constituției .**

de aceea, **e bine să cunoaștem fenomenele similare , din străinătate .**

Corneliu Rudescu / 8 nov.'35

/Austria,1934:Constituție nouă, corporatistă

A trăit ,continuu ,de la război până azi,**sub un regim politic diferit de cel fixat prin texte constituționale** ,din cauza împrejurărilor excepționale , mai ales economice .

După 17 ani de practică a " **măsurilor excepționale"** **Austria a părăsit , în 1934, vechea Constituție** ,pe care a înlocuit-o **cu una nouă, bazată pe principiul corporativ .**

Constituția veche spunea :

< Austria este o republică democratică; dreptul său emană de la popor .> (art.1)

Acest articol este înlăturat .

Garanția drepturilor individuale nu lipsește ,dar există importante rezerve, formule care o restrâng.Libertatea de opinie este garantată.Dar Constituția prevede că **se poate dispune de o lege , contolul prealabil al presei, teatrului,reprzentățiilor publice .**

Puterea legiuitoare nu mai este exercitată de reprezentanții provinciilor(Consiliul federal) și aleșii națiunii (Consiliul Național)ci a căpătat un mecanism nou împlinit de 5 organe , din care ultimele 4 sunt consultative :

Consiliul federal - **legislativ și executiv** ; cel mai important .

Consiliul de stat - numiți de președintele federal ;

Consiliul f.cultural - reprezentanți ai bisericii, școlii, educației, științelor, artelor .

Consiliul f. economic - delegați pe corporații și profesioniști ;

Consiliul f. al țărilor - guvernatori și directori financiari + primarul Vienei ;

În compunerea acestor organe ,**elementul numit este preponderent :68 din 188 .**

Accentul este pus pe competență- teoretică sau profesională -și **pe patriotism-** accentuat naționalism austriac.

Legislativul este cu totul subordonat executivului ;

Puterea executivă este încredințată **președintelui federal** , ales de toți primarii tuturor comunelor, ajutat ce **un cancelar și de Consiliul de miniștri.**

În concluzie,**noua structură constituțională a Austriei a întărit puterea executivă ,** " luminată" prin consultarea unor **organe competente ,independente .**

Corneliu Rudescu / 8 nov.'35

/Polonia,1935:Constituție nouă

Are ,din 1935, o nouă Constituție. Care sunt punctele esențiale ale reformei ?

Respinge teoria metafizică a separațiilor puterilor în Stat ,considerând pe **președinte reprezentantul suprem al Statului** ,supra-arbitru între Parlament și Guvern.

Președintele a devenit cel mai important factor constituțional :

-Numește și revocă premierul și miniștrii

(Dieta nu mai are dreptul de a demite guvernul , decât dacă o cere și Senatul)

-Poate dizolva ambele camere legislative ;

-Poate declara pacea sau războiul, fără consultarea sau aprobarea Dietei ;

-Poate să fixeze, prin decrete -legi activitatea guvernului ; etc etc...

-Seimul a rămas la fel :

Dieta (aleși prin vot secret, egal, universal , proporțional)

Senatul :compunere nouă : 1/3 desemnați de președ ; 2/ 3 aleși .

-Puterea judecătorească.

Magistrații - numiți de președinte (înainte erau aleși de popor)

În concluzie , **Constituția poloneză se inspiră din tradiția și modelul austriac :**

întărirea executivului, în dauna reprezentanților electorali .

Totuși, spre deosebire de austrieci, Polonia menține compunerea democratică a parlamentului.

Corneliu Rudescu / 8 nov.'35

/Brazilia, 1934:Constituție nouă, parlament mixt

A adoptat în anul 1934, o nouă **Constituție** (în locul celei din 1891, modificată în 1926)

Inovații ? Camera deputaților (aleasă înainte prin vot direct) **se compune din :**

/ aleșii poporului, prin vot direct ,

/ reprezentanții organizațiilor profesionale, aleși prin vot indirect ,de către **asociațiile profesionale ,pe 4 grupe** :agricultură, industrie, comerț, transport.

Corneliu Rudescu / 8 nov.'35

/Franța:mijloace excepționale temporale ptr executiv

Încrăzătoare în **caracterul " temporal " al crizei,democrația franceză s-a mulțuit să o întâmpine** încredințând " temporal"puterii executive , **mijloace excepționale de rezolvare .**

În ultima vreme, **dificultăți noi, cu caracter nu prea " temporal" ,au provocat preocupări serioase în vederea unor reforme " definitive"**

Nu este vorba de preocupări doctrinare (care au fost și până acum) **ci de curențe politice** care studiază atari modificări :

-**Funcția legislativă să fie reorganizată** pe baze care să permită **reprezentarea forțelor economice organizate** (nesocialiștii, CGM, Federația republicană,Alianța democratică, Uniunea federală a foștilor luptători)

-**Restângerea rolului disproporționat al Parlamentului**

(radical-socialiștii, Alianța democratică, UFFL)

-**întărirea funcțiilor executivului** , față de Parlament

(Alianța democratică, UFFL, Federația republicană)

O parte din aceste puncte, **au fost încercate în timpul gov.Doumergue** ,prin **Proiectul de reformă constituțională** (nov.'34) ,care prevedea **modificarea Constituției din 1875** , prin care executivul ieșea întărit .**Reforma nu s-a realizat ,guvernul a demisionat la 5 zile după publicarea Decretului** (opoziția radical -socialiștilor lui Herriot).

Proiectul nu a fost părăsit ci doar amânat ,Herriot pronunțându-se , acum , pentru **reforma Statului, prin întărirea executivului.**

C.Rudescu / 8 nov.'35

34.f.)Octavian Goga, "Schimbarea Constituției !",8 nov.'35

(rev." Parlamentul Românesc " , an VI, nr. 181-184 , 8 nov.'35 , p. 63-64)

(Foto medalion, semnătură autografă)

[-----]

O.Goga / 8 nov.'34

#Eclipsa democrației

[LD :de data asta , fără nici un echivoc : **contra democrației, contra libertății absolute, contra partidelor, contra parlamentului , contra constituției.**

O pornire de distrugere a eșafodajului democratic, în toate structurile și mecanismele sale. Era noul crez politic al lui Goga . O înregistrăm, o etichetăm și gata .

Ar fi ușor dar nu este nici suficient și nici drept .

Respins, ironizat , contracarat , minimalizat , de ceilalți oameni politici, din tot spectrul politic ; devenind **ținta atâtor contestări politice ,parlamentare, gazetărești** ,în epocă și mai târziu - fiind întrecut ,ca țintă, doar de Cuza și Codreanu-**ideile lui Goga** (nu discutăm cât de originale !) **vor face carieră** ,și vor deschide poarta guvernării, **vor fi îmbrățișate de colaboratorii lui Carol II** (ex democrați din toate partidele)iată de ce nu putem trece prea ușor peste ideile lui Goga .]

"Dar o dată cu redeşeptarea ideii naționale , **a apărut și eclipsa democrației** ,dovedită o **rețetă neputiincioasă** în vâltoarea postbelică.

Viața de Stat ,devenită mai complexă și cerând soluții grabnice dictate de un spirit de competență ,**nu mai putea fi diriguată după uzate tipare anacronice.**

În mod firesc, **vechea concepție democratică s-a perimat** ,ca orice **abstracțiune** legată de un anumit timp și determinată de anumite împrejurări .Cu deosebire **parlamentarismul** practicat în **veacul al XIX-lea**, transpus în situația nouă,**a apărut demodat și inoperant .**

Cum puteau fi înfrânate tulburările masselor ,ai căror demagogi răscoleau **valul anarhiei ?**

Cum se puteau stăvili ,sub regimul libertății absolute,răsvrătirile mulțimei ,

adeseori puse la cale de către străini, cu bani de peste graniță ?

Cum era în stare o țară pulverizată în partide ,care se paralizau reciproc ,să-și pună la contribuție energia integrală ,**pentru a scăpa din ghearele desmățate ale pericolului bolșevic de import** și pentru a face față exigențelor de după război ?

Cum se putea guverna ,fiind **guvernele la discreția capriciilor parlamentare** ,lipsite de independență, de stabilitate, de prestigiu și de putere ?

"**Iată întrebări** care s-au ridicat la suprafață pretutindeni, preparând conștiința cetățenească pentru **reforme descătușate de străvechea ficțiune democratică** ." [----]

Goga/ 8 nov.'34

▀PNA:Schimbarea Constituției !

...România Românilor !

"România trebuie să se încadreze într-o ordine nouă de simțire creatoare ,

dacă vrea să trăiască.Până atunci ,**răsună zadarnic toate programele.**

Toate teoriile de salvare **nu sunt decât povești la căpătâiul unui bolnav.**

România e bolnavă ; pe ziduri putrede nu se poate croi o casă nouă .

Catapeteasma așezării noastre de Stat **e un anarhism.**

La armatura morală a altora **nu se poate răspunde cu puștile de cremene ale democrației** românești.

De aceea, într-o lozincă se concentrează toată hotărârea noastră dărză și nestrămutată :

SCHIMBAREA CONSTITUȚIEI ROMÂNEȘTI PENTRU A ÎNTEMEIA ROMÂNIA ROMÂNILOR

"Octavian Goga (autograf)

33g.)ACCUza:Statul Românilor.Constituție românească , 8 nov.'35

(rev." *Parlamentul românesc* " , an.VI, nr 181-184, 8 nov.'35)

(medalion foto , semnătură autografă ; vinieta - politicieni -marionete , trași de sfori)

ACCUza / 8 nov.'35

▀**29mart.'23.Constituția Română-**

Când zicem libere , **zicem :**

ELIBERATE DE ORICE MĂRGINIRE A PUTERILOR LOR , DE CĂTRE STRĂINI."

"Aici se pune problema- **marea problemă !** -a Nației românești și a Statului român.

Constituțiunea română de la 29 martie 1923 , zice :

" Art. 1. Regatul României , este un Stat național, unitar , indivizibil "

"Național "-al cui ?Se înțelege: **național al Românilor .**

Constituțiunea zice :

" Art.3:<Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de gintă străină >

" De gintă străină. Se înțelege : alta decât națiunea Română .

Constituțiunea zice :

" Art. 33 .<Toate puterile Statului emană de la națiune ,care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune.>

"De la care națiune ? Desigur : de la națiunea Românilor. Care singură poate exercita aceste puteri.

Constituțiunea română , așa dar , consfințește adevărul elementar al statului național , care nu poate fi decât : **STATUL NAȚIONALILOR"**

ACCuza / 8 nov.'35

«Constituția Română = Constituția jidanilor?!

#Art.133.Decretele de încetățenire(1918,'19)

"Dar aici intervine **o gravă contradicție a Constituției române**,care în altă parte spune :
<Art.133. Se ratifică decretele -legi : **No.3902 , din 29 decembrie 1918** , publicat în Monitorul Oficial No. 223 ,din 30 decembrie 1918,cu privire la acordarea drepturilor cetățenești ;
No.2.085 , din 28 mai 1919 privitoare la încetățenirea evreilor cari locuiau în Vechiul Regat . De asemenea se ratifică și toate Decretele-legi de încetățenire individuală ,cari s-au făcut înaintea decretelor specificate mai sus ;Evreii , locuitori din Vechiul Regat ,cari nu-și vor fi regulat încetățenirea vor putea face declarațiunile de încetățenire în termen de trei luni de la promulgarea acestei Constituții >

"Vrea să zică :**STATUL ROMÂN ,NU MAI ESTE STATUL ROMÂNILOR,CI STATUL JIDANILOR :CU DREPTURI DEOPOTRIVĂ ÎNSCRISE ÎN CONSTITUȚIUNE .**

Aici este contrazicerea fatală :**NAȚIA ROMÂNEASCĂ NU SE MAI POATE DEZVOLTA ÎN TOATĂ DEPLINĂTATEA ȘI LIBERTATEA ,CA PUTERE CREATOARE A CULTURII UMANE PE PĂMÂNTUL EI : ROMÂNIA .**

Întreb :**Este cineva** - cunoscător al Legilor naturii și al fapelor istoriei - **care să creadă că o asemenea stare de lucruri ,mai poate să dureze?**

Aș fi foarte fericit să-l văd pe acela , cu argumentele lui. Ca să le putem discuta .

În ce mai privește,**mențin și aici ceea ce am spus cu mulți ani înainte :O NAȚIUNE E UN PĂMÂNT .Ea singură are dreptul să se dezvolte pe pământul pe care e așezată de la început pe care îl muncește ; pe care l-a apărut , în decursul veacurilor ,și continuă să-l apere cu sângele său. Cine - în România ?ROMÂNII !**

Atunci : **ce poate să fie statul român ?STATUL ROMÂNILOR**

Dar cu Constituția actuală -ce să facem ?

Să facem să fie și ea CONSTITUȚIE ROMÂNEASCĂ !"

ACCuza / semnătură autografă / 8 nov-'35

34.g.)V.Rădulescu-Mehedinți,Reforma judiciară în statul țărănesc,8 nov.'35

Senator PNTJ. (" Parlamentul românesc " , 8 nov.'35)

[LD :Pentru Rădulescu -Mehedinți , **statul țărănesc** nu era o problemă de viitor ,ci era deja **România prezentă** ,în fond , un **stat țărănesc !** De ce și cum a evoluat el în opinii,asta se va vedea :la 28 decembrie 1937 , el **va face parte din grupul disident a lui Călinescu** , și , împreună cu el,**va intra înscurta guvernare Goga** (la Justiție) .

Dar până atunci mai sunt doi ani...]

V.Rădulescu / 8 nov.'35

«Statul țărănesc

Panica ce a produs formula " Statului țărănesc" , nu este justificată.

În unele cercuri diriguitoare se spune că **formula tinde să schimbe ordinea actuală** ,cu

corolarul ei firesc, **dictatura țărănească**. De aici, **toată campania de presă contra național-țărăniștilor**, toate **insinuările** asupra **bolșevismului național-țărănesc**. **Înspăimântați de atari perspective**, sunt acei ce **nu cunosc programul PNT**, ci urmăresc doar **o campanie pătimașă politicianistă**.

Cei de bună-credință, știu însă că **formula PNT nu este o teorie de viitor, ci o realitate actuală. Statul român - ca exponent al populației ce trăiește în granițele sale - este, prin esența sa, un Stat țărănesc, pentru că țărăniile alcătuiesc majoritatea acestui popor.**" [----]

V. Rădulescu / 8 nov. '35

▫ Problema constituțională

"Nu este de actualitate atât modificarea raporturilor dintre puterile în stat, cât o reformă judiciară, o simplificare a instituțiilor, pentru ca țărănul român să prindă încredere în justiția românească."

V. Rădulescu - Mehedinți / 8 nov. '35

34.h.) M.G. Constantinescu, Separațiunea puterilor în statul modern, 8 nov. '35

("Parlamentul românesc", 8 nov. '35)

#Discuții, polemici, controverse "constituționale"

Discuțiile despre organizarea statului au devenit foarte **vii și actuale**. De la omul de știință la cel din urmă, participă la toate **controverseele** posibile, venind cu **sentimente și teorii, nu totdeauna justificate** sau întemeiate pe realități. **Concluzia sociologilor este sceptică**.

Se parcurge o mare criză, o convulsie universală prăbușește simțămintele morale ale omului, în **porniri antisociale**: familia și-a pierdut echilibrul; **statul, ca și cetățeanul**, crede în orice fantezie; **statul modern se zbate în compromisuri, în ficțiuni politice, în abolirea tradiționalismului**.

Trebuie creată o solidaritate a generației capabilă să creeze o unitate morală și socială.

Trecutul nu trebuie uitat. Dar, ce a fost în 1789, nu mai este acum.

Restaurarea principiilor, de sus în jos, de la puterile suverane ale statului, este **singurul mijloc de a ieși din criza aceasta**.

▫ Separațiunea puterilor = idealitate politică și filozofică

"Separațiunea puterilor în stat nu mai este o realitate. Ea a rămas doar **o idealitate a doctrinarilor care au formulat-o**. Principiul separațiunii puterilor a găsit răsunet în **doctrina politică și filozofică** a lui John Locke, a lui Montesquieu, JJRousseau, Duguit, Jellinek

-Anglia: Magna Charta Libertatum și Constituția Cromwell

Ea s-a aplicat, practic, cu mult înainte în **Anglia, patria parlamentarismului și libertăților publice**. În **Magna Charta Libertatum** și în **Constituția** lui Cromwell, se găsește principiul: **Capul statului - parlamentul - puterea judecătorească**

-Franța: Declarația drepturilor omului și Constituția din 1791

În Franța, **Declarația drepturilor omului** (26 aug. 1789) stipulează acest principiu, preluat apoi de **Constituția** din 1791.

▫ Legiferare - execuție - judecare

A LEGIFERA A EXECUTA A JUDECA în practică, se reduc la **a executa în spatele unei colaborări deghizate**, se află **supremația executivului**

Dar principiile separațiunii nu trebuie confundate cu aplicarea lor.

<Statul este unul, voința lui e unică, nu poate fi divizată > spunea JJRousseau, deși partizan hotărât al separațiunii. [.....]

Un legiuitor stăpân pe puterea ce o exercită, prin delegațiune, de la națiune.

O magistratură cu **prestigiu și autoritate**

O putere executivă strălucitoare în manifestare și **nu tiranică în măsuri** .
MGConstantinescu / 8 nov.'35

34.i.) Aurelian Bentoiu , Principiul răspunderii și libertatea presei , 8 nov.'35

Subsecretar de Stat la Justiție.(" Parlamentul românesc " , 8 nov.'35 , p. 32)

▫Raportul dintre libertate și autoritate

"În structura ideologică a oricărui **regim de democrație parlamentară** ,sfera posibilului **acțiunii individuale** se împarte în două :
activitatea licită ,deci **libertatea propriu-zisă**
și libertate delictuos exercitată ,adică abuz de libertate ,care angajează răspunderea și legitimează intervenția autorității."

...Libertate fără răspundere

LIBERTATE și AUTORITATE-sunt două noțiuni esențiale în cuprinsul tuturor **Constituțiilor moderne**.Invocarea textului Constituției , **pentru a invoca o libertate fără răspundere** ,
constituie o rătăcire , pretenția la un trist privilegiu.

...Libertatea contractuală

Libertatea contractuală -este strict reglementată de lege.

Libertatea , în toate proteicele forme în care se diversifică ,inclusiv în domeniul proprietății ,
este pretutindeni limitată , reglementată ,iar abuzurile sancționate .

▫Regimul presei:între libertate și răspundere .

Deci nici presa **nu poate avea un regim privilegiat .**

Când individul spune:**LIBERTATE!** Statul repetă :**RĂSPUNDERE !**

Nici o limitare a libertății dar nici o carență a răspunderii .

-Art.25 din Constituție

Constituția noastră , prin art. 25 , **garantează tuturor libertatea de a comunica și publica ideile lor ,prin grai, prin scris, prin presă.**Acesta nu este un regim de " excepție" pentru presă.
Pentru că ,**același art. 25** , adaugă că **fiecare e răspunzător de abuzul acestei libertăți.**
Apoi,enumerând anumite îngrădiri , textul spune :**< sancțiunile acestor dispoziții , se vor prevedea prin legi speciale .>**

A.Bentoiu , 8 nov.'35

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară ,15 nov.'35 -apr.'36

35.)Gh.A.Cuza,Programul Partidului Național Creștin ,29 nov.'35

fuziunea **LANC- ACCuza** + **PNA- Goga**, Iași, 15 iulie 1935 /

(DAD, MO 5, șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 45- 47)

Doc.integral - fișier LANC IV

G.A.Cuza / 29 nov., retro 15 iul '35

▫Programul Partidului Național Creștin

" **Ideile de căpetenie** ale înfrățirii noastre, pe care **ne angajăm cu onoare și pe conștiință a le**

îndeplini , sunt : [-----]

-Modificarea Constituției !

[LD : urmez ordinea și includerea în **Constituție** a principiilor preconizate în programul PNC , așa cum a fost el elaborat.Originalul este în ghilimele. Supratitlurile îmi aparțin]

" Ne declarăm **pentru modificarea Constituției actuale**,ținând prin aceasta la **afirmarea categorică a ideii naționale** în structura vieții noastre de Stat, la **prefacerea morală a societății românești** și la **restabilirea principiului de autoritate** în organismul Statului. "

-Senat corporatist !

" Vrem , deci, **transformarea Corpurilor Legiuitoare** într-un **instrument ordonat și util**, prin **reducerea numărului deputaților** ca și prin **noi atribuțiuni și o nouă organizare a Senatului** ,alcătuit din senatori aleși de către corporațiile românești, constituite în temeiul unor legi speciale ,ale căror principii se vor înscrie în Constituție,apoi din senatorii numiți de Rege , dintre frunțașii țării ,și senatorii de drept, reprezentând anumite instituții. "

-Domenia politică a românismului !

"Vrem înscrierea în Constituție a principiilor de bază ale legilor administrative, pentru a asigura **dominațiunea politică a românismului** ,înlăturându-se exagerările principiului electiv și urmărind o administrație onestă , ferită de fluctuațiunile politicianiste ."

-Lege a presei asigurându-se caracterul național !

"Vrem înscrierea în Constituție a principiilor unei **legi a presei**, **având a asigura caracterul național**, cinstea profesională și garanția intelectuală a organelor de publicitate din țară .

-Introducerea pedepsei cu moartea

" Vrem o nouă și riguroasă afirmare a **răspunderii ministeriale** .

"Vrem introducerea **pedepsei cu moartea** , ca sancțiuni pentru anumite crime de drept comun , ca și pentru crimele de înaltă trădare "

PNC / 1935

▣România,românilor!

-Criteriul proporționalității etnice

"În ordinea politică **Vrem România a Românilor**. Vrem ca stăpânirea politică , economică și culturală a națiunii dominante ,să se afirme desorbită de orice amestec parazită .

Vrem aplicarea **principiului național la funcțiunile de Stat** și punerea în valoare a

proporționalității numerice ,în sens etnic,la toate întreprinderile particulare din România.

Vrem ca armata națională, justiția, administrația și învățământul de Stat ,să fie în mâinile națiunii dominante , pentru a asigura în prima perioadă de consolidare a Statului, **valorificarea principiului național**.

Se va avea în vedere **principiul proporționalității numerice** și la înscrierea în institutele superioare de învățământ."

P.N.C./ 29 nov.'35, retro 15 iul.'35

36.)Octavian Goga: Bloc Național Parlamentar :PNC + Fr.Românesc , 29 nov.'35

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 47)

[LD : vezi nașterea și programul **Fr.Românesc- Al.Vaida -Voevod**]

/ Încheierea Blocului Parlamentar Național : Cuza-Goga-Vaida /

/ Monarhia /

/ România a Românilor /

/ Proportionalitate etnică în toate domeniile /
/ Reintegrarea bisericii în viața de Stat /

Program minimal BNP

"Frontul Românesc și Partidul Național-Creștin au stabilit ca program minimal al Blocului Parlamentar , următoarelor chestiuni , în care s-a fixat o identitate de credințe și soluții :

I.Monarhia

Afirmarea în orice împrejurare a **instituției monarhice** și păstrarea intactă a **prestigiului Tronului** , aceasta fiind **garanția supremă a unității de Stat la Români** , care , în sufletul lor au adânc înrădăcinat **devotamentul pentru Coroană "** (aplauze la PNC și Fr.Românesc)

II.România a Românilor

Afirmarea **caracterului național și creștin** al Statului nostru ,prin lupta fără șovăire pentru realizarea lozincii **România a Românilor**.Pentru atingerea acestui scop și pentru a asigura în mod real **stăpânirea politică a națiunii dominante** , desrobită de orice amestec parazitar , **Blocul Parlamentar revendică:**

1.Principiului proporționalității etnice

Aplicarea **principiului național** în armată ,justiție ,administrație ,în învățământul de stat **secundar și superior , precum și în toate funcțiunile sau întreprinderile de Stat[-----]**

2.Reintegrarea Bisericii în viața de Stat

Reintegrarea bisericilor românești în misiunea lor permanentă ,creatoare și purificatoare , prin încadrarea normală a tagmei preoțești **în organizația de Stat , conform tradiției noastre** și cerințelor etnice ale unei noi așezări naționale.
Blocul Național Parlamentar / 29 nov.'35

Guvern Tătărăscu Legislatura PNL.Sesiunea a IV-a ordinară ,15 nov.'36 - apr.'37

37.)**N.Iorga** (PND) ,discurs la Mesaj,Senat ,27 nov.'36

(D.S. , MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, p. 77- 86)

Doc. integral - **fișier PND -III**

Parlamentul corporativ ? - Există Senatul ! /

-Vechiul Parlament - retro'

-Necesitatea Parlamentului

-Alegerile - Aleșii

-Senatul amenințat ? Constituanta !

-Sporesc minoritarii ? Constituanta !

-Revizuirea Constituției ? Nu ! Nu vă atingeți de Constituție ! /

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

#Parlamentul corporativ ?

-Există Senatul !

-prof.lorga : "Nu văd prin ce s-ar putea înlocui Parlamentul ,cu ideea aceea de **Parlament Corporativ ?**

-prof.M.Manoleescu : Pe care ați avut-o și dvs ! (ilaritate)

-prof.lorga : "Ideea aceasta **trebuie înțeleasă ca mine, nu ca altul**(ilaritate)

Fiindcă ,îndată ce este **corporatismul**, care vine **cu puncte de vedere de bresle** ,trebuie să fie **și un om deasupra breslelor** și capabil de a le stăpâni pe toate .

Corporatismul,**fără omul ascultat** ,care știe **să se facă ascultat** și care **nu poate fi bănuț atunci când ia o măsură**, este încă un lucru **destul de nesigur**, și se supune și el la **o mulțime de critici**.De altminteri, **dacă este vorba de Senat Corporativ**,apoi nu are decât să ia cineva lista persoanelor care vorbesc astăzi la Mesaj,ca să vadă că **suntem ajunși la un Senat corporativ**. A vorbit d-l dr.Danielopol ,reprezentând Universitatea, a vorbit d-l Ceruleanu , reprezentând altă categorie de lucuitori din România.[.....]

≡Necesitatea Parlamentului

"Prin urmare,**eu Parlamentul îl cred necesar** .Decât să se discute la Capșa sau în societăți secrete , **între conspiratori,decât să se discute la cluburi**,este mai bine **să se discute înaintea tuturor**.

#Ideile de "reformă" =gaze asfixiante, năstrușnice

...Stat țărănesc ș.a

Dacă,în forma actuală,**Parlamentul poate să sufere anumite schimbări, să le facem la vremea lor,cu multă chibzuială și întrebând pe toată lumea,nepripindu-ne și neîmbătându-ne de ideile acestea de reformă** ,care au ajuns să fie **cea mai rea speță de gaze asfixiante care există în momentul de față**.Nu strănută acela care le pronunță, dar nu are decât să se uite cineva la **acei care aruncă acele programe năstrușnice**,ca să vadă **cu ce formidabil strănut sunt primite aceste programe** : **statul țărănesc și altele -toate** câte pot să intre într-o minte bine intenționată și **cu o mare credință în naivitatea celor cari-l ascultă**.

" Eu sunt **pentru instituția Parlamentului** , și eu cred că **dacă în instituția Parlamentului se introduc două lucruri** , care lipsesc până acum, **instituția poate să meargă foarte bine**. Mă **N.lorga / 27 nov.'36**

...Senatul amenințat ?Constituanta !

"Așa dar , d-lor,îndată ce este amenințat cineva, eu mă înfățișez să-l apăr .Se pare că **Senatul nostru este foarte amenințat** .Îl mai lasă cineva o zi sau două, și iarăși apare Constituanta .

Constituanta ! Un lucru așa de venerabil !

Eu am fost în vreo două.**Constituanta** ,zic unii, **este însăși națiunea;rinichii națiunii se cutremură** și , din această cutremurare a rinichilor națiunii ,într-un moment excepțional , **ceea ce iese este ceva ce nu se poate compara** .

O Constituantă, d-lor, **este un Parlament** , întocmai cum sunt și parlamentele celelalte .

Dar ,se zice,că se va aduna Constituanta , după strigările prevăzute în Constituție,și va hotărî , după unii,**să nu mai existe Senat** ,sau **să fie un alt Senat** decât Senatul de acum.

Aceasta pentru ce ?"

N.lorga / 27 nov.'36

...Sporesc minoritarii? Constituanta !

[LD:ca nimeni altul ,lorga știa să "**dezumfle**" semnalele ultranaționaliste privind "pericolul minoritarilor" Avea dreptate , pentru că, în ultimă instanță ,nu minoritarii urmau să preia guvernarea în România ,nici să știrbească granițele .lorga știa -ca nimeni altul ! - că aceste lucruri dacă urmau să se întâmple,ar fi venit din altă parte: din conjuncturi internaționale periculoase și prin politica dictată de marileputeri]

"**Pentru că minoritarii au fost destul de dibaci** ca să pună neconținut **aceleași candidaturi** , ajungându-se la un moment dat la situația că **toți aceștia au fost aleși de 11 ori** ,și vor ocupa vreo două-trei bănci de aici.**Eu nu mă sperii de asemenea perspectivă**.

Mă sperii de altceva :de orice introduce neliniște în spirite,de orice făgăduiește lucruri care nu se pot îndeplini,de orice zguduitoră a unei națiuni care, pentru anumite momente de slăbiciune , rămasă într-însa, pentru anumite amenințări din afară în momentele acestea , nu trebuie tulburată de nici un visător , de nici un creator de iluzii și de nici un alcătuitor de forme noi.

" Prin urmare ,dacă ar fi să vină cei aleși de 11 ori, dintre minoritari,s-ar întâmpla ceea ce se întâmplă cu simpatia reprezentanți ai minorităților ,de până acum, care încasează , în cea mai mare parte , diurna , și nu vin aici.D-l președinte ar putea foarte bine să țină seama de acest fapt , și să scadă veniturile acelor șefi de confesiuni , care sunt mebrii ai Senatului, și care nu vin niciodată .Este unul care a venit de două ori , o dată de teamă că s-a ridicat o anumită chestiune care îl împovăra, a doua oară, când a vrut să vadă dacă îl primim .

" **Noi suntem politicoși și primim .Ce nu primim ! Și de atunci nu l-am mai văzut.**

Dar bine,aici este o școală de românește ! Nu au decât să vină aceste persoane aici și să învețe puținel limba țării (aplauze prelungite) Și, dacă au nevoie și de puțină geografie, pentru ca să știe ce este un hotar, un hotar plătit cu atâta sânge și capabil de a fi apărat cu astfel de forțe, să vie aici !

Eu nu înțeleg de ce ne-am speriat și ne-am gândit să schimbăm Constituția ,fiindcă au să vină 20 , 30 de reprezentanți ai minorităților ?**Dar câți suntem noi aici ? Nu avem decât să poftim pe români , dacă sunt senatori, să vină la Senat ,** fiindcă altfel, desigur că s-ar putea întâmpla să vină cei 30 de minoritari și să determine un vot ,pentru că românii nu vin.

"Pentru că, dacă se ține socoteală de cine vine și cine nu vine,atunci s-ar putea întâmpla să avem , nu numai la o ocazie extraordinară-din cauza prezenței Președintelui de Consiliu , și nu din cauza discursului meu -se poate întâmpla să avem oricând, un Senat foarte bine reprezentat .

"**Dar ce forță extraordinară sunt acești 30 de oameni ?**[minoritarii] Doar îi vedem de atâta vreme. Sunt unii oameni foarte culți, și se descurcă foarte bine și românește,dar un mare bărbat politic ,ieșit din mijlocul lor,unul care să puie mâna pe banca ministerială și banca ministerială să înceapă a se mișca ,sau să ridice degetul de amenințare către hotarele de care vorbeam ,pentru ca hotarele acestea să se clintească,slavă Domnului, nu e !

" Sunt provinciali din vechea monarhie Austro-Ungară,din care unul știe mai mult, altul știe mai puțin; vin din când în când , fac declarații curajoase ,care nu se aud,și fac declarații pacifice ,care se aud.Este singurul lucru pe care l-am avut , până acum, de la minoritari . Și pentru asta - vedeți, pentru asta ! - **noi să schimbăm Constituția ?**"

N.Iorga / 27 nov.'36

#Revizuirea Constituției ?

«Nu !

[LD :atenție.este noiembrie'36 .Opiniile lui Iorga sunt limpezi , cu argumente,fără echivoci : pledează pentru păstrarea Constituției, pentru evitarea revizuirilor .

Ce se va întâmpla în 1938 ,cu Constituția lui Carol II (la care , se crede ,că a Iorga și-a adus o contribuție esențială) la momentul potrivit]

"Dar bine, poate dvs sunteți de părere să se modifice doar acest punct ,sau știu eu ce alt punct , de alături.Dar se poate ridica o anumită opinie publică.

"**Acestea sunt ,orice am zice ,vremuri revoluționare sau prerevoluționare ,cum spune o retorică ușoară pe care o putem auzi ,sau aici, sau în adunarea cealaltă,dar ,oricum, sunt vremuri turburate.**

"**Nu este bine ca bazele unui Stat ,baze fixate de înțelepciunea unei mari generații [1866] și baze revizuite de noi în momente liniștite [1923],când nimeni nu jinduia la hotarele noastre,ca aceste baze să fie neconținut zguduite.**

"Vă aduceți aminte că eu am mai intervenit aici, în Senat, o dată ,când se vorbea de schimbări care ar fi la orizont ,și am căpătat o declarație că nu este vorba de așa ceva. Dar ,cu toată cenzura dvs, pe care bărbați foarte inteligenți o exercită în fiecare zi , apar în ziare , neconținut, astfel de povestiri.

" D-lor, **părerea mea** este aceasta , ca **vechiul proverb latin :< Quieta non movere > să nu mișcăm lucruri care** , cu ajutorul lui Dumnezeu , **sunt liniștite-** este de mare înțelepciune."
N.Iorga / 27 nov.'36

38.)**Juliu Pascu** ,Înoirea națională și lovitura de stat , 31 dec.'36

(Rev.**Parlamentul Românesc** , an VII, nr 220-222, 31 dec.'36 , p. 25- 31)

Doc.integral - fișier Doctrină VII .

[LD :nu știu mai nimic despre acest **apologet al " loviturii de stat "** ,decât faptul că era dir.al **Consiliului Legislativ** , deci jurist,și că ,în anume momente ale argumentării,este fără chivocuri, **naționalist și antisemit** (admirație ptr **Goga**)

Enumerarea personalităților "**providențiale**"-Hitler, Mussolini,regele Alexandru,Pilsudski, Salazar-este ca un îndemn făcut regelui Carol : **îndrăznește !**

Planul teoretic expus de el **va fi aidoma aplicat de Carol II în februarie '38]**

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

▀Schimbări de Constituții:oameni providențiali

-Germania :Hitler !

"Dar schimbarea uriașă ,această măreață **restitutio in integrum** a națiunii germane , pe care **Adolf Hitler** a înfăptuit-o **prin mijloace răsturnătoare de legi și constituții** ,după ce știuse a-și cucerii puterea ,luptând chiar după **calapodul regimului juridic** pe care avea să-l dărâme : [---]topirea celor **18 republici ale Constituției din 11 nov.1918** într-un singur stat politic unitar ; reorganizarea statului; [-----]Toate aceste **întoarceri și înoini istorice s-au făcut prin alte mijloace decât acelea ale puterii legiuitoare** ,care este și rămâne un **prețios instrument de facere a legilor în timpuri liniștite** ."

-Italia:Mussolini

"Mussolini, în **Le fascisme** citim :< ...**pentru fascism , statul este puterea abasolută înaintea căreia indivizii și grupările nu sunt decât relativități** .Indivizii și grupările sunt de **neconceput altfel decât în Stat** >

"Ce uimitoare sunt înfăptuirile celor **14 ani de la marșul fascist asupra Romei**,menite să sădească în sufletul milioanei de italieni ,acest **nou fel de a înțelege rostul statului** și al locuitorilor lui " [-----]

-Polonia:Pilsudski

"Sau **lovitura de Stat** a mareșalului Pilsudski din 1928, [-----]cu pecetea juridică și istorică a **noii Constituții din 3 mai 1935**,**votată chiar de parlamentul acelor politiciani** ,pe care eroicul Mareșal **i-a înfrânt definitiv**."

-Iugoslavia:Regele Alexandru

"Cine nu-și amintește de **lovitura de stat de la 8 ian 1929**,a regelui Alexandru și de **noua Constituție** pe care același rege legendar **a dat-o el, fără parlamentul Jugoslaviei** ; [---]

-Portugalia:Salazar

"Cât nu s-a vorbit de bine ,acum în urmă ,despre **Porugalia ,țara revoluțiilor periodice** , pe care **profesorul economist Salazar** a liniștit-o și împuternicit-o într-atât , încât s-a **dovedit de nezdruncinat** chiar și la atât de **ispititoarea ațâtare iudeo-comunismului ce pârjolește Spania vecină** . Și este de știut că **Salazar nu s-a sfiit să clădească totul pe o cinstită viață de familie** , înscrisă chiar în **litera noii Constituții** , [-----]

-Austria :noul Cancelar

"Și apoi **frământările zguduitoare ale Austriei** lui Seipel și Dolfus,**noua Constituție catolică** ,

cu desăvârșire **altfel decât aceea pe care a înlocuit-o** ,și **puterea supremă a actualului cancelar** ,odată cu îngenuncherea prințului Stahremberg , sunt tot atâtea **răsturnări profunde, înfăptuite altfel decât pe cale obișnuitelor discuții parlamentare .**" [---]

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

#Mijloace de înfăptuire

"**Toate aceste acțiuni răsturnătoare** , tind și vor să fie întărite și definitiv pecetluite printr-**o nouă Constituție** , de la care viața să-și reia firul liniștit , fără hopuri și fără salturi .

...marea chirurgie politică

De aceea,sunt la mare preț **tocmai aceste mijloace de " mare chirurgie politică "**[-----]

Iuliu Pascu / 31 dec.'36

-Lovitura de stat

"**Lovitura de stat** nu se poate ivi decât

sau ca un act al unui cap de stat **slab și stăpânit de o clică hrăpăreață și imorală** pentru a retrage libertățile și drepturile de el recunoscute poporului

sau ca un act de curaj al capului statului ,pus în împrejurarea tragică de **a-și vedea poporul și țara amenințate de ruina morală ,națională și materială** ,datorită lipsei de pricepere și de **patriotism a conducătorilor partidelor politice așa -zise de guvernământ** .[----]

"**Lovitura de stat** este un **act de răzvrătire a capului statului** ,rezultat al unui **conflict între el și lumea politică conducătoare** ,care **poate să nu fie deloc sau prea puțin oligarhică** ,dar **lipsită de energia eroică** de a se lepăda ea însăși de unele cusururi prea grele care îi amorfesc avântul spre mai bine.

"**Lovitura de stat** este **actul politic excepțional de răsturnare de privilegii și înnoire adâncă de drepturi și îndatoriri** , care prezintă cele mai multe **îsușiri** ,pentru a fi **mijlocul ideal și eroic de a scutura și reîntări un popor** ,și un stat strâns prea mult în brațele , altfel poate iubitore ,**ale unei droaie de conducători** lunecați prea de tot **pe panta privilegiilor** , pentru a-și mai da seama de păcatele lor față de neam și țară "[-----]

Iuliu Pascu [autograf] ,31 dec.'36

39.)Prelungirea stării de asediu ,Senat, 12, 13 mart. '37

Aurelian Benteoiu(subsecretar deStat, justiție) **I. Damian** (raportor)

(D.S., MO 43, șed. de vineri, 12 mart.'37, p. 2466 - 2479)

Doc.integral - [fișier Index legislativ și Legislația PNL](#)

a)Vasile Rădulescu -Mehedinți(PNȚ)

b)Aurelian Benteoiu (PNL)

(p. 2471-2473) / 12 mart.'37

[LD :raportor la mesaj ,Cameră, '32/ '33,în legislatura PNȚ,guv.Vaida ;magistrat, avocat După polemicele de rigoare ,cu opinii fluctuante, în funcție de interesul de partid, va ajunge și el la **cunoscutul slogan al PNȚ: guvernul PNL să plece !**

Noutatea - nu absolută , ci uitată o vreme - constă în cerința **modificării Constituției** , care trebuia să fie **opera unui alt partid decât PNL**,având în vedere **cărețele dovedite de Constituția din 1923 .**

#Încălcarea Constituției

#Abuzul puterii executive

-VR-M: " Prin acest proiect ,dvs mai **creați un precedent** ,care se întâlnește pentru **prima oară în anele juridice ale României** .S-a mai creat **starea de asediu** -această stare excepțională - dar nu a fost accentuată ca astăzi,**creați o competență specială** ,fiindcă spuneți prin **art.X : <Guvernul este autorizat de a extinde teritorial starea de asediu ,în condițiile determinate mai sus asupra tuturor localităților , județelor sau regiunilor ,în care o va socoti necesară , precum și a trece în competența instanțelor ilitare , orice altă infracțiune afară de cele prevăzute în prezenta lege și care ar fi în legătură cu liniștea publică sau siguranța Statului.** >

" D-lor nu este posibil să lași ca Guvernul, printr-o simplă decizie ,sau Consiliul de miniștri, printr-un Jurnal, **să sustragă pe împiricinat de la judecătorul pe care i-l dă Constituția**" .

-**Aur.Bentoiu** : "Nu.Se creează cel puțin **pentru a doua oară** ,fiindcă la 1933 ,când prin lege s-a autorizat principal ca **guvernul să instituie starea de asediu**

Deci nu prin lege s-a determinat competența, **ci prin Decretul nr. 201 din 4 februarie 1933**

Prin urmare, **iată un precedent foarte apropiat , pe care ai fi avut datoria să-l cunoști , iindcă este o creațiune a partidului d-tale**" [-----]

-VR-M : " Situația de fapt n-a fost asta **la 1933** , pentru că , atunci, când s-a declarat pentru prima dată starea de asediu, **nu s-a făcut nimic altceva decât o simplă trimitere la decretul de la 1864**,iar în **Decretul de la 1864** , se arăta ce intră în competența instanțelor militare.[-----] **avem un text clar din Constituție ,care arată când și cum se instituie starea de asediu.**

Dvs zâmbiți , în loc să-mi răspundeți ,pentru că ,în definitiv , Constituțiunea din 1923 este opera dvs ...

-**Bentoiu** :Eu știu mai puțin **Drept constituțional** decât d-ta, de aceea te rog să-mi spui **când tolerează Constituția starea de asediu ?**

-VR-M:**Constituția are un articol expres în care spune în caz de pericol de Stat ,se va putea institui starea de asediu .**

-**I.Damian** (rapotor) :Dacă nici acum nu este un pericol de Stat ,înseamnă să negăm complet evidența.

-VR-M :**Cum este posibil ca un pericol de Stat să dureze de 4 ani ?!Trecând peste Constituția din 1923 ,care interzice cenzura în mod formal Pe baza cărui text mențineți cenzura ? "** [-----]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

≡PNȚ:Modificarea Costituției !

" **Este foarte firesc ca Statele să fi reacționat , modificând structura lor organică .**

S-au modificat constituțiile și în Austria și în Polonia.

Ei bine, d-lor, **dvs nu aveți încredere în dispoziția constituțională** , pentru că această dispoziție constituțională, **în 4 ani de guvernare , a rămas literă ștearsă .**[[.....]

...De ce nu a modificat PNL Constituția ?

"Dar , d-lor, când **ați avut încrederea factorului constituțional** ,pe care n-au avut-o până acum guvernele ,**de ce dvs , imp de 4 ani, când ați constatat că dispozițiunile noastre fundamentale nu mai corespund vremurilor**,dacă într-adevăr ați constatat că este nevoie de măsuri de autoritate , **pentru ce dvs ,după patru ani de guvernare , în care timp ați făcut această constatare , n-ați procedat mai degrabă cu lealitate și cu bărbăție la modificarea Constituției ?**

.(**protestări la PNL**)

#Echivocul PNL

" Dar dvs, **în loc să faceți ce au făcut toate guvernele**, care au avut o convingere,**ați avut o atitudine echivocă** :ați vrut să **nu aplicați Constituția ,dar nici să n-o modificați** ,deoarece această modificare ,prin noile alegeri necesare ,**implica trecerea dvs în opoziție**,astfel că **ați preferat să treceți alături de dispoziții constituționale.**

"**Și va rămâne în istoria politică a României ,o dureroasă ilustrație a vremurilor de astăzi**, că **dvs care sunteți și vă laudați a fi autorii Constituției**,după ce ați stat **4 ani la putere** - când alte partide care au făcut rezerve la votarea acestei Constituții ,dar care , o dată la putere, au respectat această Constituție -**dvs, autorii Contituției, nu ați respectat această**

Constituție ,dar nici n-ați modificat-o , ci ați călcat-o în picioare într-un mod brutal.

"Iată ce va rămâne în istoria politică a țării și cui va rămâne marea răspundere în această chestiune"(**proteste la PNL;aplauze la PNȚ**)

V.Rădulescu -Mehedinți / 12 mart.'37

Guvern Tătărescu (de alegeri):Succesiunea,1937

40.)Partidele politice și modificarea Constituției,31 oct.'37

(Rev." **Parlamentul Românesc**" - (nr.11-20)-dedicat **partidelor politice**)

a)C.Argetoianu, Partidul Agrar , 31 oct.'37

(Rev." **Parlamentul Românesc**" - (nr.11-20)-dedicat **partidelor politice**)

Doc.integral - fișier Part.Agrar - II -

▫Revizuirea Constituției

▫Modificarea regimului parlamentar

▫Creșterea prerogativelor regale

[LD : este evident că propunerea de **revizuire a Constituției, fie la sugestia lui Carol al II-lea, promovată de Argetoianu, fie la sugestia lui Argetoianu, și însușită de Carol, cert este că Constituția din '38 va urma acest program.]**

▫Revizuirea Constituției !

În domeniul constituțional : socotește că **anume dispozițiuni ale Constituției trebuie modificate, pentru a nu mai stânjeni prin rigiditatea lor ,măsurile impuse prin evoluția raporturilor noastre economice naționale și internaționale.**

Această revizuire nu trebuie să se facă în forma solemnă și pe căile propuse de actuala Constituție, ci trebuie lăsat posibilității Parlamentelor ordinare dreptul de a modifica Constituția, cu aprobarea Capului Statului ,și cu îngrădiri speciale de votare ."

▫Sporirea prerogativelor regale

De asemenea, **din inițiativa Capului Statului, Constituția poate fi modificată și pe cale de referendum.**"Considerând **monarhia ca prim factor activ în desfășurarea vieții noastre publice,**Partidul Agrar socotește necesară **sporirea prerogativelor regale .**

▫Modificarea regimului parlamentar

Regimul parlamentar trebuie modificat ,urmând a fi compus dintr-o **Cameră** redusă la un număr de **1reprezentant la 100.000 locuitori** , cu **reprezentarea minorităților** ,alegerile urmând să fie făcute pe o **listă pe întreaga țară** .

"**Senatul** urmează să fie alcătuit din **membri aleși pe viață de către Suveran**,din **reprezentanții calificați ai breslelor** , ai **profesiunilor libere** ,și ai diferitelor **grupuri cu interese economice.**
Argetoianu / 31 oct.'37

b)Simion-Mehedinți, Puterea selectivă ,31 oct. '37

(Rev." **Parlamentul Românesc**" - (11-20) dedicat **partidelor politice**)

Doc.integral : fișier Monarhie ;fișier Doctrine III

[LD:Citează un **articol al lui din 8 nov.'35** ,în care arătase că **Regele este prima putere în**

Stat ,cel mai mare elector, numește șeful de guv. etc etc;
Prezintă grava situație internațională ; pericolul de război .]

...Vremea lui Carol I

Care va fi situația țării noastre în ziua când va izbucni flacăra ?

Ca unul ce stătea departe de învălmășeala luptelor politice , spunea[în 1935]:

"În epoca lui Carol I , la întrebarea de mai sus, **se putea răspunde:< țara poate să hotărască>**
Carol I trăia într-un timp când **regimul constituțional se bucura de mare prestigiu** ,cu un **sistem de guvernare dual :un partid la cârmă,unul în opoziție**.Suveranul putea să se spele pe mâini,ca Pilat din Pont,și să spună :< **Așa a vrut țara** >.

...Vremea lui Carol II

Astăzi lucrurile s-au schimbat mult : [----]**Nu mai există partide, ci " fracțiuni de partide "** .
Partidele s-au pulverizat .Regele Carol II **nu mai poate să hotărască formal succesiunea guvernului ci trebuie să aleagă** .El, în înțelesul cel mai exact al cuvântului ,trebuie să aleagă.

După ce criterii ? După voturi ? Ce va face capul statului ?

" Stat fără om de stat ,**nu se poate** ! [----]

Puterea Selectivă va fi de data aceasta hotăritoare .

Cu mici socoteli de club, nu se pot deslega problemele cele grele din viața unei țări și nici nu se pot scrie paginile cele mari din istoria națiunilor."

Simion Mehedinți / Modificarea Constituției ! / 31 oct.'37

41.)I.Mihalache ,Programul de imediată guvernare al PNT ,12 nov.'37

("Dimineața", an 33, **20 nov.'37**, preluat din "**Dreptatea**", 19 nov.'37)

[**LD** : la o săptămână după consumarea audienței lui Mihalache la Rege, refuzând preluarea guvernării ;la o săptămână de când Tătărăscu fusese reinvestit cu formarea guvernului . Singurul lucru notabil pare a fi ,**renunțarea la revizuirea Constituției**,și nespecificarea obsesivului "**țărănist**" privind statul, economia, cultura, etc etc.

Doc.integral : **fișier PNT XV**

▣**PNT:renunțarea la "modificarea" Constituției**

"**Dreptatea**" publică un document interesant : **Programul de imediată guvernare** , prezentat MSR ,înainte ca să i se fi propus formarea guvernului.

Într-o notă introductivă, "**Dreptatea**" explică că ,față de **Programul din 1935** (unde PNT **preconiza revizuirei constituționale**) **acum** (nov.'37) consideră că

"problema constituțională" , **neconținând "sine qua non" soluționarea unor probleme de o însemnătate actuală deosebit de mare,PNT,cu simțul practic , și-a extras programul de guvernare din regimul constituțional existent ."**

I.Mihalache / 12 nov.'37

42.)Comitetul PoliticExecutiv PNT-Maniu reales președinte ,24 nov.'37

Ion Mihalache ,Expozeu ,Com.Ex. PNT ,/ demisia din președinție / 24 nov.'37

Iuliu Maniu - Cuvântare / reales președinte /

(" Dimineața " , 25 nov.'37)

[**LD** :Succesiunea -adică reîncredințarea guvernării lui Tătărăscu, se consumase între 12-13 nov.Șed. de C.Ec. al PNT se ține pe 24 nov.

Mihalache devenise **președintele PNT ,la 22 nov.1933**,după căderea guvernului PNT ,după acea criză din partid, soldată cu plecarea lui Vaida și ezitățile lui Maniu.Revezi **fișier PNT -VIII**.

Se împlineau patru ani. **Condusesse și refăcuse PNT , în cei 4 ani de opoziție**,cu speranța și convingerea revenirii la putere.

În ultimii 6 ani de la acea primă demisie (iunie 1931) ,**Maniu ,retras** în tăcerile-i din Bădăcin,

deseori absent din țară, rareori prin Parlament, mai provoca câte o **tensiune cu țintă**, cel mai adesea, "**constituțională**". Este motivul pentru care este **rechemat la șefia PNT**. PNT părea să aibă două "linii", doi șefi, două capitale, două strategii. Cu toate acestea, PNT nu s-a scindat. **Mihalache** fusese paratrăsnetul sau mantaua de ploaie.]

a) Ion Mihalache / 24 nov. '37

Doc. integral : **fișier PNT XV**

▣ **Sucesiunea = bruscarea regimului constituțional**

"Regimul constituțional al țării este astăzi la o **răspântie istorică** .

Astăzi, lucrurile sunt clare : ne găsim nu numai în fața unei **bruscări de situațiuni**, dar și a unei **legitimări îmbrăcate în forme principiale , doctrinare**, ca să zic așa.

"Toată lumea, înșiși adversarii noștri, erau convinși că **nu este o altă deslegare normală a crizei , decât aceea a venirii Partidului Național Țărănesc la putere** ; și totuși, după o **manevră** de câteva săptămâni, care în fond descoperea **aranjamentul făcut , prelungirea regimului actual** chiar prin **bruscarea de situațiune** , s-a ajuns la ceea ce se urmărea limpede de la început . Dar nu ne găsim numai în fața unei bruscări de situații , care , câteodată, poate fi interpretată ca un gest impus de forță majoră, de calcul de împrejurări ale căror date și termen ne scapă nouă celor care trăim în afară de problemă și **ne găsim de această dată în fața unei formulări de doctrină** care **caută să justifice procedura**.

" Întrebarea este : **ce facem ?** **Acceptăm să mergem pe drumul bătătorit de domnul**

Tătărescu ? Luăm în serios regimul nostru constituțional ?

Iată răspântia la care se află ajuns Partidul Național Țărănesc.

[----- largi paranteze ---- explicații ---- retro ----- **apoi revine la Sucesiune.**]

Mihalache /

(**) Audiențele la Rege**

...**Mitul lui Hercules : între Minciună și Adevăr**

[LD : un **Mihalache**, patetic, înduioșător, înțelept, ca un dascăl de țară ; vorbind în parabole cu tânărul rege , ca în poveștile de altădată !]

"Acum doi ani, într-una din cele mai importante **audiențe** cu care am fost **onorat de Suveran**-era înainte de **14 noiembrie 1935** -cu sentimentul de răspundere ce simțeam că port , mi-am permis , **văzând zbuțciul sufletesc al Suveranului** , să-i amintesc povestea din mitologie a lui

" Hercules la răspântie"... **Se sfârșea un drum cunoscut, se începeau două drumuri noi și necunoscute** . Hercules stătea la gânduri pe care din ele să apuce. Și pe când chibzuia , i-au ieșit în cale , de pe un drum din cele noi, **zeița Minciunii** , și de pe celălalt drum , **zeița Adevărului** .

Și i-a zis cea dintâi, **zeița Minciunii** : **< vino pe drumul meu Hercule ; nu știi unde duce și nu vreau să știi ; știi atâta , că este așternut de plăceri ; toate voile ți se vor face și timpul se va scurge fără nici un obstacol în cale . >**

Cea de-a doua, **zeița Adevărului**, i-a zis : **<Vino pe drumul meu Hercule . Drumul meu e mai greu . Dar sufletul meu curat și trupul meu nepătat îți vor fi de ajutor să birui toate piedicile ; și la capăt , te așteaptă victoria de care vor vorbi timpurile și neamurile Nu lega, Hercule, numele Minciunii de numele tău -ci împreună-l cu Adevărul și Virtutea . >**

Și a fost **cea mai mare din victoriile** a lui Hercule , căci a fost o **victorie morală** , nu una din cele fizice prea obișnuite forței sale : **s-a biruit pe el însuși, apucând calea Adevărului . "**

Mihalache /

▣ **PNT la răspântie / nov. '37**

...**Refuzul solidar**

" Acum , de curând, **Partidul Național Țărănesc** a fost și el însuși în situația lui Hercules la **răspântie**. Comparația nu este exagerată. După **20 de ani de prigoană și ostracizare** , înfrângând toate obstacolele , **Partidul Național -Țărănesc** se prezintă astăzi nu numai ca **cel**

mai puternic partid din România -ci citez a zice : din toată Europa Centrală și de Est . "

" S-au deschis și în calea PNT **cele două drumuri** ,cu **cele două zeițe :a plăcerilor personale , onoruri și demnități** putând duce însă la **pierzarea nădejdilor unui neam întreg - și a virtuții capabile de jefre , pe drumul spinos al adevărului , corectitudinii și realelor răspunderi .**

"PNT nu a ezitat o clipă .Prin mine , a dat **răspunsul** pe cât de **respectuos** ,pe atât de **hotărît** .Domnilor, n-am vrut-și nu exagerez nici un cuvânt -**n-am avut bucurie mai mare în viața mea** , de când fac politică,**decât aprobarea unanimă**, elementară, organică, a gestului pe care l-am făcut ,din partea tuturor fruntașilor cu care m-am consultat .

" Parlamentarii, membrii ai Delegației Permanente , membrii ai Biroului,nu au ezitat o clipă măcar că acesta și nu altul era răspunsul care trebuia dat .[-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

#Zdruncinarea regimului constituțional

...Consecințele refuzului

[LD : Mihalache nu se sfiește să **"traducă" în limbaj popular**, mai accesibil, noțiunile teoretice. Are chiar un farmec aparte această manieră,care **diferă mult de cea a teoreticienilor țărăniști**, manieră în care eu văd **simplitatea și, poate,sinceritatea credinței lui**.

Este adevărat , însă , că raportat la **ștacheta și statutul unui șef de partid**,a unui **fost ministru**, a unui **pretendent la șefia guvernului**, struna - vorba lui ! -poate fi schimbată și se poate face bășcălie de ea. Asta ca formă.Ca fond, intrigă faptul că **PNT -ul a devenit apărătorul Constituției** , hulite , fără întreruperi , din 1923 .Într-adevăr o schimbare " de strună "]

" Și acum . d-lor, prima preocupare a aceste ședințe este :**dacă dvs sunteți sau nu** , cu tot sufletul, alături de acei care **au angajat partidul pe un nou drum**.

(Comitetul , în picioare, ovaționează pe d.președ. Ion Mihalache)

Eu mulțumesc cu recunoștință că sufletul dvs vibrează în toate coardele lui ,așa cum a vibrat sufletul nostru în toate coardele lui.**Din această poziție, însă, urmează să tragem toate consecințele .**" Înainte de a expune , rând pe rând, aceste consecințe,să-mi dați voie să fac o **amănunțită expunere a faptelor și considerațiilor** ,pentru ca **nimeni să nu păsească cu ezitare și îndoială**. D-lor, mai întâi, despre ce este vorba ?

Mihalache /

//Struna monarhic-constituțională

[LD :Durei mai vechi ,dureri mai noi : Mihalache nu poate uita **umiliința la care a fost supus** (ca ministru de Interne) de către Carol , când a dat câștig de cauză lui **Gabriel Marinescu !**

Mihalache **atacă vocal dar sincer, camarila** și **tendențele autoritariste** ale lui Carol

De altfel, **fiecare cuvânt** din acest capitol are **și un sens ascuns**, deloc greu de descifrat pentru cunoscători .Iar **diatriba finală** este o **adevărată declarație la război** : regimul **minciunii**, regimul **echivocului**, regimul **afacerismului** și al **imoralității**]

Ca să fac o comparație populară:**nu este vorba să renunțăm la struna programatică social-națională** , care formează **rațiunea de a fi** a Partidului Național-Tărănesc **pe câmpul politicii românești** ;această strună nu a cântat nici o dată singură ;lângă ea a sunat totdeauna și **struna metodei monarhic-constituționale**în care avem să luptăm **pentru înfăptuirea programului nostru** .

"Când am văzut acum conspirația generală de a se rupe struna constituțională ,

pentru a nu se mai auzi glasul ei, ne-am zis :**Aceasta , nu ! ;**

acum **trebuie să cântăm mai mult pe struna constituțională decât am cântat până acum ; să ținem țara atentă și trează .**

Prin urmare ,**nu este vorba de a părăsi planul social și programatic național al PNT** .

Nu este vorba de a angaja vreun fel de luptă personală cu Suveranul țării.

Nu este vorba nici de a **ne atinge de prerogativele regale**.

Problema este :**hotărîți să rămânem în regimul sincer constituțional**.

Adică : națiunea ca izvor de putere, dreptul de control al națiunii (deci dreptul de a trage la răspundere) ,**colaborarea cu Coroana prin oameni de comună încredere** , lăsându-le în

mână posturile de comandă , pentru ca să aibă **responsabilitățile** și pentru că , numai așa, se pot aplica **sanțiuni de sus până jos, unul singur fiind ferit de responsabilitate** în interesul superior al țării: **Suveranul ;dar, în același timp, fiind ferit de răspundere , prin guverne responsabile."**

"Cu nici un chip nu putem continua regimul minciunii, regimul echivocului, regimul afacerismului și al imoralității , care duce la paralizie generală și în viața materială și în viața morală " (aplauze) **lată domnilor, ce înțeleg să cânte , cu glas tare , struna constituțională , în noua fază ce parcurgem."** [-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

☐ **luliu Maniu=steagul constituționalismului**

"Se accentuează de acum înainte lupta pe teren constituțional, fără a părăsi bazele sociale. Pentru a purta această luptă ,cu coeficienți maximi, cu un potențial politic și moral sporit , se impune ,ca o condițiune sine qua non, ca la conducerea partidului să vină acel pentru care , pentru națiunea întreagă, este simbolul luptelor constituționale și o autoritate de necontestat, d.luliu Maniu " (ovațiuni) **"Dacă prezența modestei mele persoane în fruntea partidului va fi fost o necesitate în perioada sa de refacere programatică și gospodărească, astăzi constituționalismul este cuvântul de ordine** în politica statului român .

Și potențialul maxim îl oferă ,în fruntea noilor lupte, luliu Maniu .

"Partidul va sta întreg și solidar în jurul lui . Avem mândria să constatăm că **între frunțașii partidului , cu care am examinat situația, nu există nici o deosebire de vederi și că întreg partidul este astăzi - frunțași, cadre ,ostași - în jurul d-lui luliu Maniu "** (aplauze)

Numele lui, în această împrejurare ,în afară de personalitatea lui ,este însuși acest simbol. Este un sunet de alarmă care poate străbate mult mai departe , decât modestul meu nume și glas.Lupta aceasta pe care trebuie să o ducem, depășește cadrul de partid.

Ea poate merge **paralel și în acord și cu alte forțe, care sincer și hotărât se încadrează sub steagul constituționalismului.** (aplauze) [-----]

" lată cum, domnilor, în mod logic, urmându-ne consecvent drumul nostru, am ajuns la o răscruce unde conducerea lui luliu Maniu ,pe noul drum al constituționalismului, se impune ca un comandament național.Acordul este unanim , Partid și Factorii constituționali .

" Domnilor, am crezut totdeauna că sunt dator să spun Suveranului adevărul întreg , cu lealitate, respect și iubire. Așa am făcut până în clipa din urmă .Procedura pe care o socotea partidul că trebuie să o îndeplinesc,am îndeplinit-o până la sfârșit .

"Pe drumul cel nou, ai d-ta căderea și autoritatea să conduci mai bine partidul,d-ta dle Maniu .Treci și ia comanda" (aplauze prelungite) [-----]

b)luliu Maniu / 24 nov.'37

☐ **Semnificații : Demisia lui Maniu de la președinția PNTJ (22 iun.'31)**

☐ **Acceptarea revenirii la președinția PNTJ (24 nov.'37)**

☐ **România : contraziceri și paradoxuri**

Constituție versus stare de asediu , cenzură și decrete-legi

Guverne legale răsturnate versus Guverne inventate , menținute

Ce este de făcut ?

☐ **22iun.'31.Demisia lui de la președinția PNTJ**

[LD :iată de ce îmi este greu să apreciez atitudinile complicatului luliu Maniu. Am recitat împrejurările în care **a demisionat în iun.'31.Revezi demisia lui** de la președinția PNTJ , din Parlament, din șefia PNTJ-Ardeal,cu retragerea din viața publică, Bădăcin etc., după căderea guvernului G.Mironescu ,instalarea guvernului Iorga , alegeri parlamentare.Considerată ca o gravă greșeală , apreciată de unii ca marcând încheierea carierei politice a lui Maniu .

la **Fișier PNTJ- IV - / legislatura Iorga -Argetoianu .]**

"Ai binevoit a spune că-mi dai o comandă.Trebuie să spun că n-am crezut în viața mea că mi se va da o astfel de comandă și n-am crezut că țara românească va ajunge în așa grea situație încât eu va trebui să primesc să satisfac o comandă atât de departe de gândul meu ,de stăruințele mele.

"După 12 ani de președinție a acestui partid [1919], la un moment dat , [22 iunie 1931] nu obosit, nu dezgustat , nu din indiferență față de marile țeluri pe care le urmărește partidul, nu din nesimțire față de soarta acestei țări, nu că nu mă simțeam capabil de muncă , **ci fiindcă credeam că altul poate face mai mult , că poate face mai bine decât mine** , și că poate să aplice metode pe care eu nu le știu , pe care eu nu le pot aplica, **mi-am dat demisia din președinția de partid.**

"Și atunci, rugămintele dvs au fost zădarnice ca să nu duc la îndeplinire această otărăire. Am dus-o. Am spus prietenilor mei [1931] :

< ...am fost în lupta politică din tinerețe. Am făcut tot ce omenește este posibil ,după modestele mele puteri, să satisfac îndatoririle impuse.Va judeca lumea și istoria , dacă va avea vreme să se ocupe de faptele mele, dacă am îndeplinit cu cinste misiunile încredințate , sunt hotărât **să nu mai iau parte , în viața politică și în viața publică a statului român , în nici un fel de calitate.Vreau ca liniștit, din depărtare , să mă delectez de felul cum înfloresc țara românească , națiunea română , constituită într-un stat unitar, puternic și frumos, cu atâtea jerfe și muncă uriașe ! >**

Și am mai spus : < Ferească Dumnezeu **să vină ceasul în care eu voi crede că țara este în atât de mare pericol , încât eu trebuie să-mi pun din nou munca mea de om politic în serviciul partidului meu și al țării mele .** > [-----]

Iuliu Maniu / 24 nov.'37

▣24 nov.'37 .Revenirea la președinția PNT

▣ **Programul politic ? Programul din 1926**

[LD : Citesc și recitesc împrejurările în care **a revenit la șefia PNT**, în nov.'37Chiar dacă pentru țară, pentru partid, momentul este greu,**Maniu parcă reîntinereste**, parcă **are de făcut ordine** în altă Vienă (ca în 1918) ,parcă **are de organizat** o altă bătălie la Alba Iulia - ca în 1918 , ca în 1928 -devine **dârz, patetic, ofensiv** , gata să-și asume sarcini și răspunderi .

De data aceasta ,**bătălia lui cu Carol al II-lea, cu camarila, cu PNL, cu Bucureștiul !**

Cei 6 ani , **s-a " delectat "** (cum a promis în '31) sau a **" boicotat "** ?

Nu pot da un răspuns tranșant la această întrebare .]

" Dacă comanda d-tale, Domnule Mihalache, **astăzi o urmez**,aceasta o fac **din respect pentru d-ta ,din dragoste față de partid,din devotament pentru țară și pentru că, într-adevăr, găsesc că a sosit un moment de suprem pericol pentru națiune și țara română**(aplauze puternice)**a sosit momentul tragic când se pun în joc toate rezultatele obținute de generații**, de secole, pentru înfăptuirea unui mare ideal."Așa fiind, **fiecare trebuie să stea la locul unde este comandat** ,unde este comandat de corporația de care este legat cu sufletul, și cu aceleași idealuri .**Dvs îmi comandați să stau unde ați stat dvs**,Având în vedere tragicul momentului , **mă duc la locul pe care-l comanzi și voi năzui să fiu vrednic urmaș al d-tale** , pentru ca , pe urmă,**să fii d-ta iarăși urmaș , când îți va veni vremea din nou.** (aplauze prelungite)

"Domnilor, **urmez o comandă , o poruncă**, care cred că se dă fiind că cei care o dau - și dl.președinte și dvs - **mă cunosc**.[-----]

Iuliu Maniu / 24 nov.'37

▣România:contraziceri și paradoxuri

"Țara noastră este **scena unor contraziceri și paradoxes revoltătoare** ,insuportabile.

Dați-mi voie să vă spun **câteva pilde** care s-ar părea mici ,dar sunt toate **ferestruici** prin care se poate vedea foarte bine **ce se petrece în țara noastră** .

#Constituție versus stare de asediu , cenzură și decrete-legi

"Se spune că **avem o Contiție din cele mai frumoase** pe care le are un stat civilizată.

În Constituție avem depturi ,dar ,în realitate,**domnește un sprit de cazarmă**,în răul înțeles al cuvântului.

...Stare de asediu și cenzură

...Decrete-legi

...Dictatură

Stăm sub stare de asediu, sub cenzură. Suntem conduși cu decrete-legi. Decretele-legi impun sarcini noi și nu se întreabă națiunea. Prin decrete -legi se încheie contracte, se înstrăinează averea națională, bunurile Statului ;decretele-legi înființează servicii noi cu rang de ministere, care n-au nici o răspundere față de națiune ; se dezorganizează servicii, jignind spiritele înalte ; oameni vrednici sunt trimiși prea timpuriu la odihnă, când este mare lipsă de experiență și cunoștințe **Este pe față declarată dictatura**, fără nici o rezervă .Este pusă în aplicare.

...Guverne legale răsturnate

...Guverne inventate , menținute

...Guverne "personale"

"Eu pornesc de la fapte.Eu găsesc că ne amenință în modul cel mai serios ,ca cele mai sfinte drepturi ale națiunii noastre să fie răpite.Voi arăta o mică pildă din care se vede intențiunea celor care sunt în fruntea acestei țări.[-----] **Se dă curs liber unei serii întregi de guverne personale.** Vă trebuie pilde ?**În 3 ani s-au perindat 9 guverne în România , între care al nostru, a avut majorități respectabile ,mari , impunătoare .** S-au făcut pe vremea lor alegeri județene ,în care **partidul nostru a avut majorități zdrobitoare** și în care **PNL a intrat cu 17-18 %** .
Ce s-a întâmplat ?Guvernele noastre au fost expediate ,iar acum se ține un guvern , guvern personal [a lui Carol II],în fruntea căruia stă un om inventat [Tătărescu],la care nimeni nu s-a gândit ,și nu numai că stă de 4 ani ,ci fiind zdrobit în alegeri ,este menținut mai departe și i se anticipează încrederea nejustificată prin nici o manifestare sau fapt concludent ."
Iul.Maniu / 24 nov.'37

43.)

**LD:Urmează alegeri, și ...Guv. Goga Lovitura de stat(febr.'38)
schimbarea Constituției (20/ 27 febr.'38)
Vezi fișierul următor**